

T.C.
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM ANA BİLİM DALI
SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ BİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

**SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLERİNİN, HİZMETİÇİ
EĞİTİM PROGRAMLARINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ
(Denizli İli Örneği)**

HÜLYA OTURAK EYECİSOY

DENİZLİ 2014

**T.C.
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM ANA BİLİM DALI
SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ BİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ**

**SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLERİNİN, HİZMETİÇİ
EĞİTİM PROGRAMLARINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ
(Denizli İli Örneği)**

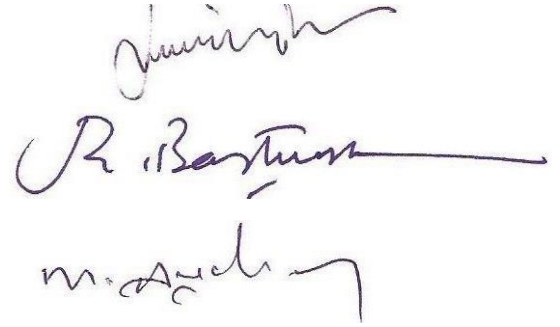
HÜLYA OTURAK EYECİSOY

**DANIŞMAN
DOÇ.DR. MİTHAT AYDIN**

DENİZLİ 2014

YÜKSEK LİSANS TEZİ ONAY FORMU

Bu çalışma, İlköğretim Anabilim Dalı, Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalı'nda jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

İMZA**Başkan: Prof. Dr. Süleyman İNAN****Üye : Prof. Dr. Ramazan BAŞTÜRK****Üye : Doç. Dr. Mithat AYDIN**

**Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun
27/06/2014 tarih ve 20/07 sayılı kararı ile onaylanmıştır.**

Prof. Dr. Ramazan BAŞTÜRK**Enstitü Müdürü**

TEŞEKKÜR

Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin, hizmetiçi eğitim programlarına ilişkin görüşlerinin araştırıldığı bu çalışmanın şekillenmesinde bana her zaman destek olan, engin bilgileri ile yoluma ışık tutan Sayın Hocam Doç. Dr. Mithat AYDIN'a teşekkürlerimi sunarım.

Zaman ayırarak, eksikliklerimi tamamlamamda yardımcı olan Sayın Hocam Prof. Dr. Ramazan BAŞTÜRK'e, ilgi ve katkılarından dolayı Denizli İli Milli Eğitim Müdürlüğü' nde görev yapan Sayın Sefa GELMİŞ Bey'e, araştırmaya veri sağlayan Denizli merkezindeki, ilköğretim okullarında 2012-2013 eğitim- öğretim yılında görev yapan müdür, müdür yardımcıları ve tüm Sosyal bilgiler öğretmenlerine, anketlerin uygulanması ve toplanmasında emeği geçen arkadaşlarıma ve öğrencilerime teşekkürlerimi sunarım.

Ayrıca, hayatım boyunca olduğu gibi, bu çalışmada da bana destek olan annem, babam ve kardeşlerime, çalışmamın her aşamasında desteğini ve güvenini hissettiğim eşime, gösterdikleri sabır için sevgili çocuklarım; Kerem ve Begüm EYECİSOY'a sonsuz teşekkür ederim.

Hülya OTURAK EYECİSOY

BİLİMSEL ETİK SAYFASI

Bu tezin tasarımı, hazırlanması, yürütülmesi, araştırmanın yapılması ve bulgularının çözümünde bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle uyulduğunu; bu çalışmanın doğrudan birincil ürünü olmayan bulguların, verilerin ve materyallerin bilimsel etiğe uygun olarak kaynak gösterildiğini ve alıntı yapılan çalışmalara atfedildiğini beyan ederim.

İmza :

Öğrenci Adı Soyadı : Hülya OTURAK EYECİSOY

ÖZET

SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLERİNİN, HİZMETİÇİ EĞİTİM PROGRAMLARINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ (Denizli İli Örneği)

OTURAK EYECİSOY, Hülya

Yüksek Lisans Tezi, İlköğretim ABD, Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Mithat AYDIN

MAYIS, 2014, 128 Sayfa

Bu araştırma; Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin, hizmetiçi eğitim programlarına ilişkin görüşlerini ortaya koymak amacıyla yapılmıştır.

Araştırma, 2012-2013 eğitim- öğretim yılında Denizli ili merkezinde görev yapan 215 Sosyal Bilgiler öğretmenini kapsamaktadır. Araştırmada tüm evren ele alınarak,180 Sosyal Bilgiler öğretmenine ulaşılmıştır.

Araştırmada veri toplama aracı olarak, “Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin, Hizmetiçi Eğitim Programlarına İlişkin Görüşleri” anketi kullanılmıştır. Anket, hizmetiçi eğitim programlarının; gerekliliği, etkinliği, istekliliği, yeterliliği, beklentileri ve sorunları olmak üzere 6 alt boyut, 39 sorudan oluşmaktadır.

Anket sonunda toplanan veriler, SPSS 16.0 istatistik programı ile analiz edilmiştir. Güvenirlik katsayısı (Cronbach’s Alpha) 0,88’dir.

Hizmetiçi eğitim programlarının sorunları dışındaki alt boyutlar, normal dağılım göstermediği için, verilerin analizinde non-parametrik analiz tekniklerinden, ikili değişkenler için Mann Whitney- U Testi, çok gruplu değişkenlerde ise Kruskal Wallis H-Testi uygulanmıştır. Çok gruplu değişkenler arasında farklılık gözlemlendiğinde ise değişken gruplara ikiye bölünmüş olarak Mann Whitney- U Testi uygulanmıştır. Hizmetiçi eğitim programlarının sorunları boyutu ise, normal dağılım gösterdiği için

($p>0.05$), parametrik analiz teknikleri olan t testi ve Varyans Analizi kullanılmıştır.

Araştırmada elde edilen veriler doğrultusunda, ilk olarak öğretmenlerin kişisel bilgileri sonra da boyutlar düzeyinde görüşleri ele alınmıştır. En son olarak ise, boyut düzeyinde; cinsiyet, medeni durum, yaş, eğitim düzeyi, hizmet süresi ve katıldıkları hizmetiçi eğitim programlarının sayısı değişkenlerine göre yorumlanmıştır.

Araştırmanın sonunda, Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin; hizmetiçi eğitim programlarından beklentileri boyutundaki görüşleri ile hizmet süreleri arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Buna göre; öğretmenlerin hizmet süresi arttıkça, beklentileri azalmaktadır. Diğer boyutlarda, değişkenler arasında böyle bir farklılık yoktur.

Sosyal Bilgiler öğretmenleri; hizmetiçi eğitim programlarının gerekli olduğunu düşünürken, etkinliği, yeterliliği ve sorunları boyutunda kararsız kalmışlardır. Diğer yandan hizmetiçi eğitim programlarına katılımında istekli olan öğretmenlerin, beklentileri de yüksektir.

Anahtar Kelimeler: Hizmetiçi eğitim, Sosyal Bilgiler Öğretmeni

ABSTRACT

THE OPINIONS OF SOCIAL SCIENCES TEACHERS ABOUT THE IN SERVICE TRAINING PROGRAMMES (The Sample of Denizli)

OTURAK EYECİSOY, Hülya

The Thesis of Master Degree, Primary Education ABD, Social Sciences
Education

Thesis Counselor: Doç. Dr. Mithat AYDIN

Haziran, 2014 128 Page

This research has been made to clarify the opinions of Social Science teachers about the inservice training programmes.

This research involves 215 the teachers of Social Sciences who have been working in the center of Denizli in 2012- 2013 academic year. Considering all, 180 teachers of Social Sciences have been reached with this research.

In this research the questionnaire of “The Opinions of Social Sciences Teachers About The Inservice Training Programmes” is used as a data collection tool. The questionnaire consists of 6 sub-parts and 39 questions which include the necessity, efficiency, eagerness, adequacy, expectations and the problems of the inservice training programmes.

At the end of this questionnaire the data has been analyzed with SPSS (16.0) statistics programme. The reliability parameter is (Cronbach's Alpha) 0,88.

The sub- parts except from the problems of the inservice training programmes don't have a normal range for this reason, Mann Whitney-U Test for double variance which is among the techniques of non-parametric analysis is performed. But on the other hand, for the multiple

variances Kruskal Wallis H-Test is performed to variance groups for the second time.

The test-t which is a technic of ($p>0.05$) parametric analysis and Varyans Analysis have been used,since the aspect of the problems of the inservice training programme have natural range.

In the research, first of all the personal informations of the teachers and then their ideas about the parts have been held.And finally their sex,marital status, age, education, service periods and the numbers of the inservice training programmes that they have attended have been commented according to its variances.

In this research it is clear that there is a meaningful difference between the expectations of the teachers from inservice training programmes, their ideas about the sub- parts and the service periods. According to this result, the longer they take this programme, the lower expectations they have. But for he other aspects, there isn't such a difference between the variances.

Although the Social Sciences teachers believe that inservice training is necessary, they were also confused about its problems, its being inadequate and in effective. Besides, the teachers who are eager to attend to the inservice training programmes have higher expectations.

Key Words: In service Training, The Teacher of Social Sciences

İÇİNDEKİLER

YÜKSEK L İSANS TEZ İ ONAY FORMU	i
TEŞEKKÜR.....	ii
BİLİMSEL ETİK SAYFASI	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	vi
İÇİNDEKİLER	viii
ÇİZELGELER DİZİNİ	xii
GRAFİKLER DİZİNİ	xv
SİMGE ve KISALTMALAR DİZİNİ.....	xvi

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

1.1.PROBLEM DURUMU.....	1
1.2.PROBLEM CÜMLESİ.....	3
1.3. ALT PROBLEMLER.....	3
1.4.ÖNEM.....	4
1.5.SAYILTIKLAR.....	5
1.6.SINIRLILIKLAR.....	5
1.7.TANIMLAR.....	5

İKİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE ve İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. HİZMETİÇİ EĞİTİMİN TANIMI.....	7
2.2. HİZMETİÇİ EĞİTİMİN GENEL AMAÇLARI.....	10
2.3.HİZMET İÇİ EĞİTİMİN İLKELERİ.....	12
2.4. HİZMETİÇİ EĞİTİMİN ÖNEMİ VE GEREKLİLİĞİ.....	14
2.4.1.Sosyal Bilgiler Öğretmenleri İçin Hizmet İçi Eğitimin Gerekliliği.....	16
2.5. HİZMETİÇİ EĞİTİM TÜRLERİ.....	17

2.6. HİZMET İÇİ EĞİTİMİN YARARLARI.....	19
2.7. HİZMETİÇİ EĞİTİMİN ETKİNLİĞİ.....	20
2.8. HİZMETİÇİ EĞİTİMİN SINIRLILIKLARI.....	22
2.9. HİZMET İÇİ EĞİTİMDE KARŞILAŞILAN SORUNLAR.....	23
2.10. HİZMET İÇİ EĞİTİM YÖNTEMLERİ	25
2.10.1. Anlatım.....	26
2.10.2. Gösterim.....	26
2.10.3. Skeç ve Rol Oynama.....	26
2.10.4. Gözlem ve Geziler.....	26
2.10.5. Örnek Olay.....	26
2.10.6. Duyarlılık Eğitimi.....	27
2.10.7. Sempozyum ve Panel.....	27
2.10.8. Beyin Fırtınası.....	27
2.10.9.Tartışma Grupları.....	27
2.10.10. Simülasyon.....	28
2.10.11. Görev Değişirme (Rotasyon).....	28
2.11. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	29

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM YÖNTEM

3.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ.....	40
3.2.EVREN VE ÖRNEKLEM.....	41
3.2.1.Evren.....	41
3.2.2.Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Kişisel Bilgileri	41
3.3.VERİ TOPLAMA ARACI.....	45
3.3.1.Veritoplama Aracının Geçerlilik ve Güvenirlik Analizi	46
3.4.VERİLERİN TOPLANMASI.....	47
3.5.VERİLERİN ANALİZİ.....	47

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM BULGULAR ve YORUM

4.1.BİRİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR VE YORUM..	50
4.1.1.Hizmetiçi Eğitim Programlarının Gerekliliği Alt Boyutuna İlişkin Betimsel Bulgular ve Yorumlar.....	51
4.1.2. Hizmetiçi Eğitim Programlarının Etkinliği Alt Boyutuna İlişkin Betimsel Bulgular ve Yorumlar.....	53
4.1.3. Hizmetiçi Eğitim Programlarının İstekliliği Alt Boyutuna İlişkin Betimsel Bulgular ve Yorumlar.....	58
4.1.4. Hizmetiçi Eğitim Programlarının Yeterliliği Alt Boyutuna İlişkin Betimsel Bulgularlar ve Yorumlar.....	63
4.1.5. Hizmetiçi Eğitim Programlarının Beklentileri Alt Boyutuna İlişkin Betimsel Bulgular ve Yorumlar.....	67
4.1.6. Hizmetiçi Eğitim Programlarının Sorunları Alt Boyutuna İlişkin Betimsel Bulgular ve Yorumlar.....	73
4.2.İKİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR VE YORUM....	75
4.2.1.Öğretmenin Cinsiyeti.....	75
4.2.2.Öğretmenin Medeni Durumu.....	77
4.2.3.Öğretmenin Yaş Durumu.....	79
4.2.4.Öğretmenin Eğitim Düzeyi.....	81
4.2.5.Öğretmenin Hizmet Süresi.....	84
4.2.6.Öğretmenlerin Katıldığı Hizmetiçi Eğitim Programlarının Sayısı.....	87
4.3.TARTIŞMA.....	90

BEŞİNCİ BÖLÜM SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1.SONUÇLAR.....	93
5.1.1.Öğretmenlerin Kişisel Bilgilerine İlişkin Sonuçlar.....	94

5.1.2.Hizmetiçi Eğitimin Gerekliliği Alt Boyutuna İlişkin Sonuçlar.....	95
5.1.3. Hizmetiçi Eğitimin Etkinliği Alt Boyutuna İlişkin Sonuçlar.....	97
5.1.4. Hizmetiçi Eğitimin İstekliliği Alt Boyutuna İlişkin Sonuçlar.....	98
5.1.5. Hizmetiçi Eğitimin Yeterliliği Alt Boyutuna İlişkin Sonuçlar.....	100
5.1.6. Hizmetiçi Eğitiminden Beklentiler Alt Boyutuna İlişkin Sonuçlar.....	101
5.1.7. Hizmetiçi Eğitimin Sorunları Alt Boyutuna İlişkin Sonuçlar.....	103
5.2. ÖNERİLER.....	104
5.2.1.Uygulayıcılar İçin Öneriler.....	104
5.2.2.Araştırmacılar İçin Öneriler.....	106
KAYNAKLAR	108
EKLER.....	117
ÖZGEÇMİŞ	128

ÇİZELGELER DİZİNİ

Çizelge 2. 1: Hizmet İçi Eğitimin Sağladığı Yararlar.....	19
Çizelge 3. 1: Araştırmaya Katılanların; Cinsiyet, Yaş ve Medeni Durum Değişkenlerine Göre Dağılımı.....	41
Çizelge 3. 2: Araştırmaya Katılanların; Eğitim Düzeyleri, Hizmet Süresi ve Görev Değişkenlerine Göre Dağılımı	42
Çizelge 3. 3: Araştırmaya Katılanların; Hizmetiçi Eğitim Programlarına Katılma Sayısı, Hizmetiçi Eğitim Programlarını Alma Yolu ve Zamanı Değişkenlerine Göre Dağılımı.....	43
Çizelge 3. 4: Alt Boyutlara İlişkin Güvenirlilik Analizi.....	46
Çizelge 3. 5: Hizmet İçi Eğitim Programı Görüş Ölçeği Alt Boyutlarının Normal Dağılım Test Sonuçları.....	48
Çizelge 4. 1: Hizmetiçi Eğitim Programları Hakkındaki Düşüncelerine İlişkin Bulgular	50
Çizelge 4. 2: Hizmetiçi Eğitim Programlarının Gerekliliği Alt Boyutuna İlişkin Bulgular.....	51
Çizelge 4. 3: Hizmetiçi Eğitim Programlarının Etkinliği Alt Boyutuna İlişkin Bulgular	53
Çizelge 4. 4: Hizmetiçi Eğitim Programlarının İstekliliği Alt Boyutuna İlişkin Bulgular.....	58
Çizelge 4. 5: Hizmetiçi Eğitim Programlarının Yeterliliği Alt Boyutuna İlişkin Bulgular	63
Çizelge 4. 6: Hizmetiçi Eğitim Programlarından Beklentiler Alt Boyutuna İlişkin Bulgular.....	67
Çizelge 4. 7: Hizmetiçi Eğitim Programlarının Sorunları Alt Boyutuna İlişkin Bulgular.....	73
Çizelge 4. 8: Öğretmenlerin Cinsiyet Değişkenine Göre, Hizmetiçi Eğitim Programlarına İlişkin Görüşlerinin Mann-Whitney U Testi Sonuçları	76

Çizelge 4. 9: Öğretmenlerin Cinsiyet Değişkenine Göre, Hizmetiçi Eğitimin Sorunları Boyutuna İlişkin Görüşlerinin, t Testi Sonuçları.....	77
Çizelge 4.10: Öğretmenlerin Medeni Durum Değişkenine Göre, Hizmetiçi Eğitim Programlarına İlişkin Görüşlerinin Kruskal Wallis H Testi Sonuçları.....	78
Çizelge 4.11: Öğretmenlerin Medeni Durum Değişkenine Göre, Hizmetiçi Eğitimin Sorunları Boyutuna İlişkin Görüşlerinin Puan Ortalaması	78
Çizelge 4.12: Öğretmenlerin Medeni Durum Değişkenine Göre, Hizmetiçi Eğitimin Sorunları Boyutuna İlişkin Görüşlerinin ANOVA Sonuçları.....	79
Çizelge 4.13: Öğretmenlerin Yaş Değişkenine Göre, Hizmetiçi Eğitim Programların İlişkin Görüşlerinin Kruskal Wallis H-Test Sonuçları.....	80
Çizelge 4.14: Öğretmenlerin Yaş Değişkenine Göre, Hizmetiçi Eğitimin Sorunları Boyutuna İlişkin Görüşlerinin Puan Ortalaması	81
Çizelge 4.15: Öğretmenlerin Yaş Değişkenine Göre, Hizmetiçi Eğitimin Sorunları Boyutuna İlişkin Görüşlerinin ANOVA Sonuçları.....	81
Çizelge 4.16: Öğretmenlerin Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre, Hizmetiçi Eğitim Programlarına İlişkin Görüşlerinin Kruskal Wallis H Testi Sonuçları.....	82
Çizelge 4.17: Öğretmenlerin Eğitim Düzeylerine Göre, Hizmetiçi Eğitimin Sorunları Boyutuna İlişkin Görüşlerinin Puan Ortalaması.....	83
Çizelge 4.18: Öğretmenlerin Eğitim Düzeylerine Göre, Hizmetiçi Eğitimin Sorunları Boyutuna İlişkin Görüşlerinin ANOVA Sonuçları.....	83
Çizelge 4.19: Öğretmenlerin Hizmet Süresi Değişkenine Göre, Hizmetiçi Eğitim Programlarına İlişkin Görüşlerinin Kruskal Wallis H Testi Sonuçları.....	84
Çizelge 4.20: Öğretmenlerin Hizmet Süresine Göre, Hizmetiçi Eğitimin Sorunları Boyutuna İlişkin Görüşlerinin Puan Ortalaması	86

Çizelge 4.21: Öğretmenlerin Hizmet Süresine Göre, Hizmetiçi Eğitimin Sorunları Boyutuna İlişkin Görüşlerinin ANOVA Sonuçları.....	86
Çizelge 4.22: Öğretmenlerin Katıldıkları HİE Programlarının Sayısı Değişkenine Göre, Hizmetiçi Eğitim Programlarına İlişkin Görüşlerinin Kruskal Wallis H Testi Sonuçları..	87
Çizelge 4.23: Öğretmenlerin Katıldıkları HİE Programlarının Sayısına Göre, Hizmetiçi Eğitimin Sorunları Boyutuna İlişkin Görüşlerinin Puan Ortalaması.....	89
Çizelge 4.24: Öğretmenlerin Katıldıkları Hizmetiçi Eğitim Programlarının Sayısına Göre, Hizmetiçi Eğitimin Sorunları Boyutuna İlişkin Görüşlerinin ANOVA Sonuçları.....	89

GRAFİKLER DİZİNİ

- Grafik 4.1:** Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin *“Hizmetiçi eğitim, öğretmenlerin meslek hayatında yeteneklerini tanımasını, geliştirmesini ve değerlendirmesini yapar.”* İfadesine Katılma Yüzdeleri.....52
- Grafik 4. 2 :** Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin *“Hizmetiçi eğitim programlarına katılan öğretmenlerin ödüllendirilmesi (meslekte ilerleme, maaş farkı gibi) katılımı artırmaktadır”* İfadesine Katılma Yüzdeleri.....54
- Grafik 4. 3 :** Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin *“Hizmetiçi eğitim programının Daha etkili olabilmesi için katılımcıların görüşleri alınmaktadır”* İfadesine Katılma Yüzdeleri.....55
- Grafik 4. 4 :** Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin *“Hizmetiçi eğitim programı, sosyal bilgiler eğitimi alanındaki gelişmeleri takip etmeye teşvik etmektedir”* ifadesine Katılma Yüzdeleri.....56
- Grafik 4. 5 :** Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin *“Hizmetiçi eğitim programlarına, hizmet öncesi dönemdeki eksikliklerimi tamamlayıp kendimi yenileyebileceğime inandığım için katılıyorum.”* İfadesine Katılma Yüzdeleri.....59
- Grafik 4. 6 :** Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin *“Hizmetiçi eğitim programları sonunda aldığım sertifikaların, maddi katkısının olacağını düşünüyüm için katılıyorum”* İfadesine Katılma Yüzdeleri60
- Grafik 4. 7 :** Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin *“Hizmetiçi eğitim programlarına, bir üst göreve atanmam da etkili olacağını düşündüğüm için katılıyorum”* İfadesine Katılma Yüzdeleri.....61
- Grafik 4. 8 :** Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin *“Hizmetiçi eğitimi verenler, konusuna hakimdir”* İfadesine Katılma Yüzdeleri.....64
- Grafik 4. 9 :** Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin *“Hizmetiçi eğitim programı, ulaşım sorunu düşünülerek merkezi bir yerde yapılmaktadır”* İfadesine Katılma Yüzdeleri.....65
- Grafik 4. 10 :** Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin *“Hizmetiçi eğitim programları, ihtiyaç duyduğum konularda olmalıdır”* İfadesine Katılma Yüzdeleri.....68
- Grafik 4.11 :** Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin *“Hizmetiçi eğitim programları, uygun zamanlarda yapılmalıdır”* İfadesine Katılma Yüzdeleri.....69
- Grafik 4. 12:** Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin *“Hizmetiçi eğitim programları, değişen ve gelişen eğitime uyumunu sağlamalıdır”* İfadesine Katılma Yüzdeleri71

SİMGE ve KISALTMALAR DİZİNİ

Akt. : Aktaran

f: Frekans

F: Tek Yönlü Varyans Analizi

HİE: Hizmetiçi Eğitim

HİEBE: Hizmetiçi Eğitimden Beklentiler

HİEGE: Hizmetiçi Eğitimin Gerekliliği

HİEET: Hizmetiçi Eğitimin Etkinliği

HİEİS: Hizmetiçi Eğitime İsteklilik

HİESO: Hizmetiçi Eğitimin Sorunları

HİEYE: Hizmetiçi Eğitimin Yeterliliği

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

n: Evren

OECD (Organisation for Economic Co-operation and Development):

Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü

U: Mann-Whitney U Testi Değeri

p: Anlamlılık Düzeyi

R: Sıra Ortalaması

sd- df : Serbestlik Derecesi

ss: Standart Sapma

\bar{x} : Aritmetik Ortalama

%: Yüzde Değeri

Z: Standart Test İstatistiği (Standardized Test Statistic) Değeri

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

Bu bölümde problem durumuna, problem cümlesine, alt problemlere, araştırmanın önemine, sınırlılıklara ve tanımlara yer verilmiştir.

1.1. PROBLEM DURUMU

Toplum gelişebilmek için tüm üyelerini amaçlarına uygun olarak yetiştirmek zorundadır. Bu zorunluluk, bireyleri içinde buldukları ortama uy ma, morallerini yükseltme, güdüleme, kişiliklerini geliştirme, mesleki yeterlilik lerini artırma, gelişmelerini sağlama ve yükselme gibi çabaların gerektirdiği bilgi, beceri ve alışkanlıkların kazandırılmasını kapsar. Bu gereksinmelerin karşılan ması, iyi bir eğitim ortamının sağlanmasına bağlıdır.

Toplumsal yaşama uyum sağlamak, toplumsal yapı içindeki kişi, grup ve kurumlarla birlikte uyumlu bir biçimde yaşamak son derece güç bir iştir. Toplumsal kurumların ve ilişkilerin basit olduğu toplumlarda birey, toplumsal davranışları yaşayarak ailesinden ve çevresinden öğrenebilir. Ancak toplumsal kurum ve ilişkilerin geliştiği ve çeşitlendiği günümüz toplumlarında çocuğun; insan ilişkilerini, insanların birbirinden farklı olduğunu, toplumdaki formal ve informal gruplar ile bu grupların işlevlerini, aile ile başlayan hükümet ve devlet gibi geniş örgütlere kadar uzanan toplumsal kurumları öğrenmesi gerekir. Çocuğun bu davranışların tümünü ailesinden öğrenmesi mümkün değildir. Bu nedenle çocuğun toplumsallaşması işlevini günümüzde özellikle eğitim kurumları üstlenmiştir (Erden,1998:4).

Neredeyse insanlık tarihi kadar eskilere dayanan eğitim, bireyin tüm yaşamı boyunca sürmekte olup, okul dışında ve içinde yaşam boyu edindiği deneyimlerin bütününe kapsamaktadır (Varış, 1998: 7). Günümüz dünyasında bilgi birikiminin hızla arttığı düşünülürse, verilecek eğitimin de sürekliliğinin olması gerekmektedir. Bu da ancak yaşam boyu eğitim ile mümkün olmaktadır.

Bu durum, örgün eğitim kurumlarında öğretilenlerin ötesinde, bu gelişmelere uygun eğitim ihtiyaçlarına yol açtığından yaşam boyu eğitimi bir seçenek olmak tan çıkarıp bir zorunluluk haline getirmektedir (Küçükahmet, 1993: 58). Yaşam boyu eğitimin alt süreci olan hizmetiçi eğitim, günümüz örgütlerinin vazgeçilmez etkinliklerinden biri olarak görülmektedir. Eğitim kalitesinin nitelikli olabilmesi için yapılacak çalışmalardan biri, çalışan personelin hizmetiçi eğitime alınmasıdır.

Bir ülkenin gelişmişlik düzeyi hakkında fikir sahibi olmak için o ülkenin eğitime ve eğitimciye verdiği öneme bakmak yeterlidir. Ülkelerin gelişmişlik düzeyleri ve eğitime verdikleri önem arasında doğru yönde bir ilişki vardır. Eğitim sistemi; bireyin, toplumun, sanayinin ve endüstrinin gereksinimlerini karşılayacak şekilde olmalıdır. Hiç şüphesiz, kendini iyi yetiştirmiş, bilgili, mesleğini seven, görevinin ne kadar önemli olduğunu bilen, istekli öğretmenlere bağlıdır. Öğretmenlerin mesleğe başlamalarından sonra da aslında öğrencilikleri bitmemektedir. Bunun ise, hizmetiçi eğitim programları ile yakın ilişkisi vardır. Öğretmenlere yönelik yapılan hizmetiçi eğitimi, ülkenin eğitim felsefesinde ön görülen niteliklerin, gençlere kazandırılması yönünde gerekli bilgi, beceri, tutum ve alışkanlıklar ile bilimsel ve sosyo-ekonomik gerçekler ışığında eksikliği kanıtlanan mesleki bilgi, beceri, tutum ve alışkanlıkların öğretmenlere kazandırılmasını hedefler (Budak, 1998: 38). Özellikle Sosyal Bilgiler öğretmenleri için ise derslerinde kullanmaları gereken; problem çözme, karar verme, yaratıcı ve eleştirel düşünme gibi düşünme becerilerini kazandırıp, geliştirerek bu becerileri öğretmenler aracılığı ile öğrencilere de aşılamaı hedef alır.

Bu durumda hizmetiçi eğitim, örgütlerin amaçlarının desteklenmesinde çalışanlarını daha etkili duruma getirmekte, hem de örgütlerin değişen şartlara uyumunu, yani örgütsel etkililiği sağlamaı amacıyla başvurdukları etkinliklerden biri olmaktadır (Canman, 1995: 85).

Bu araştırmada, Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin hizmetiçi eğitim programlarının gerekliliği, etkinliği, istekliliği, yeterliliği, beklentileri ve sorunlarına ilişkin görüşlerinin neler olduğu belirlenecektir. Ayrıca, hizmetiçi eğitim ile ilgili

görüşlerinin; cinsiyet, medeni durum, yaş, eğitim düzeyleri, hizmet süresi ve katıldıkları hizmetiçi eğitim programlarının sayısı değişkenlerine göre farklılık gösterip göstermediği saptanacaktır.

1.2. PROBLEM CÜMLESİ

Sosyal bilgiler öğretmenlerinin, hizmet içi eğitim programlarına ilişkin görüşleri nedir?

1.3. ALT PROBLEMLER

1. Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin hizmetiçi eğitim programlarının ;
 - a. Gerekliliği, hakkındaki görüşleri nedir?
 - b. Etkinliği, hakkındaki görüşleri nedir?
 - c. Katılmadaki istekliliği, hakkındaki görüşleri nedir?
 - d. Yeterliliği, hakkındaki görüşleri nedir?
 - e. Beklentileri, hakkındaki görüşleri nedir?
 - f. Sorunları, hakkındaki görüşleri nedir?

2. Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin hizmetiçi eğitim programlarının; gerekliliği, etkinliği, katılmada isteklilik, yeterliliği, beklentileri ve sorunları hakkındaki görüşlerinde;
 - a. Cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık var mıdır?
 - b. Medeni durumlarına göre anlamlı bir farklılık var mıdır?
 - c. Yaşlarına göre anlamlı bir farklılık var mıdır?
 - d. Eğitim düzeylerine göre anlamlı bir farklılık var mıdır?
 - e. Hizmet süresine göre anlamlı bir farklılık var mıdır?
 - f. Katıldıkları hizmetiçi eğitim programlarının sayısına göre anlamlı bir farklılık var mıdır?

1.4. ÖNEM

Bir ülkenin gelişmesi, çağa ayak uydurabilmesi ve her alanda adını duyurabilmesi için o ülkenin nitelikli bir eğitim sistemine sahip olması oldukça önemlidir. Eğitim sisteminin iyi olabilmesi için, hiç şüphesiz kendini iyi yetiştirmiş, bilgili, mesleğini seven, görevinin ne kadar önemli olduğunu bilen, istekli öğretmenlere ihtiyaç vardır.

Başaran'a (1960: 13-14) göre; bir meslek adamı mesleğindeki hizmeti boyunca kendini yetiştirmesi gerekir. Çünkü;

Okuldaki eğitim, insanların bütün yeteneklerini ortaya çıkartamayabilir. Bu yüzden bir çok insanın hayata atıldıktan sonra bazı yeteneklerini keşfederek bunları geliştirdikleri görülür.

Her mesleğin okul bilgisiyle çözülemeyecek birçok problemi ortaya çıkar. Bu problemlerin çözülmesi için gereken yeni bilgi ve becerilerin devamlı kazanılması gerekir.

Toplumun; kültürel, ekonomik ve sosyal yapısı devamlı değişme halindedir. Mesleğin görevlerini tam yapabilmesi için meslek sahibinin bu değişikliklere ayak uydurması gerekir. Bu da kendini devamlı yetiştirmesi ile mümkündür.

Her geçen gün bilim ve teknoloji her mesleğe yeni yeni bilgiler, teknikler getirmektedir. Meslek sahibi olan kişi bu yenilikleri ve değişimleri bilmek durumundadır. Aksi halde devamlı gerilemesi ve geçerli olmayan bilgi ve tekniği ile hizmet ettiği mesleğe ve topluma zararlı olması mümkündür.

Bu durumda hizmetiçi eğitim örgüt çalışanlarını, örgütlerinin amaçlarını desteklemede daha etkili duruma getirirken, örgütlerin de değişen şartlara uyumunu sağlar. Böylece hizmetiçi eğitimin, örgütlerin etkililiğini sağlamakta önemli bir rolü vardır (Canman, 1995: 85).

Bu çalışma, Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin mesleki bilgi, beceri, tutum ve başarısını geliştirmek ya da bir üst göreve hazırlamak amacıyla düzenlenen hizmetiçi eğitim programlarının gerekliliğini, etkinliğini, istekliliğini, yeterliliğini, beklentilerini ve sorunlarını belirlemek için öğretmen görüşlerinden yararlanmak ve bu konu hakkında veya bu konuya yakın konularda araştırma yapacak araştırmacılara da gerekli verileri sağlaması bakımından önemlidir.

1.5. SAYILTILAR

- 1.Anket sorularına verilen cevaplar içten ve doğrudur
- 2.Araştırmaya katılan kişiler anketin sorularına istekle cevap vermişlerdir.
- 3.Anket sonunda elde edilen verileri test etmek için uygun istatistik teknikler kullanılmıştır.
- 4.Anketin kapsam geçerliliği için başvurulan uzmanların görüşleri yeterlidir.

1.6.SINIRLILIKLAR

- 1.Araştırma,2012-2013 eğitim- öğretim yılında, Denizli ili merkezindeki ilköğretim okullarında çalışan Sosyal Bilgiler öğretmenleriyle sınırlıdır.
- 2.Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin hizmetiçi eğitim programlarına ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amacıyla hazırlanan veri toplama aracı ile sınırlıdır.

1.7. TANIMLAR

Eğitim: Bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişiklikleri meydana getirme sürecidir.

Hizmetiçi Eğitim: Kişilerin hizmetteki verim ve etkinliklerinin artırılmasını, gelişmeye yol açan bilgi, beceri ve tutumlarının zenginleştirilmesini amaç edinen ve kurumların genel çalışma düzenini sürekli olarak etkileyen eğitimidir.” (Türk Dil Kurumu, 1974:86).

Hizmet Öncesi Eğitim: Bir göreve ya da mesleğe hazırlamak amacıyla, adaylara gerekli bilgi ve becerilerin kazandırıldığı eğitimidir.

Hizmetiçi Eğitim Programı: Çalışanları hizmetiçi eğitim ile yetiştirmek amacıyla düzenlenen programlardır.

Sosyal Bilgiler: Bireyin toplumsal var oluşunu gerçekleştirebilmesine yardımcı olması amacıyla; tarih, coğrafya, ekonomi, sosyoloji, antropoloji, psikoloji, felsefe, siyaset bilimi ve hukuk gibi sosyal bilimleri ve vatandaşlık bilgileri konularını yansıtan; öğrenme alanlarının bir ünite ya da tema altında birleşmesini içeren; insanın sosyal ve fiziki çevresiyle etkileşiminin geçmiş, bugün ve gelecek bağlamında incelendiği; toplu öğretim anlayışından hareketle oluşturulmuş bir ilköğretim dersidir. (MEB, 2005: 51).

İKİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE ve İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde; hizmetiçi eğitimin tanımı, genel amaçları, ilkeleri, önemi, gerekliliği, türleri, yararları, etkinliği, sınırlılıkları, sorunları ve yöntemleri ile ilgili kuramsal bilgiler açıklandıktan sonra hizmetiçi eğitim ile ilgili yurt içi ve yurt dışında yapılan araştırma sonuçlarına yer verilmiştir.

2.1.HİZMETİÇİ EĞİTİMİN TANIMI

Hizmetiçi eğitim kavramı farklı şekillerde tanımlanmaktadır. Ancak yapılan tanımlarda benzer noktaların oluşu dikkat çekmektedir

Başaran'a (1960: 13) göre; Hizmetiçi eğitim; herhangi bir meslek adamının mesleğine ilk başladığı günden mesleğini bıraktığı güne kadar kendini mesleği için devamlı yetiştirmesi veya yetiştirilmesidir.

Hizmetiçi eğitim; sektör ayrımı yapılmaksızın tüzel ve özel kişilere ait işyerlerinde, belirli bir maaş ve ücret karşılığında görevlendirilmiş ve çalışmakta olan kişilere yapılan eğitimidir. (Tanyeli,1970: 70)

Hizmetiçi eğitim; kamu veya özel kurum ve kuruluşlarda çalışan her kademedeki personelin, işe başlamalarından emekli oluncaya kadar verimliliklerini artırmak, bilgi ve becerilerini tazelemek, yeni durumlara uyumlarını ve üst görevlere hazırlanmalarını sağlamak amacıyla yapılan eğitimidir. (MEB, 1988: 31)

Hizmetiçi eğitim; özel ve tüzel kişilere ait işyerlerinde belirli bir maaş veya ücret karşılığında işe alınmış ve çalışmakta olan bireylerin görevleri ile ilgili bilgi,

beceri ve tutumları kazanmalarını sağlamak üzere yapılan eğitimidir (Taymaz, 1992:3).

Tezcan'a (1992: 13) göre ise; hizmetiçi eğitim, belli bir kurumda görevli kişilere, kısa süreli olarak bilgi vermek için yapılan, kişilerin hizmetteki verimlilik ve etkinliklerinin araştırılmasına, gelişmeye yol açan bilgi, beceri ve anlayışların zenginleştirilmesine yönelik bir eğitimidir.

Taymaz ve Tezcan'ın hizmetiçi eğitimin tanımlarını sentezleyerek bir tanım ortaya koyan Tanrıöğen'e (1995: 4) göre ise özel ve tüzel kişilere ait işyerlerinde, belirli bir maaş veya ücret karşılığında işe alınmış ve çalışmakta olan bireylerin hizmete yatkınlıklarını sağlamak, verimliliklerini artırmak, gelecekteki görev ve sorumlulukları için, görevleri ile ilgili bilgi, beceri ve tutumları kazandırarak yetiştirmek hedefine doğru kurum dışında veya kurum içinde, işbaşında veya iş dışında başvuru planlı etkinliklerdir.

Hizmetiçi eğitim; bireylere mesleklerinde daha başarılı olmalarını sağlayacak gerekli bilgi, beceri ve tutumları kazandırmak amacıyla yapılan planlı eğitim faaliyetleridir (Yalın,1997: 29).

Hizmetiçi eğitimi bireyde istenilen niteliklerin geliştirilmesi açısından ele alan Budak (1998: 35) hizmetiçi eğitimi *"bir kurumda çalışan bireyin sahip olduğu nitelikler ile yaptığı işin gerektirdiği nitelikler arasındaki farkı gidermeyi ve istenen nitelikleri bireye kazandırmayı hedefleyen eğitim"* olarak tanımlar.

Budak'ın yaptığı hizmetiçi eğitimin tanımına benzer bir tanımı da Fidan ve Erden (1998: 257) *"kamu ve özel kuruluş görevlilerinin hizmete yatkınlıklarını saptamak, verimliliklerini artırmak ve gelecekteki görevlere hazırlanmalarını sağlamak amacıyla düzenlenen ve kurumların çalışmalarını etkileyen eğitim"* şeklinde ifade etmişlerdir.

OECD'nin hizmetiçi eğitim ile ilgili olarak yapmış olduğu tanım ise şöyledir; hemen hemen her alanda (eğitim, sağlık, teknoloji, özel sektör, kamu kurum ve kuruluşlarındaki her türlü çalışma alanlarında, basın ve yayın

organlarında vb.) çalışma yaşantısı içerisinde bulunan her türlü personele görev yaptıkları mesleklerinde kendilerini geliştirmeleri için sağlanan eğitim olanaklarıdır. (OECD,1998).

Küçükahmet'e (2001: 3) göre hizmetiçi eğitim; kişinin hizmette bulunduğu süre içinde aldığı eğitimidir. Hizmetiçi eğitimi bir süreç içinde bireyin niteliksel gelişimi olarak gören Çevikbaş (2002: 25) ise "kişinin aday olarak değil asil olarak atandığı tarihten itibaren görevinin gerektirdiği bilgi, beceri ve davranışları kazandırıcı nitelikte uzmanlık bilgileri ile ilgili etkinlikleri kapsayan bir süreç" olarak tanımlamaktadır.

Tanrıöğen'in (1995: 4) yaptığı hizmetiçi eğitimin tanımına benzer bir tanımı da Delil (2005: 27) yapmıştır. Ona göre; hizmetiçi eğitim, kamu görevlilerinin hizmete yatkınlığını sağlamak, verimliliklerini artırmak ve gelecekteki görev ve sorumlulukları için yetiştirme amacıyla kurum içinde yada kurum dışında, iş başında yada iş dışında başvuru alan eğitim etkinlikleridir.

Yıldırım (2007:29) da hizmetiçi eğitimi; *"kişilerin hizmetteki verim ve etkinliklerinin artırılmasını, gelişmeye yol açan bilgi, beceri ve tutumların zenginleştirilmesini amaç edinen ve kurumların genel çalışma düzenini sürekli olarak etkileyen eğitim"* olarak tanımlamıştır.

Hizmetiçi eğitim ile ilgili yapılan tüm tanımların ortak özelliği; eğitimin sadece örgün yolla gerçekleştirildiği bir süreç olarak değil, hizmet boyunca meydana gelen değişimlere ayak uydurabilmek için yapılan bir etkinlik olduğu sonucuna varılabilir. Bu sonuca göre, hizmetiçi eğitimin hem kurumlar hem de kişiler için yaşam boyunca gerekli öğrenme becerilerini kazandırdığı bir faaliyet olarak görmek mümkündür.

2.2.HİZMETİÇİ EĞİTİMİN GENEL AMAÇLARI

Hizmetiçi eğitimin amaçları, eğitimi yapacak örgütün politikasına ve amaçlarına uygun olarak tespit edilmelidir. Kamu personel rejiminde, memurların hizmetiçi eğitimlerine de yer verilmiştir. Eğer adayların seçimi, genel yetenek, beceri ve bilgilerini ölçme esasına dayanıyorsa, memurların işe girdikten sonra hizmetin gerektirdiği bilgi ve becerileri kazanması için hizmetiçi eğitime tabi tutulması gereklidir (Eryılmaz,1998:284).

Özdamar'a (1960:56) göre; hizmetiçinde yapılacak eğitimin üç amacı vardır:

Kamu görevi yapan personelin bulunduğu görevin gerektirdiği bilgi, beceri ve davranışlara sahip olmasını ve bu görevi sırasında karşılaştığı problem ve engelleri yenebilecek, çözebilecek duruma gelecektir. Bu sayede memurun kendisine olan güveni de artacaktır.

Hizmetiçinde yapılacak eğitim sayesinde; memurun yaptığı görevde başarılı ve verimli olması sağlanacaktır. Yeni öğrendiği yöntem ve teknikler sayesinde kendisini yenilemiş olacaktır.

Hizmetiçi eğitim sayesinde memur, daha yukarı kadro ve derecelere ulaşma imkanını bulacaktır.

Canman (1979: 72) ise hizmetiçi eğitimin beş temel amaca hizmet ettiğini ileri sürmüştür. Bunlar;

- 1-Kişileri bir üst göreve hazırlamak,
- 2-Görevlerin daha iyi yerine getirilmesini sağlamak,
- 3-Bireylerin öğrenme ve kendilerini geliştirme isteklerine doyum sağlamak,
- 4-İnsan davranışlarına olumlu yön vermek,
- 5-Örgüte somut yararlar sağlamak (maliyetin düşürülmesi, kalitenin iyileştirilmesi, üretimde artış sağlanması gibi)

Hizmetiçi eğitimin amacı, personelin verimliliğini ve doyumunu artırmak; öğretmen ve yöneticileri değişen ve gelişen eğitim anlayışı konusunda bilgilendirmek ve bu süreçte onlara, etkili ve verimli olabilmeleri için gerekli bilgi,

beceri ve davranışlar kazandırmak; okul personelinin iş performansını, öğretmenlerin görev performans becerisini, profesyonel bilgisini, kişisel veya genel eğitimini geliştirmek ve kariyer gelişimi için deneyim ve tecrübelerini zenginleştirmek, eğitimde amaçlanan niteliklerin öğrencilere kazandırılması için gerekli bilgi, beceri, tutum ve alışkanlıklar ile bilimsel ve sosyo-ekonomik gerçekler ışığında eksikliği kanıtlanan mesleki bilgi, beceri, tutum ve alışkanlıklarının öğretmenlere kazandırılmasını hedefleyen süreçlerin bütünü olarak belirtilmektedir (Aytaç, 2000: 66- 67).

Hizmetiçi eğitim türlerinin Milli Eğitim Bakanlığı'nda (1988: 52- 53) uygulanması ile ilgili ulaşılmak istenen amaçlar ise şunlardır:

1. Hizmet öncesi eğitimden gelen personelin kuruma uyumunu sağlamak.
2. Personele, Türk Milli Eğitimi'nin, okulun, derslerin amaçlarını bir tutumları kazandırmak.
3. Mesleki yeterlik açısından hizmet öncesi eğitimin eksikliklerini tamamlamak.
4. Eğitim alanındaki yeniliklerin, gelişmelerin gerektirdiği, bilgi, beceri ve bütünlük içinde kavrama ve yorumlamada ortak görüş, uygulamada birlik kazandırmak.
5. Personelin mesleki yeterlik ve anlayışlarını geliştirmek.
6. İstekli ve yetenekli personelin, mesleklerinin üst düzeylerine geçişlerini sağlamak.
7. Değişik eğitim alanları için yan geçişler sağlayacak tamamlama eğitimi yapmak.
8. Türk milli eğitim politikasını algılamada bütünlük kazandırmak.
9. Eğitime ilişkin temel ilke ve teknikleri uygulama birliği sağlamak.
10. Eğitim sisteminin geliştirilmesine katkıda bulunmak.
11. Bilim, teknoloji, ekonomi ve giderek iş hayatında meydana gelen değişim ve gelişmelere öğretmen ve uzmanların uyumunu sağlamak.

Bunun yanı sıra, Veenman ve diğerlerine göre hizmetiçi eğitim özellikle öğretmenlere yönelik olarak üç amaca sahiptir. (Akt. Karaca, 2010: 16). Bunlar: 1.Öğretmenlerin becerilerini yavaş yavaş geliştirmeye ve bilgilerini güncellemeye teşvik etmek.

2.Öğretmenlerin okullardaki uygulamalarını arttırmak.

3.Eğitim alanında yeni pedagojik gelişmeleri uygulamaktır.

Görüldüğü üzere hizmetiçi eğitim; personeli daha donanımlı hale getirmek için gereklidir. Personel hizmet öncesinde çok iyi bir eğitim almış, okulunu başarıyla bitirmiş olabilir. Ancak değişen ve gelişen dünyamıza her geçen gün yeni bilgiler ve uygulamalar girmektedir. Personel, hem kendisi hem de kurumu adına bu duruma ayak uydurmak zorundadır. Aksi halde, bilgileri yetersiz ve eskimiş olacağından ötürü çağın gerisinde kalmış olacaktır .Bunun önüne geçmek, hizmetiçi eğitim programları ile mümkündür.

2.3. HİZMETİÇİ EĞİTİMİN İLKELERİ

Eğitim çalışmaları hazırlanırken bazı ilkeler göz önünde bulundurulmalıdır. Hizmetiçi eğitim çalışmaları hazırlanırken katılımcıların yetenekleri, beklentileri ve gereksinimleri göz önüne alınır. Hizmetiçi eğitimin ilkeleri bu anlamda yapılacak çalışmalara ve gelişmelere rehberlik eder. Eğitimin, kurumun amaçları doğrultusunda ve sürekli olmasına, personelin ihtiyaçlarına uygun olarak hazırlanmasına dikkat edilir. Personelin iş başında eğitilmesine önem verilir.

Hizmetiçi eğitimin önemli ilkelerinden biri de bu eğitimden yararlananlara fırsat eşitliği sağlamasıdır. Eğitim programlarının etkinliği, uygulama sonrasında değerlendirilmelidir. Değerlendirmedeki amaç sonraki eğitim programlarının daha nitelikli olmasını sağlamaktır. Uygulanan programlarda eksiklikler varsa giderilmeli, yeni eğitim programları geliştirilmelidir. Hizmetiçi eğitim çalışmaları hazırlanırken kamu kurumları özel kuruluşlarla işbirliği içinde olmalıdır. Katılımcıların çalışmaları izlenmeli, başarıları değerlendirilmelidir(Hizmetiçi Eğitim Yönetmeliği, 1994).

Taymaz (1992:6-7) hizmetiçi eğitimin özelliklerini şöyle sıralamaktadır:

1.Hizmetiçi eğitim programları hazırlanırken, personelin yetenekleri ve yeterlilikleri, öğrenim durumları, işteki özgeçmişleri göz önüne alınır.

2.Hizmetiçi eğitim programları, katılan personelin psikolojik ve sosyolojik gereksinmelerine, beklentilerine uygun biçimde düzenlenmelidir.

3.Kurumda her alan ve kademedede çalışan personelin yetiştirilmesi için öğretim programları birey ve birimler arası ilişki ve işbirliğini sağlayacak şekilde düzenlenir.

4.Kısa sürede uygulamalı olarak yürütülecek öğretim programları, bireyleri hizmetiçi eğitimin gerekliliğine ve yararına inandıracak ve kanıtlayacak şekilde hazırlanır.

5.Hizmetiçi eğitim programları iş veya hizmetin gerektirdiği davranış değişikliği veya yeni davranışlar kazandırabilecek nitelikte hazırlanır ve uygulanır.

6.Hizmetiçi eğitim için öğretim yöntemi ve araçları personelin durumu ve kurumun olanakları göz önünde tutularak saptanır.

7.Hizmetiçi eğitim, personelin yeteneklerini geliştirmesine, moralini yükseltmesine ve kurum içinde üst pozisyonlara ilerlemesine olanak sağlar.

8.Hizmetiçi eğitimin amaçları saptanırken, plan hazırlanır ve uygulanırken kurumun amaç ve politikası göz önünde tutulur ve uygun olmasına önem verilir.

9.Hizmetiçi eğitim, kurumda üretilen mal veya hizmetin kalitesini yükseltmesine, verimliliğin artırılmasına, hata ve kazaların azaltılmasına yardımcı olur.

10.Hizmetiçi eğitim, kurum içinde iletişimi, işbirliğini ve koordinasyonu sağlar, yönetimde karşılaşılan güçlükleri azaltır.

2.4. HİZMETİÇİ EĞİTİMİN ÖNEMİ VE GEREKLİLİĞİ

Günümüzde giderek önem kazanan "*Hayat Boyu Öğrenme*" ilkeleri kapsamında Bakanlık personelinin mesleki ve kişisel gelişmelerinin sağlanması, gelişimlere intibak etmeleri, verimliliklerinin artırılması ve üst görevlere hazırlanmalarına yönelik hizmetiçi eğitim faaliyetleri büyük önem arz etmektedir. Nitelikli öğretmen ve nitelikli öğretim için meslekî gelişim konusunda öğretmenlere sürekli destek sağlanması gerekmektedir. Yeniden yapılandırma kapsamında, Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü'nün bünyesinde oluşturulan Mesleki Gelişimi Destekleme Grup Başkanlığı, öğretmenlerimizin yetiştirilmesine yönelik hizmetleri yürütmek üzere yetkilendirilmiştir. Grup Başkanlığı 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu, 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu, 652 sayılı Milli Eğitim Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki Kanun Hükmünde Kararname çerçevesinde; merkez ve taşra teşkilatında görevli tüm öğretmenlerin yetiştirilmelerine yönelik hizmetiçi eğitim çalışmalarını yürütmektedir.

Hizmetiçi eğitim konusunda çalışmaları olan Başaran' a (1960: 13-14) göre; bir meslek adamı mesleğindeki hizmeti boyunca kendini yetiştirmesi gerekir. Çünkü;

Okuldaki eğitim, insanların bütün yeteneklerini ortaya çıkartamayabilir. Bu yüzden; bir çok insan hayata atıldıktan sonra bazı yeteneklerini keşfeder ve geliştirir. Her mesleğin okul bilgisiyle çözülemeyecek birçok problemi ortaya çıkar. Bu problemlerin çözülmesi için gereken yeni bilgi ve becerilerin devamlı kazanılması gerekir. Toplumun; kültürel, ekonomik ve sosyal yapısı devamlı değişim halindedir. Mesleğin görevlerini tam yapabilmesi için meslek sahibinin bu değişikliklere ayak uydurması gerekir. Bu da; bireyin kendini devamlı yetiştirmesi ile mümkündür. Her geçen gün bilim ve teknoloji her mesleğe yeni yeni bilgiler, teknikler getirmektedir. Meslek sahibi olan kişi bu yenilikleri ve değişimleri bilmek durumundadır. Aksi halde devamlı gerilemesi ve geçerli olmayan bilgi ve tekniği ile hizmet ettiği mesleğe ve topluma faydalı olamayacağı aşikardır.

Hizmetiçi eğitim, çalışma hayatı boyunca devam ederek onun bir alt sürecini oluşturur. Bu nedenle işe giren kişi, işe başladığı tarihten, işten ayrılacağı tarihe kadar geçen süre içerisinde mesleğin niteliğinde meydana gelen her türlü gelişme ve değişimlerden geri kalmamak için sürekli olarak eğitilmek zorundadır (Taymaz,1992:3).

Hizmetiçi eğitimi önemli kılan özellikleri Moffitt (1967: 26) de aşağıdaki şekilde özetlemektedir:

- 1.Katılımcıların ihtiyaçlarını karşılar.
- 2.Uzmanlaşma için yardım sağlar.
- 3.Esnektir, birçok farklı grup ve durumlara uygulanabilir.
- 4.Bilgi sağlar, deneyim ve tecrübeleri paylaşır.
- 5.Katılımcıları davranışlarını değiştirmeleri için motive eder.
- 6.Grubun onayını sağlayarak değişen bir programa ek destek verir.
- 7.Yeni problemlerin üstesinden gelmek için kişisel ve grup becerilerini geliştirir.
- 8.Farklı statüdeki kişilerle iş ilişkisini artırır.
- 9.Demokratik prosedürleri kullanmak için teknik ustalık geliştirir.
- 10.Eğitim amaçlarını yeniden tanımlar ve açıklar.
- 11.Sisteme moral katar.

Günümüzde iyi yetişmiş personele sahip olmak kurumun amaçlarını gerçekleştirmek için artık yeterli olmamaktadır. Bu nedenle, yenilik ve gelişmeler takip edilemezse çok iyi yetişmiş personel bile kısa sürede işin gerektirdiği nitelikleri kaybedecektir. Bu açıdan bakıldığında örgütlerde hizmetiçi eğitimi zorunlu kılan nedenleri Tutum (1979: 121- 123) şu şekilde açıklamıştır:

“Kariyer düzeninde donanımlı olan personel ile donanımı yetersiz olan personel arasında bazı farklılıkları beraberinde getireceğinden dolayı iş verimi düşebilir. Bu farkın kapatılması açısından ve çağın gerisinde kalmamak için hizmetiçi eğitim gereklidir. Diğer taraftan insanda var olan kişisel gelişme ve yükselme isteği de hizmetiçi eğitimi zorunlu kılar.”

Değişen ve gelişen şartlara göre kişiye hizmet öncesi kazandırılan bilgi ve tecrübe yetersiz kalabileceğinden kişinin hizmetiçinde sürekli eğitilmesi şarttır (Büyükdüvenci,1986: 32–33). Bunun için meslek sahibi olan kişi kendini hizmet sürecinde yetiştirmesi gerekir. Toplum kalkınmasında önemli bir yere sahip olan öğretmenlere bu konuda daha çok iş düşmektedir. Bu yüzden hizmetiçi eğitim; rastlantılara bırakılmadan, amacına uygun, sistemli ve programlı bir şekilde gerçekleştirildiğinde, hedeflerine ulaşabilen etkinliklerdir.

2.4.1. Sosyal Bilgiler Öğretmenleri İçin Hizmet İçi Eğitimin Gerekliliği

Eğitimin niteliğini geliştirmek için gerekli olan en temel öğelerden biri de öğretmen yeterliliklerinin artırılması ve mesleki gelişimlerinin sağlanmasıdır. Eğitim politikası üzerinde çalışanlar, okullarının niteliğinin o okullarda çalışan öğretmenlerin niteliğiyle ilişkili olduğunu kabul etmektedirler. Ancak, öğretmenlerin eğitim aldıkları kurumların niteliği, amaçları ve uygulamaları farklı olduğu için, öğretmenlerden beklenen yeterlikleri her zaman aynı ölçüde bulunması mümkün değildir. Öğretmen yetiştiren kurumlar öğretmen yeterliliklerini çoğunlukla sınıf içi süreçlere indirgemektedir. Oysa sınıf içi süreçlerin yanı sıra, öğretmen adaylarının tutum, düşünce ve beklentilerinin biçimlendirilmesi de önemli bir sorundur. Geleceğin öğretmenleri, git gide artan ve karmaşıklaşan bir dünyada toplumun eğitim ihtiyaçlarını karşılamak durumunda kalacak ve kendi alanındaki gelişmelere ayak uydurmakta zorlanacaktır. Dolayısıyla öğretmen yetiştiren kurumların, ortaya çıkan yeni standartları ve yasal zorunlulukları yakından takip etmeleri gerekmektedir. Sosyal bilgilerin alt alanlarının fazla gelişmesi ve değişmesi bu gereksinimi daha da arttırmaktadır. 1990'lı yılların ortalarından itibaren Türkiye'de öğretmen yetiştirme politikalarında önemli değişimlerin ve yeni yönelimlerin başlatıldığı görülmektedir. Bu değişimi gerekli kılan temel olgulardan biri, içinde yaşadığımız toplumsal koşulların denetimine paralel olarak, insanların eğitim öğretim etkinliklerinden beklentilerinin artmasıdır. Söz konusu toplumsal taleplere yanıt verebilecek öğretmenlerin yetiştirilmesi yeni politikaların hayata geçirilebilmesi açısından kuşkusuz önemlidir. Sosyal bilgiler öğretmenlerine bu politikaları hayata geçirmede önemli görevler düşmektedir. Çünkü sınıflar,

toplumun küçük bir örneğidir ve sınıf içindeki sosyokültürel, ekonomik vb. farklılıklar, alandaki yenilikleri ve gelişmeleri kavrayabilmek için Sosyal bilgiler öğretmenlerinin lisans eğitimiyle yetinmeyerek uzmanlaşmalarını zorunlu kılmaktadır (Güven, 2005, Akt.Bulut,2011:22).

Günümüzün gerektirdiği uzmanlaşma ihtiyacı nedeniyle, Sosyal bilgiler öğretmenleri; hizmetiçi eğitim, lisansüstü eğitim, mesleki kurs ve seminer gibi faaliyetlerle desteklenmelidir. Ayrıca hizmetiçi eğitim verilirken üniversitelerden ilgili kurum ve kuruluşlardan da destek sağlanmalıdır. Bu konuda uzaktan eğitim, konferans görüşme gibi teknolojilerden yararlanarak çok sayıda öğretmene ulaşmak mümkün olabilir.

2.5. HİZMETİÇİ EĞİTİMİN TÜRLERİ

Hizmetiçi eğitim, adaylık süresi içinde; temel eğitim, hazırlayıcı eğitim ve staj şeklinde yapılırken, aslî memurluk süresi içinde; yetenek ve verimliliği geliştirme eğitimi ile üst görev kadrolarına hazırlama eğitimi olarak yapılır (Aday Memurların Yetiştirilmelerine İlişkin Genel Yönetmelik ve Hizmetiçi Eğitim Yönetmeliği, 1994).

Taymaz'a (1981: 62) göre hizmetiçi eğitimi, amaçları bakımından dört grupta sınıflandırmak mümkündür:

- 1.Uyarlama eğitimi,
- 2.Geliştirme eğitimi,
- 3.Değiştirme eğitimi,
- 4.Yükseltme eğitimi.

Uyarlama eğitiminin amacı; hizmete yeni girenlerin kuruma uyum sağlaması, hizmet türlerini ve uygulamaları öğrenmesidir. Geliştirme eğitiminde; değişikliklerin ve yeniliklerin öğretilmesi hedeflenir. Değiştirme eğitiminde; bireylere görevleriyle ilgili yan alan bilgileri verilir. Yükseltme eğitimi ise çalışanları üst görevlere hazırlamayı amaçlar. Milli Eğitim Bakanlığı'nın adaylık süresi içinde personeline uyguladığı eğitim, uyarlama eğitimi olarak

düşünülebilir. Burada amaç aday öğretmenin bu süre içinde çalıştığı kuruma uyumunu sağlamaktır. Asli memurluk süresi içinde verilen hizmetiçi eğitim çalışmalarının amacı ise geliştirme, değiştirme ve yükseltme eğitimi kapsamındadır.

Taymaz (1981: 62-63) diğer bir gruplamayı da hizmetiçi eğitimin uygulandığı yere göre; iş başında hizmetiçi eğitim ve iş dışında hizmetiçi eğitim olarak yapmıştır. Milli Eğitim Bakanlığı'nın uyguladığı bölgesel eğitim seminerleri; iş dışında eğitime, ilkokul ve ortaokullarda eğitim yılının başında ve sonunda uygulanan seminerler ise iş başında eğitime örnek oluşturur.

Bunların dışında hizmetiçi eğitim türlerine oryantasyon eğitimini ve özel alan eğitimini de ekleyebiliriz. Oryantasyon eğitimi; kuruma yeni gelen personelin kurum amaç ve politikasını, yapısını, kendi görev, yetki ve sorumluluklarını tanımaları için yapılan eğitimidir. Yeni işe başlamış personel çalışma arkadaşlarıyla tanışırılır. İşe başlanılan ilk hafta içinde verilmelidir (Kılıçoğlu, 2007: 34). Özel Alan Eğitimi ise; iş görenleri özel hizmetler için çeşitli alanlarda yetiştirmek üzere uygulanan eğitim programlarıdır. Örgüt içinde özel uzmanlık kazandırmak ya da yabancı dil öğretmek amacıyla hazırlanabilir. Diğer örgütler tarafından yürütülen ve iş görenlerin katılması sağlanan yurt içinde ve yurt dışında yapılan hizmetiçi eğitimin tümü de bu eğitim türüne girer. Bu eğitim programlarına, ilk yardım, iş güvenliği eğitimleri, bilgisayar, yabancı dil, temel geliştirme ve tercüme kursları örnek verilebilir (Karaca,2007: 50-51; Taymaz, 1992: 8-9).

Küçükahmet'e (1992: 4) göre ise hizmetiçi eğitim temel olarak üç gruba ayrılmıştır. Bunlar:

1.Yeniden Eğitim: Kişilerin yeni koşullara uyum sağlaması için yeni bilgiler vermek üzere düzenlenen programlardır. Bu eğitim türünü uyarılama eğitimine benzetebiliriz.

2.İlave Eğitim: Kişilerin mesleki eksikliklerinin giderilmesi ve mesleki niteliklerinin artırılması için ilave bilgiler vermek üzere düzenlenen

programlardır. Bu eğitim türünü de yukarıdaki geliştirme eğitimine benzetmek mümkündür.

3.İleri Eğitim: Meslekte “eskimişliği gidermek” için düzenlenen programlardır.

Öğretmenlerin donanımlı olması, kendisini yenileyebilmesi okula ve dolayısıyla öğrencilere yansır. Bu da eğitimin kalitesinin artması demektir. Bütün bu hizmetiçi eğitim türleri bireyin gelişimini sürekli hale getirirken bireyin bağlı bulunduğu kuruma da işlerlik kazandırması açısından önemlidir.

2.6. HİZMET İÇİ EĞİTİMİN YARARLARI

Hizmetiçi eğitim faaliyetleri, personelin eğitim eksikliğinden doğan çeşitli sorunları gidermek ve personeli mesleki yönden geliştirmek amacıyla düzenlenir.

Taymaz, hizmetiçi eğitimin sağladığı yararları kurumsal ve bireysel olarak şöyle özetlemektedir (Taymaz,1997:13).

Çizelge 2.1: Hizmet İçi Eğitimin Sağladığı Yararlar

<i>Bireysel Yararlar</i>	<i>Kurumsal Yararlar</i>
Güven duygusu gelişir.	Ürünün miktarı artar.
İşinden memnuniyet artar	Ürünün maliyeti azalır
Huzurlu çalışır.	Ürünün kalitesi yükselir .
Moralli çalışır.	Üretim zamanında yapılır
Güdülenir.	Verimlilik artışı sağlanır.
Kazancı artabilir.	Sağlanan kazanç artar.
Ortama uyum kolaylaşır	İş güvenliği sağlanır
Mutluluk duyar	Malzeme ve enerji tasarrufu sağlanır.
Yeterlik kazanır.	Üretimde zaiyatlar azalır.
Ufkunu genişletir	Makine ve araçlar az yıpranır.
Çekingenklik azalır.	Bakım onarım giderleri azalır.
Yenilikleri izler	Kurum kendisini kolaylıkla yeniler
İşine yatkınlığı artar	Teknoloji üretilir ve uygulanır.
Unvan elde eder.	Gelişmelere uyum sağlanır.

İş kazalarında korunur.	İş kazaları azalır.
Sağlığını korur.	Meslek hastalıkları önlenir.
Sınama yanılma süresi azalır.	İş metotları geliştirilir
Kendini yetiştirir.	Kusurlu üretim azalır
Yakınması azalır.	Personel şikayetleri azalır.
İşlerine uyum sağlar	Disiplin sorunları halledilir
Personelin değeri artar.	Personel tanınır.
Kültürünü artırır.	Anlaşmazlıklar azalır.
Kolaylıkla anlaşma sağlar	İletişim kolaylıkla sağlanır.
İnsan ilişkileri artar.	İşten ayrılmalar azalır
İşinde devamlı olur.	Kaliteli işgücü sağlanır.
İşyerinde yükselebilir.	Kadrolama kolaylaşır.
Bireysel doyum sağlar.	Rekabet gücü artar.
Rolünü rahatlıkla oynar	Kontrol işlem ve yükü azalır.
İşinde saygınlık kazanır.	Toplumda saygınlık kazanır

Taymaz, her ne kadar hizmetiçi eğitimin yararlarını bireysel ve kurumsal açıdan ayrı ayrı ele almışsa da hizmetiçi eğitimin yararlarını bir bütün olarak düşünmek daha doğru olacaktır. Eğitimde istenilen sonuçlara ulaşmanın en etkili yolu öğretmene sürekli olarak yenileşme imkanı vermektir. Öğretmen toplumdaki değişimin itici gücü olup, her değişim bu güce bağlı olarak gerçekleşmektedir. Öğretmenin yeni bilgi ve becerilerle donatılması sağlanmadıkça çağdaş gelişmelere uyum sağlanması mümkün olamaz. Bu nedenle hizmetiçi eğitim faaliyetleri, hizmet öncesi eğitimin bir devamı olarak ele alınmalıdır.

2.7. HİZMETİÇİ EĞİTİMİN ETKİNLİĞİ

Hizmetiçi eğitimin etkinliğini sağlamak için, hizmetiçi eğitimi planlamadan önce yapılacak gerçekçi bir ihtiyaç analizi önem taşımaktadır. Ardından hizmetiçi eğitim programı çerçevesinde yapılacak planlama, uygulama ve değerlendirme aşamalarının niteliği, uygulama sırasında verilecek eğitimin niteliği de hizmetiçi eğitimin etkinliğini arttıran etmenlerdir.

King ve Lawyer'a (2003: 5-13) göre etkili bir hizmetiçi eğitim, öğretmenlerin tüm meslek yaşantılarına yayılarak gerçekleştirilen mesleki yetkinleşmeyi içeren, çok boyutlu iz düşümlerinde, sonuçları gözlenebilen etkinlikler bütünüdür. Mesleki yetkinleşme, tüm meslek yaşamına yayılmış çok boyutlu öğrenme fırsatlarını sağlayan, öğrenen merkezli, dönüştürülebilir öğrenmelerin gerçekleştirildiği yetişkin eğitimidir.

Smith (2002)'e göre ise, kendini geliştirmiş bir öğretmenin öğrettiği sınıf, yüksek standartlara ulasan, pozitif bir uyumun olduğu ve her tür aktivitenin gerçekleştirildiği bir sınıftır. Etkili bir hizmetiçi eğitim programı, uygulandıktan sonraki iş yaşamında ne kadar gerçekleştirilebiliyorsa, o derecede etkili olduğu söylenebilir. (Akt. Karaca, 2010: 45).

Bunun yanı sıra hizmetiçi eğitimin etkinliğini arttırmak için, hizmetiçi eğitim programlarına katılanların da özlük haklarında bir takım iyileştirmelerin yapılması da önemli gözükmektedir. Aytaç (2000)'a göre, hizmetiçi eğitim faaliyetleri sonunda verilen belgeler atama, yer değiştirme ve yükselmede etkili olmadığından bu faaliyetlere katılım düşmektedir. *"Hizmetiçi eğitim-verimlilik artışı-meslekte ilerleme"* ilişkisi başta öğretmenlik olmak üzere tüm meslek dallarında, meslek basamaklarının oluşmasında ölçüt olarak kullanılmalıdır. Katılan personelin özlük haklarında olumlu yönde bir değişiklik yapılmadığı için, yetiştirilen eleman kurum değiştirerek daha iyi çalışma koşullarını tercih etmektedir. Hizmetiçi eğitim faaliyetlerinde görevli öğreticilere ödenen ek ders ücretlerinin ve kursiyerlere ödenen yollukların düşüklüğü bu faaliyetlere olan ilgi ve katılımı düşürmektedir. Meslekte ilerleme ve üst basamaklardaki görevlere gelmenin hizmetiçi eğitim faaliyetleri sonunda başarılı olma şartına bağlanması gereklidir (Akt. Karaca, 2010: 46).

Tekışık'a (1991: 1- 2) göre hizmetiçi eğitim programlarının etkinliğini arttırmak için yapılabileceklerden bazıları şunlardır:

1.Hizmetiçi Eğitim Dairesi, her yıl öğretmenler için 5-10 gün seminer açma yerine, öğretmenlere il ve ilçelerde, yılın 12 ayında hizmetiçi eğitimi verecek

müfettiş, müdür, müdür yardımcısı, şube müdürü, koordinatör öğretmen ve köyler için gezici müdürleri yetiştirecek kurs ve seminerler açmalıdır.

2.Öğretmenlerin hizmetiçinde yetiştirilmesinde Bakanlık ve ilköğretim müfettişlerinin rolü çok büyüktür. Bu bakımdan müfettişlerin de devamlı meslek içinde yetişmeleri sağlanmalıdır.

3.Öğretmen yetiştiren kurumların programlarına *“hizmetiçi eğitim”* dersleri konulmalıdır

4.Öğretmenlerin hizmetiçi eğitimine radyo ve televizyonda belli bir süre ayrılmalıdır.

5.Hizmetiçi eğitimde tüm çalışmaların odak noktası, öğretmenin çalıştığı okul olmalıdır. Çünkü yapılan her şeyin uygulama alanı orasıdır.

6.Hizmetiçi eğitim ile kendini yetiştiren ve görevinde üstün, başarılı olan öğretmen ve yöneticilerin ödüllendirilmesi için işlek ve yeni bir sistem getirilmelidir. Hizmetiçi eğitim başarı belgeleri ve ödüller mesleki ilerlemede, terfilerde ve yöneticilik görevi almada tercih nedeni olması sağlanmalıdır.

Ayrıca öğretmenlerin hizmetiçindeki eğitimi için üniversite-okul işbirliği daha da geliştirilerek, yeni bilgi ve çağdaş gelişmelerle eğitim iş görenlerinin donanımına fırsat verilmelidir.

2. 8. HİZMETİÇİ EĞİTİMİN SINIRLILIKLARI

Hizmetiçi eğitim faaliyetlerinde dikkat edilmesi gereken sınırlılıklar aşağıda maddeler halinde sıralanmıştır.(Çevikbaş, 2002:31; Kılıçoğlu, 2007:32-34; Taymaz:1992, 14-17; Yıldırım, 2007:40-42)

1.Eğitim ihtiyacı ve amacı saptanmadan yapılırsa yarar sağlanamaz. Hizmetiçi eğitim etkinlikleri personelin yeterliliği ile beklenen yeterlik arasındaki farkı ortadan kaldırmak üzere planlanır. İhtiyaç duyulmadan ve amacı belirlenmeden yapılan eğitimin değerlendirilmesi objektif olarak yapılamaz.

2.Bireyin amaç ve ihtiyaçları göz önünde bulundurulmadan yapılan eğitimden olumlu sonuç alınamaz.

- 3.Hizmetiçi eğitim programı, personelin temel bilgi ve beceri seviyesine uygun değilse başarı sağlanamaz.
- 4.Birey, hizmetiçi eğitimin gerekliliğine inanmıyor ve benimsemiyorsa başarılı bir öğretim yapılamaz.
- 5.Gerekli potansiyele sahip olmayan bireylere yapılan eğitim ile başarı sağlanamaz.
- 6.Hizmetiçi eğitim, kurumda yalnız bir alan ve kademedede yapılmış ise beklenen yarar sağlanamaz. Çeşitli kademelerde bulunan personelin yapacağı iş veya görevi ile ilgili bilgi, beceri, iletişim, işbirliği ve koordinasyon tekniklerinin geliştirilmesi beklenir.
- 7.Görevin gerektirdiği nitelikte öğretici elemanlar görevlendirilmemişse başarılı öğretim yapılamaz.
- 8.Kurumda hatalı personel politikası, hizmetiçi eğitimin yararlılık derecesini azaltır.
- 9.Hizmetiçi eğitim programları değerlendirilmemiş ise yararlılık derecesinden bahsedilemez.

Hizmetiçi eğitim programlarının planlanmasından uygulamasına kadar geçen süreçte yukarıda belirtilen sınırlılıklarla karşılaşılabilir. Burada önemli olan bu sınırlılıkları önceden belirleyip bir çözüm yolu üretebilmektir. Böylece hizmetiçi eğitim programları hem katılımcıya hem de eğitmenlerine zorluk yaratmayacak, aksine bireylerin katılmaktan zevk aldığı bir etkinlik haline dönüşmesi mümkün olacaktır.

2. 9. HİZMETİÇİ EĞİTİMDE KARŞILAŞILAN SORUNLAR

Günümüzde kurumların büyük bir kısmı kendi ihtiyaç ve imkânlarına göre değişik türlerde hizmetiçi eğitim programları hazırlamaktadırlar. Kurumlarda hizmetiçi eğitim kararlarının alınmasında ve uygulamasında birçok engelle karşılaşılmaktadır.

Hizmetiçi eğitim faaliyetlerinin örgütsel, yönetsel ve finansman yönlerinden önemli engellerle karşılaştıkları belirlenmiştir. Bu engellerin kurumun yönetim biçiminden, eğitim yöneticilerinden ve uygulamalarından,

eğitimi katılanların niteliklerinden ve kurumun çevresinden kaynaklandığı tespit edilmiştir. Hizmetiçi eğitim etkinliklerinde çeşitli konulardan kaynaklanan sorunlarla karşılaşmaktadır. Bunlar genel olarak şu şekilde sıralanır: (Uçar, 2005: 68-72; Gökbulut, 2006: 17-19)

- 1.Hizmetiçi eğitimin etkinliğinin çok kısa sürede beklenmesi
- 2.Üst kademe yönetimin hizmetiçi eğitime ilgisiz kalması
- 3.Hizmetiçi eğitimden beklentilerin gerçeklerle örtüşmemesi
- 4.Hizmetiçi eğitimin bir örgün eğitim olmadığını anlaşılması
- 5.Personelin hizmetiçi eğitimin yararına inanmaması ve ilgi duymaması
- 6.Hizmetiçi eğitim faaliyetinin bir dinlenme, bir tatil aracı olarak görülmesi
- 7.Hizmetiçi eğitim programını veren, yapan kişinin bu iş için yetersiz olduğunun düşünülmesi
- 8.Ülke çapında hizmetiçi eğitim ile ilgili değişiklikleri takip edecek bir kuruluşun olmaması
- 9.Hizmetiçi eğitim faaliyetinin değerlendirilmemesi, eksikliklerinin giderilmemesi
- 10.Personel yetersizliği yüzünden hizmetiçi eğitim faaliyetine personel ayrılmaması
- 11.Hizmetiçi eğitim gören personelin eğitimi gördüğü alanda çalışmaması
- 12.Hizmetiçi eğitim ile ilgili kanun, tüzük ve yönetmeliklerin yetersizliği
- 13.Hizmetiçi eğitim birimlerinin oturmuş bir eğitim politikasının olmaması
- 14.Hizmetiçi eğitim yapılan bina ve teçhizatın bu iş için yetersiz olması
- 15.Yatılı yapılacak programlar için yatakhane ve yemekhaneli yer sıkıntısı
- 16.Hizmetiçi eğitim faaliyetin yapıldığı yerin aslında başka (dinlenme tesisi, sosyal tesis, vb) amaçlar için yapılmış olması
- 17.Yararlanılacak araç gerecin yeterli olmaması
- 18.Kurumda hizmetiçi eğitim için ayrılan yıllık bütçenin yetersiz olması
- 19.Bürokratik işlemlerin çok olması
- 20.Hizmetiçi eğitim faaliyetiyle kendini geliştiren personel kaybedilmesi
- 21.Yapılacak olan hizmetiçi eğitim faaliyetine sadece eleman göndermek için personel gönderilmesi
- 22.Hizmetiçi eğitim ihtiyaçlarının saptanmasında bilimsel yöntemlerin kullanılmaması

- 23.Hizmetiçi eğitim konusunda yeterince araştırma yapılmamış olması
- 24.Hizmetiçi eğitim faaliyeti yapan kuruluşun gerekli yerlerden yardım almaması, koordinasyon sağlamaması
- 25.Eğitime katılmış bir personelin hizmetiçi eğitim sayesinde aldığı bilgileri kanıtlayamaması, gösterememesi
26. Faaliyete katılacak olan personele yetersiz gözüyle bakılması
- 27.Ödenek yetersizliği ve bütçeden eğitime ayrılan ödeneğin zamanında serbest bırakılmaması
28. Hizmetiçi eğitim programlarının sürekliliğinin olmayışı
- 29.Hizmetiçi eğitim için gerçek manada yetişmiş personelin yeterli olmayışı
- 30.Başarılı katılımcıların ödüllendirilmemesi
31. Katılımcıların belgelerini atama ve başvurularda kullanamamaları

Tutum (1974: 67)'dan aktaran Canman'a (1979:105-106) göre ise; yukarıdaki maddelerden hariç olarak kamu kesiminin gereksinimleri ile genel öğretim kurumlarının yetiştirdiği personelin niteliği arasında bir kopukluğun olması, eğitim yöneticilerinin ve meslekten eğitici görevlilerin yetiştirilmesine gereken önemin verilmemesi gibi maddeleri ekleyebiliriz.

Sayılan bu olumsuzluklara rağmen iyi planlanmış, çerçevesi iyi çizilmiş, hedef ve davranışları belirlenmiş, katılımcılarının doğru seçildiği, eğitimi veren kişilerin yeterli olduğu, ihtiyaç gidermeye yönelik bir hizmetiçi eğitim yararlıdır ve hem kurumların hem de bireylerin gelişimi için gereklidir.

2.10. HİZMETİÇİ EĞİTİMİN YÖNTEMLERİ

Hizmetiçi eğitimin temel amacı; hizmetin daha iyi yürütülmesini sağlamaktır. Bu amaçla gerekli bilgi, beceri ve davranışların kişiye, etkili yöntemler kullanılarak kazandırılması gerekmektedir. Yapılan işin niteliği, kazanılacak olan bilginin türü ve niteliği için en uygun eğitim yöntemini seçmek gerekmektedir. Eğitim için en uygun yöntemler şunlardır:

2.10.1. Anlatım

Bir konuşmacı tarafından bir gruba yapılan konuşmadır. Görsel araçlar da yardımcı araç olarak kullanılır. Dinleyicinin soru sormadığı durumlarda tek yönlü bir aktarım vardır. Dinleyici sayısının otuzu geçtiği durumlarda kullanılması daha uygundur.

2.10.2. Gösterim

Genellikle mekanik işlerin öğretiminde ve iş başında uygulanan bir yöntemdir. Yapılan işi bizzat göstermek, iş sürecini gösteren şema ve resimler kullanmak yoluyla gerçekleştirilir. Gösterim yolu ile hizmetiçi eğitim, katılanları özendirir ve teorik görüşlerini uygulamaya koymaya yardımcı olur.

2.10.3. Skeç ve Rol Oynama

Eğitim ve geliştirme programlarına katılanlara, gerçek hayattan örnekler verilerek ve onlara sorunları bizzat canlandırılarak uygulamalı bir şekilde öğretme imkânı sağlayan eğitimidir.

2.10.4. Gözlem ve Geziler

Öğretilmek istenen konunun uygulandığı merkezlere araştırma gezileri düzenlenir. Merak ettiği yerleri yakından görme olanağı bulan öğretmenler, bu bilgi ve yeteneği sayesinde daha sonra kendi okullarında, öğrencileri için de yapacağı geziler için tecrübe kazandırır.

2.10.5. Örnek Olay

Yönetimle ilgili olarak gerçek yaşamdan alınmış ya da kurgusal olarak tasarlanmış olaylardır. Çoğunlukla “X’in” yerinde olsaydınız ne yapardınız” sorusu kullanılır. Bu yöntemi sistemli bir şekilde kullanmak, sorumluluk alacaklar

ve meslek edinecekler için doğrudan bir hazırlıktır (Can ve diğerleri, 2001: 200-204). Birey yaparak yaşayarak öğrendiği için öğrenme de kalıcı olacaktır.

2.10.6. Duyarlılık Eğitimi

Duyarlılık eğitimi kişi ve ortam arasındaki uyumun sağlanmasına ve kişinin örgütsel ortamdaki değişikliklere uyabilmesi bakımından duyarlı ve çabuk hareket etmesine yardımcı olan eğitim yöntemidir.

2.10.7. Sempozyum ve Panel

Sempozyum veya panel planlı bir tartışma yöntemidir. Konuşmacılar belli konularda birer tebliğ hazırlarlar. Dinleyici kitlesi kalabalıktır. Dinleyiciler sorularla sempozyum veya panele katılırlar. Zıt fikirler ortak çözüm yolları doğurabilir (Can ve diğerleri, 2001:207).

2.10.8. Beyin Fırtınası

Bireylerin eleştirilme endişesi olmadan fikirlerini rahatlıkla ifade ettikleri grup tartışma tekniğidir. Beyin fırtınası, değişik fikirlerin ortaya konulmasını destekler, böylece kısa sürede çok sayıda farklı fikirler üretilir. Bu tekniğin uygulanmasında fikirlerin niteliğinden ziyade sayıca çokluğu önemlidir.

2.10.9. Tartışma Grupları

Yönetici eğitiminde tartışma grupları oluşturulması, grup üyelerine bir gruba katılma ve bir grubun bireyi olarak hareket etme alışkanlığını kazandırdığı gibi tartışılan konu üzerinde değişik bilgi ve tecrübelerin raporlar halinde ortaya konulmasına da olanak sağlar.

2.10.10. Simülasyon

Her şeyi ile gerçeğe en yakın olan eğitimidir. Burada belirtilmek istenen eğitimin “gerçek” olarak yapılması değil; teknoloji, bilgisayar, iletişim araçları vb. kullanarak eğitimin yapılmasıdır.

2.10.11. Görev Değiştirme (Rotasyon)

Eğitimi alacak personelin yetişmesi amacıyla belirli sürelerle çeşitli işlerde çalışması sağlanır. Eğitimin amacı, ileriye yönelik olarak önemli üst görevleri yakından tanımasını sağlamak, teknik ve yönetsel yetenekleri geliştirmektir (Kılıçoğlu, 2007:35-36).

2.11. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Baskan, H. (2001), tarafından “İlköğretim Okullarında Görevli Öğretmenlerin Hizmet İçi Eğitim Programlarının Etkililiğine İlişkin Algı ve Beklentileri” başlıklı çalışmasının amacı, öğretmenlere yönelik hizmetiçi eğitim programlarının, öğretmenlerce nasıl algılandığını ve daha etkili kılınması için, öğretmenlerin programlardan beklentilerini belirlemektir. Araştırmaya veri toplamak için anket kullanılmış ve şu sonuçlara ulaşılmıştır.

- 1.Öğretmenler için, programlarda hizmetiçi eğitimin amaçlarına ulaşılması çok önemlidir.
- 2.Hizmetiçi eğitimin süresi yeterli olmamaktadır.
- 3.Programlar hazırlanırken eğitim alanındaki yenilik ve gelişmelere kısmen, öğretmenlerin hazırbulunmuşluk seviyeleri ile eğitim ihtiyaçları ve gerek sinimleri çok az dikkate alınmakta, öğretmen görüşlerine kesinlikle başvurul mamaktadır.
- 4.Programlara katılanlar bilgi, beceri ve eğitim ihtiyaçları açısından kısmen benzerlik göstermekte, programlar yine kısmen ihtiyaç duyulan kapsamda işlenmektedir.
- 5.Öğretmenlerin çoğunluğu hizmetiçi eğitim programlarının yararlı olduğunu, programlarda kullanılan öğretim yöntem ve tekniği ile programlara katılacak kursiyerlerin seçiminin uygun olmadığını, program sırasında bazen gerekli ve yeterli öğretim materyali verildiğini, programdaki fiziki şartların ve öğretici kadronun kısmen yeterli olduğunu, programlara bazen istekli bazen isteksiz katıldıklarını ve programlarda başarının objektif ve ciddi olarak değerlendirilmediğini düşündüklerini belirtmişlerdir

Ekşi, İ. (2001), Bu araştırma da Kocaeli merkezinde görev yapmakta olan okul müdürlerinin hizmetiçi eğitim ihtiyacını tespit etmek amacıyla yapılmıştır. Araştırma için “Okul Müdürlerinin Hizmet İçi Eğitim İhtiyaçları Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırma sonucunda okul müdürlerinin hizmetiçi eğitim ihtiyaçlarının cinsiyet değişkenine göre; eğitim öğretim, eğitim liderliği, personel hizmetleri,

bütçe ve işletme boyutlarında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Kıdem ve okul türü değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Hizmetiçi eğitimi, kıdemleri 3- 6 yıl olan okul müdürlerinin, kıdemleri 7- 15 yıl olan okul müdürlerine göre ve ilköğretim okulu müdürlerinin, lise ve dengi okul müdürlerine göre daha fazla ihtiyaç duyduğu görülmüştür.

Madden.T., (2003). *“Okul yöneticileri ve öğretmenlerin katıldıkları hizmetiçi eğitim etkinliklerinin değerlendirilmesi”* konulu araştırmasında okul yöneticileri ve öğretmenler, hizmet içi eğitim programları öncesinde, programların amaçlarının kendilerine genellikle bildirilmediği ve hangi konularda eğitime ihtiyaçları olduğu konusunda fikirlerinin alınmadığını belirtmişlerdir. Buna karşın verilen eğitim etkinliklerinin, konuların amaçları ile tutarlı olduğu ve programların amaçlarının genellikle okul yöneticileri ve öğretmenlerin eğitim ihtiyaçlarına yönelik olduğu sonucuna varılmıştır

Taş (Akbulut),M. (2004).Bu araştırma eğitimde toplam kalite yönetimiyle (TKY) ilgili hizmetiçi eğitime katılan öğretmen ve yöneticilerin iş motivasyonuna ilişkin durumları ve görüşlerini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Araştırmada elde edilen bulgulardan şu sonuçlara ulaşılmıştır. Toplam kalite yönetimi eğitimlerinin genellikle il formatörleri tarafından verildiği ve öğretmen ile yöneticilerin TKY eğitimi öncesi beklentisini yüksek olmasına rağmen TKY çalışmalarına gönüllü ve etkin katılımları düşük olduğu belirlenmiştir. Eğitimde TKY ile HİE programları öğretmen ve yöneticilerin iş motivasyonu düzeylerini kısmen etkilemiştir. TKY uygulamasında karşılaştıkları sorunlar iş motivasyonlarını da düşürdüğü belirtilmiştir. TKY uygulamasında hem maddi hem de maddi olmayan ödüllerin kullanılmasına ilişkin öğretmen ve yöneticilerin beklentileri yüksektir. Maddi olan ve olmayan ödüllerin iş motivasyonuna etkisine ilişkin öğretmen ve yönetici görüşleri birkaç madde dışında anlamlı fark göstermediği belirtilmiştir.

Uçar, R. (2005),Van İli merkezindeki ilköğretim okullarında görev yapan yönetici ve öğretmenlerin MEB Hizmetiçi eğitim uygulamalarına ilişkin görüşlerini tespit etmek amacıyla *“Hizmet İçi Eğitim Durumlarını Değerlendirme”*

anketi uygulanmıştır. Bu araştırmada ulaşılan sonuçlar hizmetiçi eğitim uygulamalarının gerekliliği, hizmetiçi eğitim uygulamalarına katılma istekliliği, hizmetiçi eğitim uygulamalarının etkililiği ve hizmetiçi eğitim uygulamalarında karşılaşılan sorunlar boyutlarına göre aktarılmıştır. Buna göre, hizmetiçi eğitim uygulamalarının gerekli olduğu ortak görüşü çıkarken özellikle yöneticilerin ve bayan öğretmen ve yöneticilerin sorulan sorulara katılımı daha fazla olmuştur. Hizmetiçi eğitim uygulamalarına katılım istekliliği boyutunda yöneticiler, “*oldukça*”, öğretmenler ise “*biraz*” boyutunda katılım göstermişlerdir. Hizmetiçi eğitim uygulamalarının etkililiği konusunda ise “*çok az*” düzeyinde katılım gösterdikleri göz önünde bulundurulunca etkililik konusunda yeterli olmadığı görülmüştür. Sorunlar boyutunda ise ortak görüş olarak, yönetici ve öğretmenlere yönelik sağlıklı ve düzenli bir hizmetiçi eğitim politikası olmadığı ancak kısmen hizmet içi eğitim faaliyetlerinde görevlendirilen öğreticilerin alanında uzman kişiler arasından seçildiği görülmüştür.

Avşar, P. (2006). Bu araştırma resmi ve özel lise ve ilköğretim okullarında görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinin, kendilerine yönelik hizmetiçi eğitim programlarını değerlendirmesine ilişkin görüşlerini saptamak için anket uygulaması yapılmıştır. Hizmetiçi eğitim etkinliklerinde beden eğitimi öğretmenlerinin gereksinim ve beklentilerini karşılama düzeyi bakımından yetersizler olduğu tespit edildiği görülmüştür.

Güneş, M. (2006), Bu araştırmada ilköğretim okulu öğretmenlerinin hizmetiçi eğitim programlarına katılmayı isteme ve istememe nedenleri ile hizmetiçi eğitim programlarına katılan ilköğretim okulu öğretmenlerinin, hizmetiçi eğitim programlarının etkililiğine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın bulgularını şöyle özetleyebiliriz:

1.Öğretmenlerin hizmetiçi eğitime katılmayı istemelerinde , mesleki gelişim ile ilgili nedenler oldukça, kişisel nedenler ise orta düzeyde etkili olmuştur.

2.Öğretmenlerin hizmetiçi eğitime katılmayı istememelerinde, hizmetiçi eğitim programlarının hazırlanması ve uygulanması ile ilgili nedenler, kişisel nedenler ve kurumsal nedenler orta düzeyde etkili olmuştur.

3.Hizmetiçi eğitim programlarına katılan öğretmenler, katıldıkları hizmetiçi eğitim programlarından orta düzeyde yarar sağladıklarını yani beklentilerini tam olarak karşılamadığı görüşündedirler.

4.Öğretmenlerin hizmetiçi eğitim programlarının etkinliğinin değerlendirilmesine ilişkin görüşleri branş değişkenine göre farklılık göstermezken, cinsiyet ve kıdem değişkenlerine göre farklılık göstermektedir.

5.Bayan öğretmenler, katıldıkları hizmetiçi eğitim programlarından, erkek öğretmenlere göre daha az yarar sağladıklarını belirtmişlerdir. 0- 5 yıl arası kıdemi bulunan öğretmenler, diğer kıdem düzeylerine göre hizmetiçi eğitim programlarının daha az yararlı olduğunu belirtmişlerdir.

Ishakoğlu. T. (2007). Bu araştırmada, Selçuk Üniversitesi Yabancı Diller Yüksekokulu'nda görev yapmakta olan okutmanların hangi alanda ve konularda hizmetiçi eğitime ihtiyaç duydukları belirlenmiştir. Araştırmanın evrenini Selçuk Üniversitesi Yabancı Diller Yüksekokulu'nda görev yapan yüz okutman oluşturmuştur. Hizmetiçi eğitim ihtiyacı özel öğretim yöntem ve teknikleri, genel öğretim yöntem ve teknikleri, eğitim teknolojileri, sınıf yönetimi, ölçme ve değerlendirme alanlarına göre, 38 sorudan oluşan bir anketle belirlenmiştir. Belirlenen alanlar çerçevesinden yüksek eğitim ihtiyacı genel öğretim yöntem ve teknikleri alanında bulunmuş bunu sırasıyla eğitim teknolojileri, özel öğretim yöntem ve teknikleri, ölçme ve değerlendirme ve sınıf yönetimi alanları izlemiştir. Okutmanların tüm alanlardaki hizmetiçi eğitim ihtiyacının orta düzeyde olduğu bulunmuştur.

Tekin.O. (2007). Bu araştırma, *“Uzaktan Eğitim Yöntemi ile Verilen Hizmet-içi Bilgisayar Eğitimi Programının”* öğretmenlerin bilgisayara karşı tutumları ve bilgisayar öz-yeterlik algıları üzerine etkisini belirlemek üzere

yapılmış deneysel bir çalışmadır. Araştırmada veriler, “*Bilgisayar Tutum Ölçeği , Bilgisayar Öz-yeterlik Algısı Ölçeği ve Bilgi Formu*” ile toplanmıştır. Araştırmanın sonucunda, uzaktan eğitim yöntemi ile verilen hizmetiçi bilgisayar eğitimi programının öğretmenlerin bilgisayara karşı tutumları ve bilgisayar öz-yeterlik algılarını olumlu yönde etkilediği; kadın öğretmenlerin erkek öğretmenlere göre daha olumlu tutum geliştirdikleri; kadın öğretmenlerin erkek öğretmenlere göre öz-yeterlik düzeylerinin daha fazla geliştiği; mesleki branşlara göre tutum ve öz-yeterlik düzeylerinde anlamlı fark olmadığı ve mesleki kıdemlerine göre tutum ve öz-yeterlik düzeylerinde anlamlı fark olmadığı görülmüştür.

Aydınalp.B. (2008). “Ortaöğretim Öğretmenlerinin Hizmet İçi Eğitim Hakkındaki Görüşleri” adlı çalışmanın sonucunda; hizmetiçi eğitim programlarına ilişkin görüşleri; evli öğretmenler, 35 yaş üzeri öğretmenler, kıdemli öğretmenler hizmetiçi eğitim konusunda daha olumlu görüşler bildirmişler ve alınan hizmetiçi eğitim sayısı, eğitim düzeyi yükseldikçe ve çalışılan okul sayısı arttıkça öğretmenlerin hizmetiçi eğitime karşı daha olumlu düşündükleri ortaya çıkmıştır.

Büyükcan.Y. (2008). “*İlköğretim okullarındaki hizmetiçi eğitim seminerlerinin öğretmenlere yararlılığı*” adlı tezinde ilgili öğretmenlere anket uygulaması yapmıştır. Verilerin çözümlenmesinde frekans, yüzde, standart sapma, aritmetik ortalama, F testi ve t testinden yararlanılmıştır. Buna göre, seminerlerde öğretmenlerin; materyallerin eksik olması, seminer çalışmalarının iyi planlanmamış olması, çalışma ortamının elverişsiz olması, işbirliği içinde çalışılmaması, öğretmenlerin motivasyonlarının sağlanmaması gibi güçlüklerle karşılaştıkları belirlenmiştir. En fazla karşılaştıkları güçlükler ise seminer programlarının iyi planlanmamış olması ve seminerlerde kullanılacak materyallerdeki eksiklikler olduğu sonucuna varılmıştır.

Kiper. A. (2008).“İlköğretim öğretmenlerinin bilgi teknolojilerini dersler de kullanım durumları ve bilgi teknolojileri ile ilgili almış oldukları hizmetiçi eğitimler hakkındaki görüşleri (Sakarya ili örneği)” adlı tezinde 164 öğretmene anket uygulaması yapılmış bunlardan ile yarı yapılandırılmış görüşmeler

yapılmıştır. Anketler, frekans değerleri alınarak, görüşmeler ise içerik analizi yapılarak çözümlenmiştir. Araştırmanın sonucunda; bilgi teknolojileri konusunda hizmetiçi eğitim alan öğretmenlerin derslerde bilgi teknolojilerini kullandıkları, hizmetiçi eğitimlerden memnun olan öğretmenlerin derslerde bilgi teknolojisi kullanma seviyelerinin, memnun olmayanlara göre daha yüksek olduğu, öğretmenlerin derslerde bilgi teknolojisi kullanmada karşılaştıkları güçlüklerin genelde donanımdan kaynaklandığı, donanım sorunu olmayan okullarda ise internet ve eğitim yazılımlarının olmadığı görülmüştür.

Ulus,O. (2009), Bu çalışmada öğretmenlerin hizmetiçi eğitime katılma sıklıkları, en çok hangi konularda eğitim almak istedikleri ve katılmış eğitimlere bakışlarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırma sonunda elde edilen bulgulara göre öğretmenlerin hizmetiçi eğitimin genel amacını bildiği düşünülmektedir. Hizmetiçi eğitimle ilgili yasa ve yönetmelikleri bilen öğretmen sayısı azdır. Eğitim alınmak istenen konu hakkında tercih edilen seçeneklerle kıdem yılı arasında ilişki olduğu gözlenmiştir. Eğitimde verilen konuların doğru konular olduğunu düşünen öğretmenlerin katıldıkları hizmetiçi eğitim faaliyetine daha yüksek not verdiği de görülmüştür.

Baz, M. (2010), Bu çalışmada, MEB hizmetiçi eğitimlerinin ilköğretim okullarına katkısının ilköğretim öğretmen ve yöneticileri tarafından çeşitli değişkenlerine göre değerlendirmek amaçlanmıştır. Elde edilen bulgular incelendiğinde; öğretmen ve yöneticilerin bütün değişkenlerine göre (cinsiyet, yaş, görev, görev yapılan eğitim kademesi, okul türü, mesleki kıdem ve katılmış oldukları hizmetiçi eğitim sayısı) göre anlamlı farklılıklar elde edilmiştir. Öğretmenlerin ve yöneticilerin bağımlı değişkenlere (ifadelere) verdikleri en olumlu cevaplar (en fazla katıldıkları ifadeler) incelendiğinde; *"hizmetiçi eğitim programlarının çeşitli branşlara yönelik açılmadığı düşüncesindeyim"*, *"ödenek yetersizlikleri vb nedeniyle hizmetiçi eğitim programlarının yeterli sayı ve nitelikte gerçekleştirilmediğini düşünüyorum"* ve *"hizmetiçi eğitim programlarının ihtiyaç analizleri iyi yapılmadan programlandığını düşünüyorum"* ifadelerinin ön plana çıktığı görülmüştür. Öğretmenlerin ve yöneticilerin bağımlı değişkenlere verdikleri en olumsuz (en az katıldıkları ifadeler) yanıtların ise; *"hizmetiçi eğitimlerin, öğretmen*

lerin mesleki yaşantılarında karşılaştıkları sorunları çözmeye becerisini geliştirmediğini düşünüyorum", "Hizmetiçi eğitim Dairesi ile İl ve İlçe Milli Eğitim Müdürlükleri arasında koordinasyon sağlanmadığını düşünüyorum" ve "hizmetiçi eğitim programlarını yürüten ve değerlendiren eğitim personelinin gerekli yeterliklere sahip olmadığını düşünüyorum" şeklinde olduğu saptanmıştır. Elde edilen bulgular tartışılmış ve bu doğrultuda çeşitli öneriler getirilmiştir.

Karaca, A. (2010), bu araştırmanın amacı, Bolu ilinin Mudurnu ilçesinde görev yapmakta olan öğretmenlerin hizmetiçi eğitim programları ile ilgili görüşlerini almaktır. Araştırmanın sonucunda Bolu ili Mudurnu ilçesi ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin hizmetiçi eğitim programları hakkında görüşleri genel olarak şöyledir:

Hizmetiçi eğitim uygulamalarının gerekliliği boyutuna verilen cevaplar yönünden en düşük katılımın gerçekleştiği 1. maddede katılımcıların "bir kurum, personelinin sürekli gelişimini hizmetiçi eğitim ile sağlar" ifadesine, hizmetiçi eğitim uygulamalarının gerekliliği boyutuna verilen cevaplar yönünden en yüksek katılımın gerçekleştiği 4. maddeye öğretmenlerin "bilimsel, teknolojik alandaki gelişmeler öğretmenlerin hizmetiçi eğitim almalarını zorunlu kılar" ifadesine, hizmetiçi eğitim uygulamalarına katılma istekliliği boyutuna verilen cevaplar yönünden en düşük katılımın gerçekleştiği 9. maddede öğretmenlerin "hizmetiçi eğitim faaliyetlerine isteyerek katılırım" ifadesine ve hizmetiçi eğitim uygulamalarına katılma istekliliği boyutuna verilen cevaplar yönünden en yüksek katılımın gerçekleştiği "hizmetiçi eğitim faaliyetlerine, beni alanımda geliştireceğine inandığım için katılırım" ifadesini oluşturan 10. maddeye "oldukça" düzeyinde katıldıkları görülmüştür. Hizmetiçi eğitim uygulamalarının etkililiği boyutuna verilen cevaplar yönünden en yüksek katılımın gerçekleştiği 16. maddede katılımcıların "hizmetiçi eğitim faaliyetleri programa uygun ortamlarda (bina, salon, derslik vb) yürütülmektedir" ifadesine ve hizmetiçi eğitim uygulamalarında karşılaşılan sorunlar boyutuna verilen cevaplar yönünden en düşük katılımın gerçekleştiği 24. maddede katılımcıların "hizmetiçi eğitim faaliyetlerinde görevlendirilecek öğreticiler alanında uzman kişiler

arasından seçilmemektedir” ifadesine “biraz” katıldıkları görülmüştür. Hizmetiçi eğitim uygulamalarında karşılaşılan sorunlar boyutuna verilen cevaplar yönünden ise en yüksek katılımın gerçekleştiği 26. maddede katılımcıların “öğretmenlere yönelik sağlıklı ve düzenli bir hizmetiçi eğitim politikası bulunmamaktadır” ifadesine “oldukça” katıldıkları görülmüştür.

Metin, Y. (2010), Bu araştırmanın amacı, ilköğretim okullarında görev yapan yönetici ve öğretmenlerin yapılandırmacı eğitim programı kapsamında hizmetiçi eğitim ihtiyaçlarının belirlenmesidir. Araştırma bulgularına göre öğretmenler yeni programlar ilgili bazı konularda kendilerini yeterli bulmaktadırlar. Bu onların gerçek yeterliliklerini ifade etmiş olsa bile, bilginin hızla çoğalarak arttığı günümüzde öğretmenler aldıkları yeterliğin üstünde bazı hallerde genel bazı hallerde özel uzmanlık gerektiren yeni sorumluluklarla karşı karşıya kalmaktadırlar. Öğretmenler için öne çıkan ihtiyaçlar; yöntem ve teknik belirleme, değerlendirme ölçütlerini oluşturabilme, farklı zeka düzeyindeki öğrenciler için farklı etkinlikleri planlamak, araç-gereç ve materyal seçmek ve hazırlamak şeklindedir. Yöneticiler için öne çıkan ihtiyaçlar ise; Öğretmenleri cesaretlendirme, yeniliğe açık olmalarını sağlama, bilgi, beceri ve yaratıcılıklarını ortaya çıkarmak için imkân verme, programda öğrencilere kazandırılması öngörülen temel beceriler üzerinde yoğunlaşma, öğrencilerin durumlarıyla ilgili istatistikler tutmak ve bunları analiz etmek ve yorumlama şeklindedir.

Özkan, M. (2010), bu araştırmada okul ve kurumlarda görev yapan yönetici ve öğretmenlerin görüşlerine bağlı olarak hizmetiçi eğitim programlarının uygulanmasına ilişkin öğretmen görüşlerinin ortaya çıkarılması amaçlanmaktadır. Araştırma, Adana il merkezi ve ilçelerindeki okul ve kurumlarında görev yapan yönetici ve öğretmenleri kapsamaktadır. Araştırma sonucunda okullarda görev yapan yönetici ve öğretmenlerin; hizmetiçi eğitim programlarının planlanması, eğitim ortamının uygunluğu, organizasyon ve yönetimin uygunluğu, eğitim programı ile eğitim görevlileri ve faaliyetlerin değerlendirilmesi ile ilgili öğretmenlerin; yaşları, cinsiyetleri, medeni durumları, mesleki kıdemleri, öğrenim durumları, ünvan ve görevleri ile katılmış olduğu kurs ve seminer sayılarının arasında anlamlı bir ilişki olmadığı görülmüştür.

Bulut, K. (2011) Kars ili merkezinde görev yapan ilköğretim ikinci kade mede görev yapan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin, hizmetiçi eğitim ihtiyaçlarının tespiti amacıyla betimsel tarama yöntemini kullanarak 88 Sosyal Bilgiler öğretmenine 80 sorudan oluşan bir anket düzenlemiştir. Bulut'un tezinde ulaştığı bulgulara göre Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin en çok ihtiyaç duydukları beş alan sırasıyla; *“duygusal zekâ eğitimi”*, *“iletişim kurma yöntemi”*, *“öğrencilerin bireysel farklılıkları”*, *“bilgisayar kullanımı”* ve *“ruh sağlığı eğitimi”* olduğunu tespit etmiştir En az ihtiyaç duydukları eğitimler sırasıyla *“ölçme araçlarında hata türleri”*, *“uzaktan eğitim”*, *“arşiv düzenlemesi ve dosyalama işlemleri eğitimi”*, *“madde analizi”*, *“barış eğitimi”* olduğu görülmüştür.

Demirtaş, T.Z.(2011), bu araştırma resmi ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerinin, hizmetiçi eğitim ihtiyacı ve kurum içi iletişim algıları arasındaki ilişkinin değerlendirmesine yönelik görüşlerini saptamayı amaçlamaktadır. İlköğretim okulu öğretmenlerinin görüşlerine göre, kendileri için düzenlenen hizmetiçi eğitim programlarında ve kurum içi iletişimin birçok alanında sorunlar ve yetersizlikler bulunmaktadır. Hizmetiçi eğitim programları planlanmadan önce öğretmenlerin ihtiyaç ve beklentilerinden yararlanılmaması, eğitim yönetimi ve planlamanın iyileştirilmesi, programların içeriğinin de buna göre düzenlenmemesi ve hizmetiçi eğitim etkinliklerinin bitiminde programların değerlendirilmesi gerekmekte, örgüt içinde kurum içi iletişime, üst ast iletişimindeki aksaklıkların giderilmesi, iletişim çatışmalarının en alt seviyeye düşürülmesi, kişisel iletişim araçlarının iletişim kaynaklarının doğru ve verimli bir şekilde kullanılması gerekmektedir.

Rosenholtz (1985: 349- 355), yaptığı araştırmaların bulgularına dayanarak öğretmenlerin sınıfta başarılı olabilmeleri için becerilerinin güncelleştirilmesi gerektiğini, yani öğretmenlerin günümüz koşullarında daha etkili olabilmeleri için gerekli becerilere sahip olmalarının sağlanması gerektiğini ileri sürmektedir. Kendilerine profesyonel yardım verilen öğretmenler, bir takım eğitim etkinlikleri sonucunda bilgi ve becerilerini artırabilir ve bunun sonucunda da daha iyi birer öğretmen olabilirler. Ayrıca meslekî başarının genellikle daha

fazla meslekî başarıyı beraberinde getirdiğini ileri sürmektedir. Başarılı deneyimler yaşayan öğretmenler kendi yetenek ve becerileriyle ilgili olarak daha fazla kendine güven duygusu geliştirirler. Bunun bir sonucu olarak daha etkili ve verimli olabilmek için kendilerini geliştirme yolunda arayışlar içinde olurlar ve bunun için daha çok çaba gösterirler. (Akt: Seferoğlu, 2012: 149)

Strahan (1989) ve Brow-Borko (1992), öğretmenlik mesleğinde kazanılan mesleki deneyimin ve buna ek olarak kazanılan bir takım uzmanlık becerilerinin önemine dikkat çektikleri araştırmalarında, aday öğretmenler ve deneyimli öğretmenler arasında, sınıf atmosferi ve bu öğretmen gruplarının öğretim etkinliklerine yönelik karşılaştırmalar yapmışlardır. Bu araştırmalarda, genelde aday öğretmenlerin hangi konularda eksik oldukları tespit edilmeye çalışılarak, deneyimli öğretmenlerin öğretim stratejileri doğrultusunda, öğretmen adaylarının gerekli öneriler doğrultusunda eğitim almaları yolunda birtakım sonuçlara gidilmekte ve öğretmen yetiştirme programlarına öneriler getirilmektedir. Ayrıca deneyimli öğretmenler için hizmet içi eğitim programları düzenlenerek, bu öğretmenlerin de yeni öğretim tekniklerini tanımaları ve öğretimlerinde kullanmalarını sağlamak açısından çalışmalar yapılabileceği üzerinde durmuşlardır (Akt.Baskan,2001:25)

Swonson A. Judy (1995), tarafından hizmet içi eğitimin çalışma koşulları üzerinde yapılan araştırma, uzun vadeli, sürekliliği iyi olan, planlanan, bütün personelin karşılıklı olarak istençle yer aldığı, uyumlu, aktif programların üniversite desteği ve işbirliği ile yapılmasının gereğini vurgulamıştır.

Ronerman A. Karin (1996), tarafından hizmet içi eğitimin yeni biçimleri için yapılan çalışmada, öğretmenlerin hizmet içi eğitiminde kendilerini kontrol etmelerinin önemini belirttikçe örgütsel değişme ve gelişmeler, toplumsal çevreye uyum, hedeflere ulaşma çabalarının öğretmenlerin yetiştirilmesi ve geliştirilmesine bağlı olduğu belirtilmiştir.

Willis A. Montes (2002), teknoloji kursu alan öğretmenler üzerinde yaptıkları çalışmada, kursun öğretmenlerin tutumları , öz yeterlikleri ve

teknoloji kullanımları üzerindeki etkisini incelemişlerdir. Öğretmenlerin sınıfta teknolojiyi etkili kullanmalarını amaçlayan bu kursun sonunda , öğretmenlerin teknolojiye yönelik tutumlarında önemli bir değişiklik görülmemiştir. Bunun nedeni olarak da öğretmenlerin kursa belli bir bilgisayar eğitimi olarak ve bilgisayar teknolojilerinin hem kişisel hem de profesyonel anlamda kullanım için bir araç olduğunu düşünerek geldikleri ve zaten olumlu olan tutumlarını kurs sonunda da aynen devam ettirdikleri ifade edilmiştir. Araştırmanın sonunda öğretmenlerin kurs sonunda öz yeterlik düzeylerinde , bilgi düzeylerinde ve deneyimlerinde önemli değişim olduğu belirtilmiştir.

Yine Dori Herscovitz (2005)'e göre; hizmet içi kurslar genel olarak öğretmenlerin bilgi aktarma stratejisinden, yeni yaklaşımları kullanmaya doğru yöneltmede etkili olabilmektedir. Sınıflarda yeni öğretim yaklaşımlarını kullanma, öğretmenlerin ihtiyaçları üzerinde etkiye sahip olan diğer faktördür. Ayrıca eğitimciler ve araştırmacılar eğitim reformlarının başarısında anahtar rol oynayanların öğretmenler olduğu konusunda ortak görüşe sahiptirler (Akt. Bekiroğlu, 2007).

Hizmetiçi eğitimin farklı boyutlarının ele alındığı araştırmalarda, hizmetiçi eğitim programlarının etkinliğini artırmak, öğretmenlerin meslek hayatlarına daha çok katkısının olmasını sağlamak amacıyla, elde edilen bulgular doğrultusunda hizmetiçi eğitim programlarının aksayan yönleri tespit edilip, araştırmacılar tarafından bu doğrultuda önerilerde bulunulmuştur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örneklem, veri toplama aracı, verilerin toplanması ve analizinde kullanılan istatistiksel yöntem ve teknikler açıklanmaktadır.

3. 1. ARAŞTIRMANIN MODELİ

Araştırmada Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin hizmetiçi eğitim programlarına ilişkin görüşleri, hizmetiçi eğitim programlarının gerekliliği, etkinliği, istekliliği, yeterliliği, beklentiler ve sorunlar boyutunda betimleneceğinden dolayı tarama modeli kullanılmıştır.

Tarama modelleri, geçmişte veya halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. (Karasar, 1994: 77) İlkokul ve ortaokullarda görev yapan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin hizmetiçi eğitim programlarına ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amaçlandığından söz konusu araştırma için tarama modeli kullanılmıştır.

Denizli ili merkezinde, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı İlköğretim okullarında görev yapan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin, hizmetiçi eğitim programları hakkındaki görüşlerini belirlemek amacıyla uzman görüşlerinden ve Uçar (2005), Baz (2010) ve Karaca (2010) gibi ilgili tezlerden yararlanılarak hazırlanmış "Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Hizmet İçi Eğitim Programlarına İlişkin Görüşleri" anketi kullanılmıştır. Ancak teze başladığımız ve anketi uyguladığımız tarihlerde ilköğretim okulları henüz ilkokul ve ortaokul olarak ayrılmamıştır. 2012 yılında MEB tarafından belirlenen 4+4+4 Zorunlu Eğitim Sistemi nedeniyle ilköğretim okulları binaları ile birlikte 2013- 2014 eğitim-öğretim yılından itibaren ilkokul ve ortaokul olarak ikiye ayrılmıştır. Anket yaptığımız sırada ilköğretimlerde bulunan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin hepsi şuanda zorunlu eğitimin ikinci 4 yıllık kısmı olan ortaokullara yerleştirilmiştir ve

yine Denizli İlinin 2014 yılından itibaren büyükşehir olmasıyla merkez, Pamukkale İlçesi ve Merkez Efendi İlçesi olarak ikiye ayrılmıştır.

3.2. EVREN ve ÖRNEKLEM

3.2.1.Evren

Araştırma evrenini; 2012- 2013 eğitim- öğretim yılında, MEB' e bağlı Denizli merkezindeki 98 adet ilköğretim okulunda görev yapan toplam 215 Sosyal Bilgiler öğretmeninden 180'ine ulaşılmıştır. Araştırmada evrenin tümü ele alınmıştır.

3.2.2. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Kişisel Bilgileri

Bu başlık altında araştırmaya katılan 180 adet Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin cinsiyet, medeni durum, yaş, eğitim düzeyi, hizmet süresi, görevi, katıldığı hizmetiçi eğitim programı sayısı, hangi yolla hizmetiçi eğitim programını almak istediği ve hangi dönemi tercih ettiği ile ilgili bulgulara yer verilmektedir.

Çizelge 3.1: Araştırmaya Katılanların; Cinsiyet, Yaş ve Medeni Durum Değişkenlerine Göre Dağılımı

Değişken	Kategori	Frekans (n)	Yüzde (%)
Cinsiyet	Kadın	80	44.4
	Erkek	100	55.6
Yaş	35 yaş ve Altı	53	29.4
	36-44 yaş	89	49.4
	45 yaş ve üstü	38	21.1
Medeni Durum	Evli	158	87.8
	Bekâr	16	8.9
	Boşanmış	6	3.3
Toplam		100	100

Araştırmaya katılan 180 Sosyal Bilgiler öğretmenine ilişkin cinsiyet, yaş ve medeni durum değişkenlerine ilişkin bilgiler Çizelge 3.1’de verilmiştir.

Çizelge 3.1, ayrıntılı biçimde incelendiğinde cinsiyet değişkeni bakımından katılımcılardan 100 kişinin (%55.6) erkek, 80 kişinin (%44.4) kadın öğretmenlerden oluştuğu görülmüştür. Öğretmenlerin yaşları; 35 yaş ve altında olanlar 53 kişi (%29.4), 89 kişi (%49.4) 36-44 yaş arası olanlar ve 45 yaş ve üstü olanlar ise %21.1 oranıyla 38 kişidir. Öğretmenlerin medeni durumlarına bakıldığında ise 158 kişinin (% 87.8) evli, 16’sının (%8.9) bekâr ve 6 öğretmenin (%3.3) de boşanmış olduğu bilgisine ulaşılmıştır.

Çizelge 3.2. Araştırmaya Katılanların; Eğitim Düzeyleri, Hizmet süresi ve Görev Değişkenlerine Göre Dağılımı

Değişken	Kategori	Frekans (n)	Yüzde (%)
Eğitim Düzeyleri	2 Yıl. Eğ.Ens. ,Yüksekokul/ Önlisans	8	4.4
	4 Yıllık Yüksek Okul /Fakülte	164	91.1
	Yüksek Lisans	8	4.4
	Doktora	-	-
Hizmet Süresi	1- 5 yıl	11	6.1
	6- 10 yıl	32	17.8
	11- 15 yıl	65	36.1
	16-20 yıl	27	15.0
	21- 25 yıl	24	13.3
	26 ve üzeri	21	11.7
Görevi	Öğretmen	155	86.1
	Yönetici	25	13.9
Toplam		180	100

Araştırmaya katılan 180 Sosyal Bilgiler öğretmenine ilişkin; eğitim düzeyi, hizmet süresi ve yaptığı görev değişkenlerine ilişkin bilgiler Çizelge 3.2' de verilmiştir. Çizelge 3.2, ayrıntılı biçimde incelendiğinde katılımcılardan 164 kişinin (% 91.1) 4 yıllık yüksek okul veya fakülte mezunu, 8 kişi 4.4 yüzde ile 2 yıllık eğitim enstitüsü/yüksekokul/ önlisans mezunu ve yine 8 kişinin (%4.4) yüksek lisans yapan öğretmenlerden oluştuğu görülmüştür. Yüksek lisans yapan öğretmenlerin mesleki açıdan kendilerini geliştirdiklerini bunun yanısıra yüksek lisans yapan öğretmenlerin hiç birisinin eğitim düzeyinin bir sonraki aşaması olan doktora yapmayı tercih etmediklerini de söyleyebiliriz. Hizmet süresi itibariyle öğretmenlerin 153 kişisi 11 yıl ve üzeri kıdeme sahip olduğu 43'ünün ise 10 yıl ve daha az kıdeme sahip olduğu görülmüştür. Diğer yönden öğretmenlerin en fazla yoğunlaştığı hizmet süresi 65 kişiyle (%36.1) 11- 15 yıl arasında hizmet süresine sahip olan öğretmenler olduğunu söyleyebiliriz. Öğretmenlerin okullarda yaptığı göreve göre ise; 155 kişi (%86.1) öğretmen, 25 kişinin(%13.9) de yönetici olduğu bilgisine ulaşılmıştır.

Çizelge 3.3. Araştırmaya Katılanların; Hizmetiçi Eğitim Programlarına Katılma Sayısı, Hizmetiçi Eğitim Programlarını Alma Yolu ve Zamanı Değişkenlerine Göre Dağılımı

Değişken	Kategori	Frekans (n)	Yüzde (%)
Katıldığı HİE Sayısı	Hiç	15	8.3
	1- 5 kez	67	37.2
	6- 10 kez	65	36.1
	11 kez ve üstü	33	18.3
HİE Alma Yolu	Kurs	53	29.4
	Seminer	68	37.8
	Konferans	15	8.3
	İnternet	44	24.4

HİE Alma Zamanı	Ders Dönemi Hafta İçi	25	13.9
	Ders Dönemi Hafta Sonu	12	6.7
	Haziran- Eylül Seminer Dönemi	127	70.6
	Yaz Tatili	12	6.7
	Sömestri Tatili	4	2.2
Toplam		100	100

Araştırmaya katılan 180 Sosyal Bilgiler öğretmenin; katıldığı HİE sayısı, HİE alma yolu ve zamanı değişkenlerine ilişkin bilgiler Çizelge 3.3' te verilmiştir. Çizelge 3.3 ayrıntılı biçimde incelendiğinde katılımcılardan 67 kişinin (% 37.2) hizmetiçi eğitim programlarına 1-5 kez katıldığı görülmektedir. Öğretmenlerin 132 kişiyle (%73.3) yani çoğunluğun en az 1-10 kez hizmetiçi programına katılmış olduğu buna karşılık 15 kişinin (%8.3) ise henüz hiç bir hizmetiçi eğitim programına katılmadığı görülmektedir. Bununla birlikte öğretmenler hizmetiçi eğitim programlarını alma yolu olarak 68 kişiyle (%37.8) en fazla "Semineri" tercih etmişlerdir. Semineri 53 kişiyle (%29.4) "kurs", 44 kişiyle (%24.4) "internet" ve 15 kişiyle (%8.3) "konferans" yolu takip etmiştir. Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin çoğunluğu yani 127 kişisi (% 70.6) hizmetiçi eğitim programını alma zamanı olarak Haziran–Eylül aylarındaki seminer dönemini tercih etmişlerdir. Diğer yandan ders dönemi hizmetiçi eğitim programına katılmak isteyen toplam öğretmen 37 kişidir. Bunlardan 25 kişisi (%13.9) hafta içi, 12 kişisi (%6.7) ise hafta sonu katılmak istediklerini belirtmiştir. Öğretmenlerimizin bazıları da hizmetiçi eğitim programına tatil dönemi katılmak istemişlerdir. Bunların 12 kişisi (%6.7) yaz tatili" ,4 kişisi de %2.2 ile sömestr tatili dönemini tercih etmişlerdir.

3. 3. VERİ TOPLAMA ARACI

Araştırmanın kuramsal çerçevesinin oluşturulması için konuya ilişkin kaynaklara başvurulmuş ve konu alanı uzmanlarının görüşleri alınmıştır.

Ayrıca araştırmada veri toplama aracı olarak, “Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Hizmetiçi Eğitim Programlarına ilişkin Görüşleri” anketi kullanılmıştır. Anket, konu ile ilgili literatürün taranması, Uçar (2005), Baz(2010) ve Karaca'nın (2010) tezinde kullandığı anket soruları, yeni özgün maddelerin üretilmesi ve uzman görüşlerinin alınması sonucunda araştırmacı tarafından oluşturulmuştur.

Anket; iki bölüm halinde düzenlenmiştir (Ek 1). Birinci bölüm, Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin kişisel bilgilerine (cinsiyet, medeni durum, yaş, eğitim düzeyi, hizmet süresi, görevi, HİE programına katılma sayısı, HİE programını almak istediği yol ve zamanı) ilişkin sorulardan oluşurken, Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin, hizmetiçi eğitim programlarına ait görüşlerini ve bu görüşlerin arasındaki farklılığı belirlemek amacıyla hazırlanmış İkinci bölüm; hizmetiçi eğitim programlarının gerekliliği, hizmetiçi eğitim programlarının etkinliği, hizmetiçi programlarının istekliliği, hizmetiçi programlarının yeterliliği, hizmetiçi programlarından beklentiler, hizmetiçi programlarının sorunları olmak üzere 6 alt boyuttan oluşmaktadır.

Ölçekte toplam 39 soru bulunmaktadır. Bu sorulardan 5 tanesi hizmetiçi programlarının gerekliliği, 8 tanesi hizmetiçi programlarının etkinliği, 6 tanesi hizmetiçi programlarının istekliliği, 5 tanesi hizmetiçi programlarının yeterliliği, 6 tanesi hizmetiçi programlarından beklentiler, 9 tanesi de hizmetiçi programlarının sorunları boyutlarını içermektedir.

Veri toplama aracının, hizmetiçi eğitim programlarına ait görüşlerin yer aldığı ikinci bölümünde, katılımcıların belirtilen ifadelere ilişkin katılım düzeylerini belirlemede Likert Tipi Beşli Derecelendirme Ölçeği kullanılmıştır. Ölçek; (1)Kesinlikle Katılmıyorum, (2)Katılmıyorum, (3)Kararsızım, (4)Katılıyo

rum, (5)Kesinlikle Katılıyorum seçeneklerinden oluşmuştur. Ölçeğin, hizmetiçi programlarının sorunları ile ilgili ifadelerin yer aldığı alt boyuttaki 31-32-33-34-35-36-37-38 ve 39. maddelerinin tersine çevrilmiş (reverse) madde olduğu belirlenmiştir. Bu maddelerin seçenekleri veri analizi sırasında; (1)Kesinlikle Katılıyorum , (2) Katılıyorum, (3) Kararsızım, (4) Katılmıyorum, (5) Kesinlikle Katılmıyorum şeklinde SPSS girişleri yeniden düzenlenmiştir.

3.3.1. Veri Toplama Aracının Geçerlilik ve Güvenirlik Analizi

Hazırlanan anketin uygulanabilmesi için gerekli izinler alınmıştır.(Ek 3) Anketin kapsam geçerliliği için uzman görüşlerinden yararlanılmıştır. Güvenirlik irdelemesinde ise Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı hesaplanmıştır.

Çizelge 3.4: Alt Boyutlara İlişkin Güvenirlik Analizi

Alt Boyutlar	Cronbach's Alpha	Soru Sayısı
Hizmetiçi Eğitim Programlarının Gerekliliği	0.90	5
Hizmetiçi Eğitim Programlarının Etkinliği	0.81	8
Hizmetiçi Eğitim Programlarının İstekliliği	0.81	6
Hizmetiçi Eğitim Programlarının Yeterliliği	0.83	5
Hizmetiçi Eğitim Programlarından Beklentiler	0.85	6
Hizmetiçi Eğitim Programlarının Sorunları	0.79	9
TOPLAM	0.88	39

Psikolojik bir test için hesaplanan güvenilirlik katsayısının 0.70 ve daha yüksek olması test puanlarının güvenilirliği için genel olarak yeterli görülmektedir (Büyüköztürk, 2012: 171).

3.4. VERİLERİN TOPLANMASI:

Bu aşamada öncelikle, veri toplama aracının ilköğretim okullarında uygulanabilmesi için önce Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Rektörlüğü'nden sonra Denizli İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden ve Denizli Valiliği'nden izin alınmıştır (Ek 3). Hizmetiçi eğitim programlarına ilişkin görüşlerin belirlenmesi için hazırlanan "Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Hizmet İçi Eğitim Programlarına İlişkin Görüşleri" anketi, Denizli ili merkezinde bulunan 98 adet ilköğretimde görev yapan 180 tane Sosyal Bilgiler öğretmenine uygulanmıştır. Uygulanan anket, araştırmacı tarafından öğretmenlerin mesai saatleri içinde, okullarında gerçekleştirilmiştir. Uygulama 2013 Nisan ayında başlamış ve yaklaşık üç ay sürmüştür.

Anket doldurma işlemi ise yaklaşık 7-8 dakika sürmüştür. Katılımcıların içtenliğini sağlamak için anketin ne amaçla kullanılacağını ve ad-soyadı belirtmeye gerek olmadığını içeren bir açıklama, testin başında yazılı olarak belirtildiği gibi sözlü olarak da vurgulanmıştır.

3.5. VERİLERİN ANALİZİ

Araştırmamız için öğretmenlerin kişisel özellikleri ve hizmetiçi eğitim programları ile ilgili tutum ölçeklerine ilişkin görüşleri hakkında veriler toplanarak SPSS 16.0 (*statistical packet for social science*) istatistik programına aktarılmış ve gerekli analizler gerçekleştirilmiştir. Araştırma grubunu oluşturan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin kişisel bilgilerinin (cinsiyet, medeni durum, yaş, eğitim durumu, hizmet süresi, görevi, HİE programına katılma sayısı, HİE programını almak istediği yol ve alma zamanı) betimleyici frekansı ve yüzde dağılımları çıkarılmıştır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerden elde edilen verilerin normal dağılım gösterip göstermediği Kolmogorov- Smirnov (K-Sz) testi ile incelenmiştir. Ölçekteki her bir alt boyut için elde edilen test sonuçları aşağıda verilmiştir. (Çizelge 3.5)

Çizelge 3. 5: Hizmet İçi Eğitim Programı Görüş Ölçeği Alt Boyutlarının Normal Dağılım Test Sonuçları

Alt Boyutlar	n	\bar{x}	SS	Kolmogorov-Smirnov	
				K-Sz	p
HİEGE	180	4.04	.67	2.329	.000
HİEET	180	3.22	.72	1.439	.032
HİEİS	180	3.38	.74	1.472	.026
HİEYE	180	3.05	.78	1.671	.008
HİEBE	180	4.43	.57	2.195	.000
HİESO	180	3.09	.66	.929	.354

Araştırma sorularına cevap vermek için, hangi istatistiksel tekniğin kullanılacağına karar vermek amacıyla uygulanan tek örneklem Kolmogorov-Smirnov test sonuçları incelendiğinde, verilerin hizmetiçi eğitim programlarının gerekliliği, etkinliği, istekliliği, yeterliliği ve beklentileri alt boyutlarında normal dağılım göstermediği ($p < 0.05$) belirlenmiştir. Bu nedenle verilerimizin analizinde parametrik olmayan analiz teknikleri olan ikili değişkenlerde ilişkisiz ölçümler için *Mann Whitney-U Testi* (Independent Samples t-Testinin alternatifi; bağımsız iki grup testi) ve çok gruplu değişkenler için ise *Kruskal Wallis H- Testi* (İlişkisiz Örneklem İçin Tek Faktörlü Varyans Analizinin (One-Way Anova) alternatifi; çok gruplu değişkenler için) kullanılmıştır.

Hizmetiçi eğitim programlarının sorunlarının bulunduğu alt boyutun ise normal dağılım gösterdiği ($p > 0.05$) belirlenmiştir. Bu nedenle son alt boyutun analizinde ikili değişkenler için, parametrik analiz teknikleri olan İlişkisiz Örneklem İçin t-testi (Independent Samples t-Testi) kullanılırken, çok gruplu değişkenler için tek faktörlü varyans analizi (F testi) kullanılmıştır. Varyans analizinde anlamlı çıkan farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için Scheffe testi yapılmıştır. Anlamlılık düzeyi 0.05 olarak alınmıştır.

Mann-Whitney U testi bağımsız örnekler için uygulanan t-testlerinin parametrik olmayan alternatiftir. t-testinde iki grubun ortalamaları karşılaştırılırken, Mann-Whitney U testi grupların medyanlarını karşılaştırır. Sürekli değişkenlerin, iki grup içerisinde, değerlerini sıralı hale dönüştürür. Böylece, iki

grup arasındaki sıralamanın farklı olup olmadığını değerlendirir. Değerler sıra haline dönüştürüldüğü için değerlerin asıl dağılımları önemli değildir. (Kalaycı,2006:99).

Kruskal Wallis H testi, gruplar arası tek yönlü varyans analizinin parametrik olmayan alternatifidir. Bu analiz sürekli değişkenler için üç ya da daha fazla grup için karşılaştırma yapmayı sağlar. Değerler sıralı hale çevrilir ve her grup için sıralı ortalamalar karşılaştırılır. Bu bir gruplar arası analizdir (Kalaycı, 2006: 106). Kruskal Wallis H testi sonucunda gruplar arası farklılık gözlemlendiğinde bu farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacı ile değişken grupları ikiyeşerli olarak Mann Whitney U testine tabi tutulur (Baştürk, 2011: 157).

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde veri toplama aracı ile elde edilen verilerin çözümlenmesiyle ulaşılan bulgular ve bu bulgulara ait yorumlar yer almaktadır.

4. 1. BİRİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR VE YORUM

Araştırmanın birinci alt problemi “*Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin hizmetiçi eğitim programlarının; gerekliliği, etkinliği, istekliliği, yeterliliği, beklentileri ve sorunları hakkındaki görüşleri nedir?*” şeklinde belirlenmiştir. Bu alt problemin çözümüne ilişkin bilgiler aşağıda verilmektedir.

Çizelge 4. 1: Hizmetiçi Eğitim Programları Hakkındaki Düşüncelerine İlişkin Bulgular

Alt Boyutlar	n	\bar{x}	Medyan	ss
HİEGE	180	4.04	4.00	.67
HİEET	180	3.22	3.25	.72
HİEİS	180	3.38	3.50	.74
HİEYE	180	3.05	3.20	.78
HİEBE	180	4.43	4.58	.57
HİESO*	180	3.09*	3.00	.66

*Normal Dağılım gösterdiği için ortalama değeri dikkate alınacaktır

Çizelge 4.1'deki medyan değerlerine göre, araştırmaya katılan sosyal bilgiler öğretmenlerinin hizmetiçi eğitim programları hakkındaki düşüncelerinin gerekliliği, etkinliği, istekliliği, yeterliliği, beklentileri ve sorunları alt boyutunda çoğunlukla ortalamanın üstünde olduğu görülmüştür.

Öğretmenlerin hizmetiçi eğitim programlarının gerekliliği ve beklentilerinin yer aldığı alt boyutlarda yer alan ifadelere verdikleri yanıtlara bakıldığında, “*Katılıyorum*” cevabını, diğer alt boyutlarda ise “*Kararsızım*” cevabını verdikleri

görülmektedir. Alt boyutlara ilişkin bulgular ayrıntılı bir şekilde aşağıda incelenmiştir.

4.1.1. Hizmetiçi Eğitim Programlarının Gerekliliği Alt Boyutuna İlişkin Betimsel Bulgular ve Yorumlar

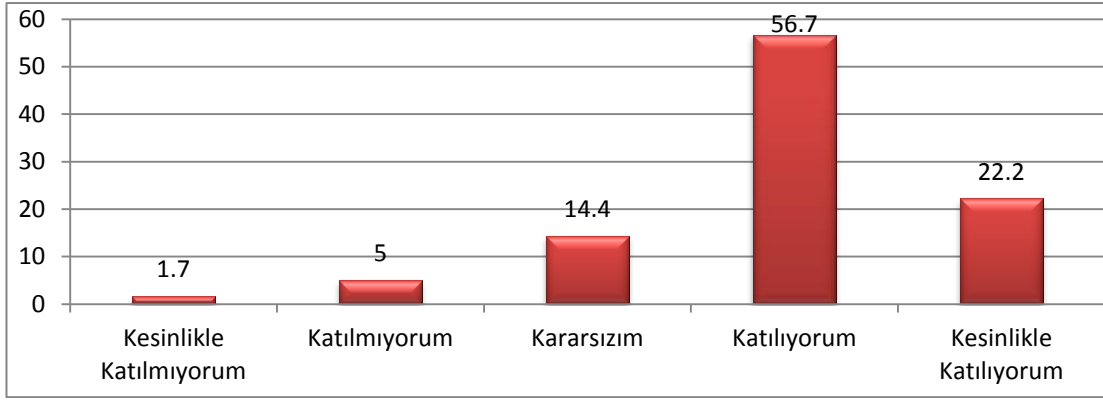
Hizmetiçi eğitim programlarının gerekliliği alt boyutuna ilişkin aritmetik ortalama, medyan, standart sapma değerleri ile önemli görülen ifadelerle ait yüzde değerleri aşağıda verilmiştir.

Çizelge 4.2: Hizmetiçi Eğitim Programlarının Gerekliliği Alt Boyutuna İlişkin Bulgular

Madde	n	\bar{x}	Medyan	ss
1.HİE, öğretmenlerin mesleki yeterliliğinin gelişimini sağlar	180	4.03	4.00	.84
2.HİE, öğretmenlerin hızla gelişen bilimsel ve teknolojik değişime uyumunu sağlar	180	4.12	4.00	.77
3.HİE, öğretmenlere değişen ve gelişen eğitim anlayışı hakkında bilgi verir	180	4.10	4.00	.72
4.HİE, öğretmenlerin meslek hayatında yeteneklerini tanımasını, geliştirmesini ve değerlendirmesini yapar.	180	3.93	4.00	.84
5. HİE, hizmet öncesi aldığı eğitimi geliştirir, eksikliklerini giderir.	180	4.05	4.00	.77
HİEGE	180	4.04	4.00	.67

Çizelge 4.2'deki medyan değerlerine göre, araştırmaya katılan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin hizmetiçi eğitim programlarının gerekliliği boyutundaki ifadelerin medyan değerlerinin eşit olduğu görülmüştür. Araştırmaya katılan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin, hizmetiçi eğitimin gerekliliği boyutundaki tüm maddelere ise “*Katılıyorum*” şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Hizmetiçi eğitim programlarının gerekliliği alt boyutunda, araştırmacı tarafından dikkat çekici olarak görülen 4. maddeye ilişkin bilgiler, aşağıda ayrıntılı şekilde gösterilmiştir (Grafik 4.1)

Grafik 4.1: Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin “*Hizmetiçi eğitim, öğretmenlerin meslek hayatında yeteneklerini tanımasını, geliştirmesini ve değerlendirmesini yapar.*” İfadesine Katılma Yüzdeleri

Bu boyutta yer alan “*Hizmetiçi eğitim, öğretmenlerin meslek hayatında yeteneklerini tanımasını, geliştirmesini ve değerlendirmesini yapar*” ifadesine öğretmenlerin %79’ u “*Katılıyorum*” ve “*Kesinlikle katılıyorum*” şeklinde yanıt verirken, öğretmenlerin %6.7’si “*Katılmıyorum*” ve “*Kesinlikle Katılmıyorum*” şeklinde yanıtlamışlardır. Diğer bir ifadeyle, verilen cevaplara göre Sosyal Bilgiler öğretmenleri, hizmetiçi eğitim programlarının özellikle meslek hayatına atıldıktan sonra kendi yeteneklerini tanımasını sağladığını ve var olan yeteneklerini de geliştirdiğini belirtmişlerdir.

Bu konuda aynı fikirde olan Başaran’ a (1960: 13) göre; bir meslek adamı mesleğindeki hizmeti boyunca kendini yetiştirmesi gerekir. Çünkü; öğrenim hayatındaki eğitim, insanların bütün yeteneklerini ortaya çıkartamayabilir. Bu yüzden bir çok insan hayata atıldıktan sonra bir çok yeteneğini keşfederek bunları geliştirdikleri görülür. Böylece, öğretmenin kendisinde var olan yeteneklerini keşfetmesi ve geliştirmesi onun mesleki donanımını artıracak gibi verdiği eğitim ve öğretimin de kaliteli olmasını sağlayacaktır.

Hizmetiçi eğitim programlarının gerekliliği alt boyutunda, öğretmenler ağırlıklı olarak “*Katılıyorum*” cevabı vererek aynı fikirde birleşmiştir. Bu bağlamda, “*hizmetiçi eğitim, öğretmenlerin mesleki yeterliliğinin gelişimini sağlar*”, “*hizmetiçi eğitim, öğretmenlerin hızla gelişen bilimsel ve teknolojik değişime uyumunu sağlar*”, “*hizmetiçi eğitim, öğretmenlerin meslek hayatında*

yeteneklerini tanımasını, geliştirmesini ve değerlendirmesini yapar” ve “hizmetiçi eğitim, hizmet öncesi aldığı eğitimi geliştirir, eksikliklerini giderir” maddelerinin ön plana çıktığını görebiliriz. Çalışmamızdaki bu bulgular, hizmetiçi eğitimin gerekliliğinin anlaşıldığını, bu konu hakkında öğretmenlerin bilinçli olduklarını göstermesi açısından önemlidir.

4.1.2. Hizmetiçi Eğitim Programlarının Etkinliği Alt Boyutuna İlişkin Betimsel Bulgular ve Yorumlar

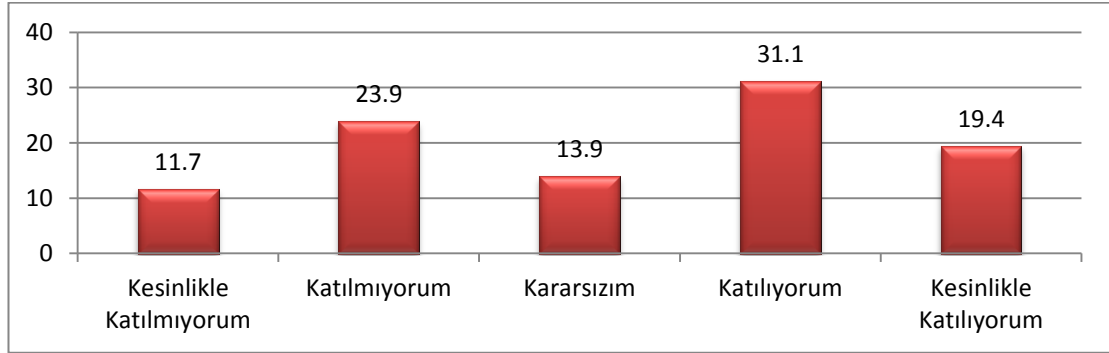
Hizmetiçi eğitim programlarının etkinliği alt boyutuna ilişkin aritmetik ortalama, medyan, standart sapma değerleri ile önemli görülen ifadelerle ait yüzde değerleri aşağıda verilmiştir.

Çizelge 4. 3: Hizmetiçi Eğitim Programlarının Etkinliği Alt Boyutuna İlişkin Bulgular

Madde	n	\bar{x}	Medyan	Ss
6. Hizmetiçi eğitim programlarında konular öğretmenlerin ihtiyaçlarına ve beklentilerine uygun olarak belirlenmektedir.	180	3.11	3.00	1.17
7. Hizmetiçi eğitim programları sonrasında öğretmenler yeni bilgileri ve becerilerini kullanma imkânı bulabilmektedir.	180	3.39	4.00	0.93
8. Hizmetiçi eğitim programlarında sadece teorik bilgilere değil, aynı zamanda uygulamalara da yer verilmektedir.	180	3.03	3.00	1.23
9. Hizmetiçi eğitim programlarına katılan öğretmenlerin ödüllendirilmesi (meslekte ilerleme, maaş farkı gibi) katılımı artırmaktadır.	180	3.23	4.00	1.32
10.Hizmetiçi eğitim programının daha etkili olabilmesi için katılımcıların görüşleri alınmaktadır.	180	3.02	3.00	1.19
11. Hizmetiçi eğitim programları sayesinde, öğretmenler öğrendikleri yeni bilgi, beceri, tutum ve davranışları kullanabilme imkânı bulabilmektedir.	180	3.29	3.50	1.00
12. Hizmetiçi eğitim programlarına katılan öğretmenler, katılmayanlara göre eğitim ve öğretimde fark yaratmaktadır.	180	3.29	3.00	0.97
13. Hizmetiçi eğitim programı, sosyal bilgiler eğitimi alanındaki gelişmeleri takip etmeye teşvik etmektedir.	180	3.48	4.00	0.96
HiEET	180	3.22	3.25	0.72

Çizelge 4.3' teki medyan değerlerine göre, araştırmaya katılan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin hizmetiçi eğitim programlarının etkinliği alt boyutuna ilişkin ifadelerinin düzeylerine bakıldığında, oranların birbirlerine yakın olduğu görülmüştür. Diğer yandan araştırmaya katılan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin, hizmetiçi eğitimin etkinliği boyutundaki çoğu maddeye ise “*Kararsızım*” şeklinde görüş belirtmişlerdir.

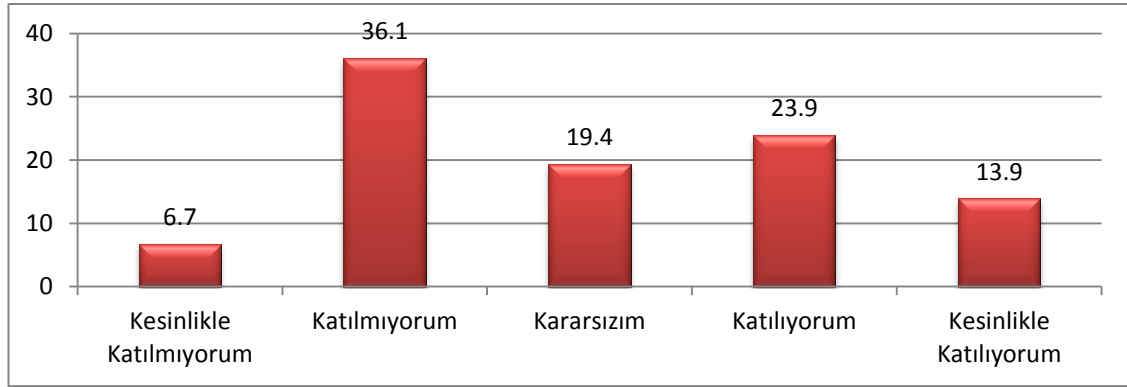
Araştırmacı tarafından Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin *hizmetiçi eğitim* programlarının etkinliği alt boyutunda dikkat çekici olarak görülen 9. , 10. ve 13. maddelere ilişkin bilgiler aşağıda ayrıntılı bir şekilde gösterilmiştir (Grafik 4.2, Grafik 4.3, Grafik 4.4).

Grafik 4. 2 : Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin “*Hizmetiçi eğitim programlarına katılan öğretmenlerin ödüllendirilmesi (meslekte ilerleme, maaş farkı gibi) katılımı artırmaktadır*” İfadesine Katılma Yüzdeleri

Bu boyutta yer alan “*Hizmetiçi eğitim programlarına katılan öğretmenlerin ödüllendirilmesi (meslekte ilerleme, maaş farkı gibi) katılımı artırmaktadır*” ifadesine öğretmenlerin %50.5’ i “*Katılıyorum*” ve “*Kesinlikle Katılıyorum*”, %35.6’sı ise “*Katılmıyorum*” ve “*Kesinlikle Katılmıyorum*” şeklinde yanıtlamışlardır. Bu yüzdeler oranlarına bakarak Sosyal Bilgiler öğretmenleri, katıldıkları hizmetiçi eğitim programları sayesinde meslekte ilerlediklerini yada hizmetiçi eğitim programlarına katılmayan öğretmenlere göre maaşlarına bir katkısının olduğunu düşünmektedirler. Bununla birlikte bu fikre katılmayanların yüzde oranı katılanlara göre düşük olmasına rağmen toplam yüzde oranının yaklaşık üçte birini oluşturması da dikkat çekicidir.

Hizmetiçi eğitimin amaçlarına değinen Canman'a (1979: 72) göre; hizmetiçi eğitimin amaçlarından biri, *"Kişileri bir üst göreve hazırlamaktır."* Bu konuda MEB (1988:52- 53) de hizmetiçi eğitim programlarının uygulanması ile ilgili ulaşmak istediği amaçlardan birinin *"İstekli ve yetenekli personelin, mesleklerinin üst düzeylerine geçişlerini sağlamak"* olduğunu belirtmiştir. Bu bilgiler, çalışmamızdaki Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin çoğunluğunun aynı fikirde olmasını desteklemiştir.

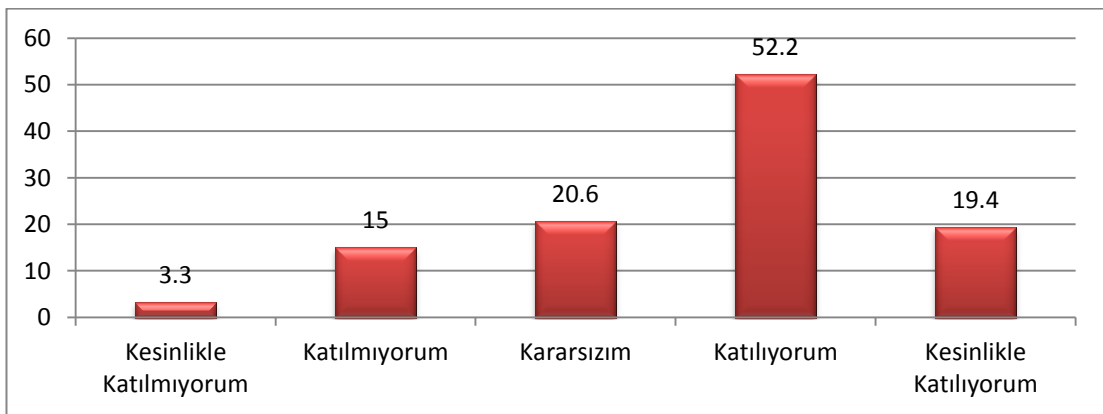
Grafik 4.3 : Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin *"Hizmetiçi eğitim programının daha etkili olabilmesi için katılımcıların görüşleri alınmaktadır"* İfadesine Katılma Yüzdeleri

Bu boyutta yer alan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin *"Hizmetiçi eğitim programının daha etkili olabilmesi için katılımcıların görüşleri alınmaktadır."* ifadesine öğretmenlerin %37.8' i *"Katılıyorum"* ve *"Kesinlikle Katılıyorum"* şeklinde yanıt verirken, öğretmenlerin %42.8' i *"Katılmıyorum"* ve *"Kesinlikle Katılmıyorum"* %19.4'ü *"Kararsızım"* şeklinde yanıtlamışlardır. Bu görüşe katılan ve katılmayan öğretmenlerin yüzdeleri oranlarının birbirine yakın olduğu görülmüştür.

Hizmetiçi eğitim hedeflerine ulaşabilmek için uygulanacak ilkelerden biri, personelin eğitim ihtiyacına uygun programların düzenlenmesidir (MEB, 1995: 4). Başkan' ın (2001: 45) da yaptığı çalışmada *"Hizmetiçi eğitim programları hazırlanırken öğretmenlerin eğitim ihtiyaçları ve gereksinimleri dikkate alınıyor mu?"* sorusuna kesinlikle hayır cevabını vermişlerdir. Uçar'ın (2005: 132)

yaptığı çalışmada ise yine öğretmenlerin eğitim ihtiyaçlarının ve gereksinimlerinin dikkate alınmadığı görüşü ortaya çıkmıştır. Bu manada her iki çalışmanın bulguları bu çalışmanın bulgularıyla örtüşmektedir. Diğer yandan Karaca'nın (2010: 92-93) çalışmasında *“Hizmetiçi eğitim faaliyetleri katılım cıların ihtiyaç ve beklentilerine cevap verecek şekilde düzenlenmektedir”* ifadesine *“Biraz”* oranında katılım göstermişlerdir. Çalışmamızın ve tüm bu çalışmaların bulgularından yola çıkarak hizmetiçi eğitimin, öğretmenlerin ihtiyaç ve beklentilerini karşılaması gerektiğini ancak bunu gerçekleştiremediğini söylemek mümkündür.

Oysa MEB, Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü; her yıl olduğu gibi 2012 yılında da Bakanlığa bağlı merkez ve taşra teşkilatında çalışan tüm personelin hizmetiçi eğitim ihtiyacını belirlemek amacıyla Haziran – Temmuz 2012 tarihleri arasında on- line olarak Hizmetiçi eğitim İhtiyacını Belirleme Anketi düzenlemiştir (hedb.meb.gov.tr.Erişim Tarihi: 01.11.2013). Ankete 57.358 kişi katılmıştır. Bunun %3.28 oranıyla 1856 kişisi Sosyal Bilgiler öğretmenidir. Bu konu da MEB'in üzerine düşen sorumluluğu yerine getirmiş olduğu görülürken, yapılan anketin ikinci dönemin son günlerine ve hatta yaz tatiline denk gelmiş olması, on- line yapılmış olması katılımın düşüklüğünü ve Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin bu konudaki olumsuz tavrını açıklayabilir.

Grafik 4. 4 : Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin *“Hizmetiçi eğitim programı, sosyal bilgiler eğitimi alanındaki gelişmeleri takip etmeye teşvik etmekte dir”* ifadesine Katılma Yüzdeleri

Bu boyutta yer alan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin *“Hizmetiçi eğitim programı, sosyal bilgiler eğitimi alanındaki gelişmeleri takip etmeye teşvik etmektedir”* ifadesine öğretmenlerin %71.6’sı *“Katılıyorum”* ve *“Kesinlikle Katılıyorum”* şeklinde yanıt verirken, %18.3’ ü *“Katılmıyorum”* ve *“Kesinlikle Katılmıyorum”* şeklinde yanıtlamışlardır. Diğer bir ifadeyle, Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin çoğunluğu, hizmetiçi eğitim programlarının, alanlarındaki gelişmeleri takip etmeye teşvik ettiğini belirtmişlerdir.

Baskan’ ın (2001: 55) *“Hizmetiçi eğitim programları sayesinde eğitim alanındaki yenilikleri yakından takip edebilme olanağı buluyor musunuz?”* sorusunu soran çalışmasında öğretmenler 2.62 ortalama ile *“Kısmen”* düzeyinde katılım göstermişlerdir. Baskan da bu bulgudan yola çıkarak öğretmenlerin, programların yararına inanmalarına rağmen programlarda öğrendiklerini uygulama fırsatı bulamadıkları gibi bunları yaşama yansıtmakta da zorlandıkları tespitinde bulunmuştur.

Baskan ile benzer bulgulara ulaşan Uçar’ın (2005: 132) çalışmasında yer alan, *“Hizmetiçi eğitim faaliyetlerine, gelişme ve yönelimlere ayak uyduramada destek olacağına inandığım için katılıyorum”* ifadesine yönetici ve öğretmenlerin *“Biraz”* düzeyinde katıldıkları gözlenmiştir. Bu bulguya dayanarak Uçar da ilköğretim okullarında görev yapan yönetici ve öğretmenlerin alanlarındaki yenilikleri öğrenme konusunda hizmetiçi eğitimi almaya fazla sıcak bakmadıkları sonucuna ulaşmıştır.

Diğer yandan bu çalışmaların bulgularından daha farklı bulgulara ulaşan Karaca’nın (2010: 89) çalışmasında ise öğretmenler; *“Hizmetiçi eğitim faaliyetlerine, beni alanımda geliştireceğine inandığım için katılıyorum”* maddesine *“Oldukça Katılıyorum”* düzeyinde en yüksek katılımı göstermişlerdir. Karaca’nın çalışmasındaki bu bulgusu ile bizim bulgumuz benzer özelliktedir.

Görüldüğü üzere ilgili çalışmaların bulguları arasında farklılıklar vardır. Bu farklılıkların sebebi olarak her yıl hızla gelişen ve ilerleyen bilim ve teknolojiyi gösterebiliriz. Nitekim şu gerçeğin altını çizmek gerekir ki bilim ve teknoloji her

geçen gün hemen hemen her mesleğe yeni yeni bilgiler, teknikler getirmektedir. Meslek sahibi olan kişi bu yenilikleri ve değişimleri bilmek durumundadır (Başaran, 1960: 13-14). Bu durum eğitime de yansır. Bu yüzden öğretmenlerde bu değişime ister istemez uyum göstermeye çabalarlar. Böylece öğretmenler hizmetiçi eğitim programlarına katılarak burada öğrendiklerini derslerde ve günlük hayatta uygulama fırsatı bulabilirler. Böylece hizmetiçi eğitim programları, öğretmenleri başta mesleki gelişim olmak üzere konu alanında da gelişmesini sağlar.

Hizmetiçi eğitim programlarının etkinliği alt boyutunda yer alan ifadelerle öğretmenlerin verdikleri yanıtların tümüne bakıldığında, ağırlıklı olarak “Kararsızım” cevabı verildiği görülmüştür. Bu bağlamda, “*Hizmetiçi eğitim programlarına katılan öğretmenlerin ödüllendirilmesi (meslekte ilerleme, maaş farkı gibi) katılımı artırmaktadır.*”, “*Hizmetiçi eğitim programının daha etkili olabilmesi için katılımcıların görüşleri alınmaktadır.*”, “*Hizmetiçi eğitim programı, sosyal bilgiler eğitimi alanındaki gelişmeleri takip etmeye teşvik etmektedir.*” maddelerinin ön plana çıktığını görebiliriz. Öğretmenlerimiz, bu konularda birbirine yakın medyan değerlerine sahiptir. Bu da bize hizmetiçi eğitimin etkinliği konusunda öğretmenlerin net fikirlere sahip olmadığını gösterir.

4.1.3. Hizmetiçi Eğitim Programlarının İstekliliği Alt Boyutuna İlişkin Betimsel Bulgular ve Yorumlar

Hizmetiçi eğitim programlarının istekliliği alt boyutuna ilişkin aritmetik ortalama, medyan, standart sapma değerleri ile önemli görülen ifadelerle ait yüzde değerleri aşağıda verilmiştir.

Çizelge 4. 4: Hizmetiçi Eğitim Programlarının İstekliliği Alt Boyutuna İlişkin Bulgular

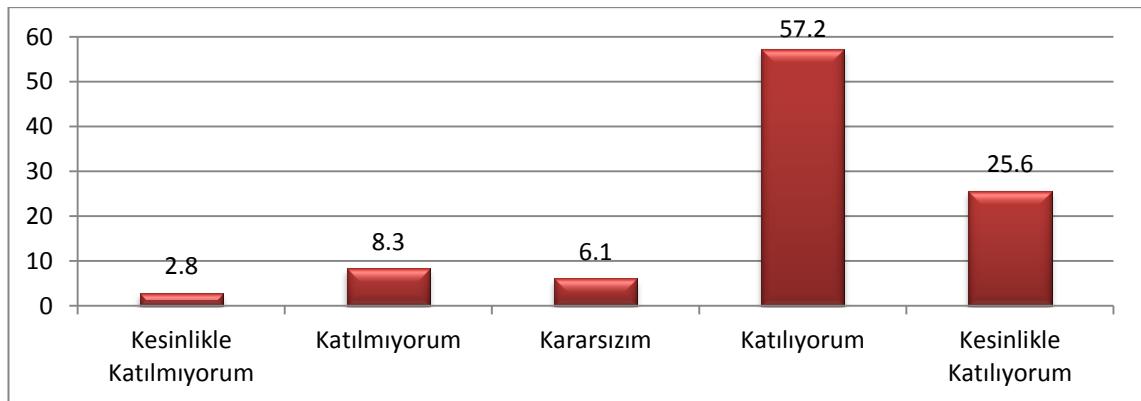
Madde	n	\bar{x}	Medyan	Ss
14. Hizmetiçi eğitim programlarına, gerek mesleki gerekse kişisel bilgimi geliştirebileceği için katılımım.	180	3.95	4.00	.86
15. Hizmetiçi eğitim programlarına katılan öğretmenlerin istekliliği, programın amacına ulaşmasını sağladığını	180	3.89	4.00	.93

Devamı arkada

düşünüyorum.				
16.Hizmetiçi eğitim programlarına, hizmet öncesi dönemdeki eksikliklerimi tamamlayıp kendimi yenileyebileceğime inandığım için katılıyorum.	180	3.94	4.00	.95
17. Hizmetiçi eğitim programlarına, beni diğer öğretmen arkadaşlarımdan daha donanımlı kılacağı için katılıyorum.	180	3.56	4.00	1.06
18.Hizmetiçi eğitim programları sonunda aldığım sertifikaların, maddi katkısının olacağını düşündüğüm için katılıyorum.	180	2.31	2.00	1.12
19.Hizmetiçi eğitim programlarına, bir üst göreve atanmamda etkili olacağını düşündüğüm için katılıyorum.	180	2.63	2.00	1.25
HİEİS	180	3.38	3.50	.74

Çizelge 4. 4' teki medyan değerlerine göre, araştırmaya katılan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin hizmetiçi eğitim programlarının istekliliği alt boyutundaki ifadelerin çoğunun düzeylerinin birbirlerine yakın olduğu görülmüştür. Araştırmaya katılan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin, hizmetiçi eğitim programlarının istekliliği alt boyutundaki çoğu maddeye ise “Katılıyorum” düzeyinde görüş belirtmişlerdir.

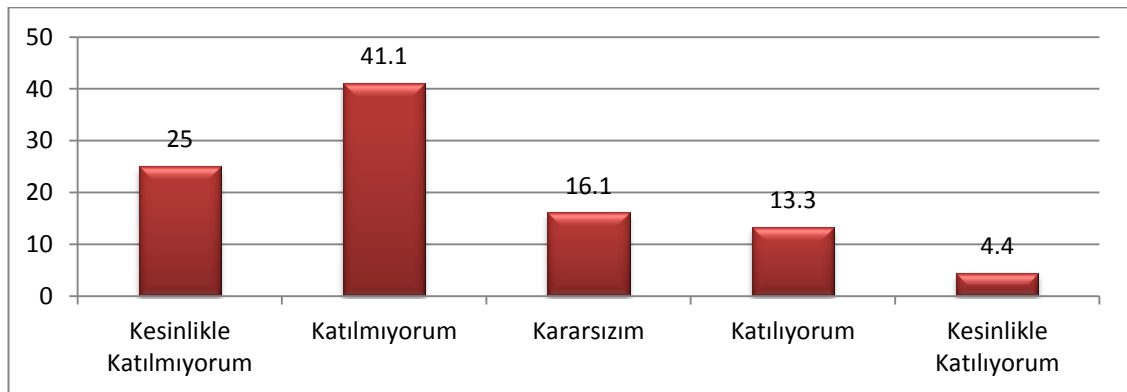
Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin hizmetiçi eğitim programlarının istekliliği alt boyutunda, araştırmacı tarafından dikkat çekici olarak görülen 16., 18. ve 19. maddelere ilişkin bilgiler, aşağıda ayrıntılı şekilde gösterilmiştir (Grafik 4.5, Grafik 4.6, Grafik 4.7)

Grafik 4. 5 : Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin “Hizmetiçi eğitim programlarına, hizmet öncesi dönemdeki eksikliklerimi tamamlayıp kendimi yenileyebileceğime inandığım için katılıyorum.” İfadesine Katılma Yüzdeleri

Bu boyutta yer alan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin *“Hizmetiçi eğitim programlarına, hizmet öncesi dönemdeki eksikliklerimi tamamlayıp kendimi yenileyebileceğime inandığım için katılıyorum.”* ifadesine öğretmenlerin %82.8’ i *“Katılıyorum”* ve *“Kesinlikle Katılıyorum”* şeklinde yanıt verirken, öğretmenlerin %11.1’ i *“Katılmıyorum”* ve *“Kesinlikle Katılmıyorum”* şeklinde yanıtlamışlardır. Buradan hareketle, Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin çoğunluğu, hizmetiçi eğitim programlarının, hizmet öncesi dönemdeki eksikliklerini tamamlayıp kendilerini mesleki yeterlik açısından yenilediğini düşünmektedir.

Baskan’ ın (2001: 31) çalışmasında, öğretmenlerin bu konudaki görüşleri 2.95 ortalama ile *“Kısmen”* düzeyinde, Uçar (2005: 132)’ in çalışmasında 3.36 ortalama ve Karaca’nın (2010:89) çalışmasında ise 3.53 ortalama ile *“Biraz”* düzeyinde katıldıkları gözlenerek çalışmamızdaki bulgularla farklılık göstermiştir. Çalışmaların farklı şehirlerde yapılması, yerel yönetimlerin ve öğretmenlerin hizmetiçi eğitim programına bakış açıları gibi sebeplerle Denizli merkezde görev yapan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin hizmetiçi eğitim programlarının mesleki yeterlilik konusunda kendilerine katkısının olduğuna inandıkları ve bu konuda da istekli olarak hizmetiçi eğitim programlarına katılmış olduklarını söyleyebiliriz.

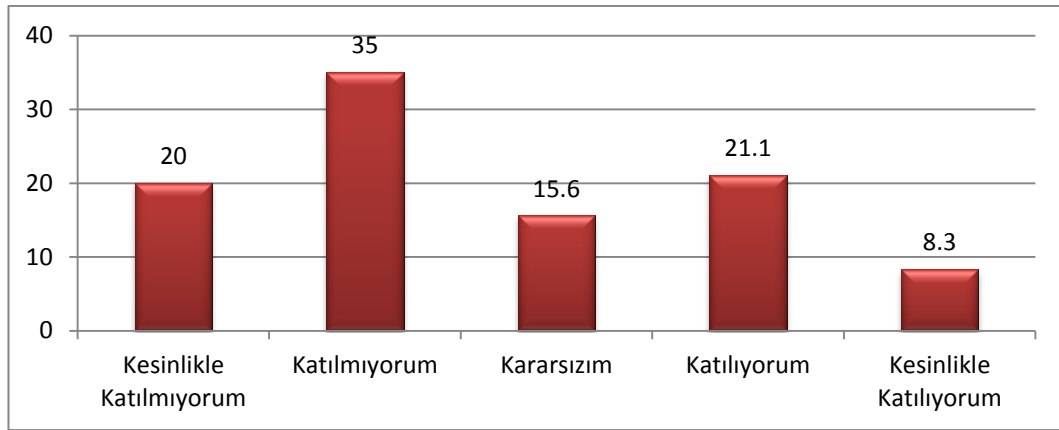

Grafik 4. 6 : Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin *“Hizmetiçi eğitim programları sonunda aldığım sertifikaların, maddi katkısının olacağını düşünüyorum için katılıyorum”* İfadesine Katılma Yüzdeleri

Bu boyutta yer alan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin *“Hizmetiçi eğitim programları sonunda aldığım sertifikaların, maddi katkısının olacağını düşünüyorum için katılıyorum”* ifadesine öğretmenlerin %82.8’ i *“Katılıyorum”* ve *“Kesinlikle Katılıyorum”* şeklinde yanıt verirken, öğretmenlerin %11.1’ i *“Katılmıyorum”* ve *“Kesinlikle Katılmıyorum”* şeklinde yanıtlamışlardır. Buradan hareketle, Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin çoğunluğu, hizmetiçi eğitim programlarının, hizmet öncesi dönemdeki eksikliklerini tamamlayıp kendilerini mesleki yeterlik açısından yenilediğini düşünmektedir.

düğüm için katılım” ifadesine öğretmenlerin %66.1’i “*Katılmıyorum*” ve “*Kesinlikle Katılmıyorum*” şeklinde yanıt verirken, %17.7’si “*Katılıyorum*” ve “*Kesinlikle Katılıyorum*” şeklinde yanıtlamışlardır. Bu durum bize Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin çoğunluğunun hizmetiçi eğitim programları sonunda aldıkları sertifikaların kendilerine maddi katkı sağladığını düşündüğünü göstermektedir.

Yukarıdaki verileri, Başkan’ın çalışmasıyla karşılaştırdığımızda bir farklılığın olduğu gözden kaçmamaktadır. Zira; Başkan’ın (2001:83) çalışmasında, hizmetiçi eğitim programlarının sonunda öğretmenlere verilecek olan sertifikaların etkinliklere olan önemi artıracak ve bilgilenmeye teşvik edeceği belirtilmiştir. Öğretmenlerin %74.3’ü de bu doğrultuda görüş bildirmiştir. Hizmetiçi eğitim programları sonunda katılımcıya verilen sertifikaların bir sonraki programa katılım açısından etkisi önemlidir. Bizim bulgularımız ise bu sertifikaların öğretmenlerin maaşlarına herhangi bir maddi katkısının olmadığı yönündedir. Diğer yönden yine bulgularımız ışığında Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin katılmış oldukları hizmetiçi eğitim programları sonunda herhangi bir maddi beklenti içinde olmadıklarını da söylemek mümkündür.

Grafik 4. 7 : Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin “*Hizmetiçi eğitim programlarına, bir üst göreve atanmam da etkili olacağını düşündüğüm için katılım*” İfadesine Katılma Yüzdeleri

Bu boyutta yer alan Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin “*Hizmetiçi eğitim programlarına, bir üst göreve atanmam da etkili olacağını düşündüğüm için katılım*” ifadesine öğretmenlerin %55’i “*Katılmıyorum*” ve “*Kesinlikle*

Katılmıyorum” şeklinde yanıt verirken, %29.4’ü *Katılıyorum*” ve *“Kesinlikle Katılıyorum”* şeklinde yanıtlamışlardır. Diğer bir ifadeyle, Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin yarıdan fazlası hizmetiçi eğitim programlarının öğretmenlerin bir üst göreve atanmasında etkili olmadığını düşündüklerini söyleyebiliriz.

Bu konuda çalışma yapan Baskan (2001: 32) hizmetiçi eğitimin amaçlarından biri olan “Öğretmenleri bir üst göreve hazırlamaktır” maddesine öğretmenler, 2.41 ortalama ile “çok az” düzeyde katılım göstermişlerdir. Güneş (2006: 44) çalışmasında 3.70 ortalama ile hizmetiçi eğitimi sonunda başarılı olarak sertifika alanların özlük haklarında herhangi bir iyileştirme yapılmadığı bulgusuna ulaşmıştır. Ulus (2009: 59)’ un çalışmasında ise ankete katılan öğretmenlerin %76’sı *“Hizmetiçi eğitim faaliyetlerine uzman öğretmenlik-başöğretmenlik kriterlerinde getirdiği puanlar için katılım olduğunu düşünmektedirler”* görüşü ortaya çıkmıştır. Buna göre Baskan ve Güneş’ in çalışması bu konudaki bulgularımızı desteklerken, Ulus’un çalışması arasında farklılık vardır.

MEB (1988: 52) hizmetiçi eğitim programlarının amaçlarından biri olarak “İstekli ve yetenekli personelin, mesleklerinin üst düzeylerine geçişlerini sağlamak” olduğunu belirtmesine rağmen anketimize katılan Sosyal Bilgiler öğretmenleri bir üst göreve veya bir üst kıdeme yükselmeye hizmetiçi eğitim programları sonunda aldıkları sertifikaların etkisinin olmadığını belirtmişlerdir. Bunun sebebi olarak; öğretmenler için bir üst görev olan müdür ve müdür yardımcılığı görevinin öğretmenler arasında çok az tercih edilmesi ile öğretmenlerin statüsünü değiştiren uzman öğretmenlik ve başöğretmenlik gibi uygulamaların MEB tarafından bir kere yapılmış olması yani aldıkları sertifikaları kullanabilecekleri yerlerin sınırlı olmasını göstermek mümkündür.

Hizmetiçi eğitim programlarının istekliliği alt boyutunda yer alan ifadelerle öğretmenlerin verdikleri yanıtların tümüne bakıldığında, ağırlıklı olarak *“katılıyorum”* cevabı verilmiştir. Bu bağlamda, *“hizmetiçi eğitim programlarına, hizmet öncesi dönemdeki eksikliklerimi tamamlayıp kendimi yenileyebileceğime inandığım için katılırım”, “hizmetiçi eğitim programları sonunda aldığım sertifikaların, maddi katkısının olacağını düşündüğüm için katılırım”* ve *“hizmetiçi*

eğitim programlarına, bir üst göreve atanmamda etkili olacağını düşündüğüm için katılıyorum” maddelerinin ön plana çıktığını görebiliriz. Öğretmenlerin çoğunluğu bu konularda birbirine yakın medyan değerlerine sahiptir. Böylece hizmetiçi eğitim programları konusunda öğretmenlerin çoğunluğunun istekli olduğunu söyleyebiliriz.

H.İ.E programına katıldıktan sonra belge, sertifika verilmesi ve bunun çalışan tarafından iş içinde tercih edilme sebebi olarak kullanılabilmesi hizmetiçi eğitim ilkelerindedir. MEB, öğretmenlerin müdür yardımcılığı, müdür ve 2006 yılında bir kere yapılmış olan uzman öğretmen ve başöğretmenlik gibi öğretmenin bir üst göreve yükselmesinde katıldığı hizmetiçi eğitim programları sonunda aldığı sertifikaları, sınav puanının yanında artı puan olarak değerlendirmektedir. Fakat bu durum, öğretmenler için düzenlenen hizmetiçi eğitim programına katılmanın amacı değil aracı olmalıdır.

4.1.4. Hizmetiçi Eğitim Programlarının Yeterliliği Alt Boyutuna İlişkin Betimsel Bulgular ve Yorumlar

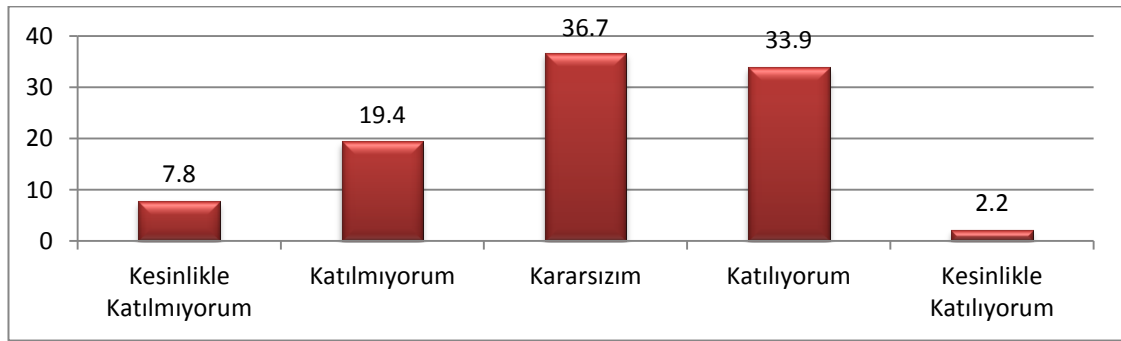
Hizmetiçi eğitim programlarının yeterliliği alt boyutuna ilişkin aritmetik ortalama, medyan, standart sapma değerleri ile önemli görülen ifadelerle ait yüzde değerleri aşağıda verilmiştir.

Çizelge 4. 5: Hizmetiçi Eğitim Programlarının Yeterliliği Alt Boyutuna İlişkin Bulgular

Madde	n	\bar{x}	Medyan	ss
20. Hizmetiçi eğitimi verenler, konusuna hâkimdir.	180	3.03	3.00	.96
21. Hizmetiçi eğitimin konusuna uygun araç ve gereçler kullanılmaktadır.	180	3.06	3.00	.97
22. Hizmetiçi eğitimi veren görevliler, modern öğretim yöntem ve tekniklerini kullanmaktadır	180	3.04	3.00	1.01
23. Hizmetiçi eğitim uygun ortamlarda yapılmaktadır.	180	2.88	3.00	1.03
24. Hizmetiçi eğitim programı, ulaşım sorunu düşünülerek merkezi bir yerde yapılmaktadır	180	3.24	4.00	1.08
HiEYE	180	3.05	3.20	.78

Çizelge 4.5 'deki medyan değerlerine göre, araştırmaya katılan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin hizmetiçi eğitim programlarının yeterliliği boyutundaki çoğu ifadenin düzeyleri birbirlerine yakındır. Araştırmaya katılan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin, hizmetiçi eğitim programlarının yeterliliği boyutundaki çoğu maddeye ise “kararsızım” şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Araştırmacı tarafından Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin hizmetiçi eğitim programlarının istekliliği alt boyutunda dikkat çekici olarak görülen 20. ve 24. maddeye ilişkin bilgiler, aşağıda ayrıntılı şekilde gösterilmiştir (Grafik 4.8, Grafik 4.9).

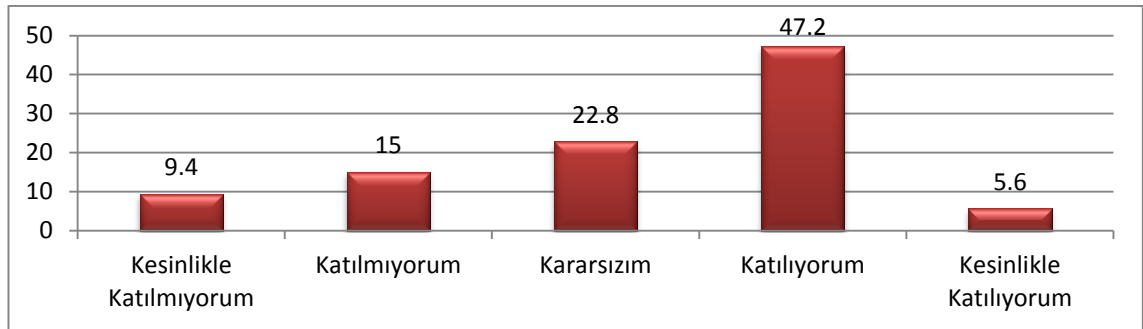
Grafik 4. 8 : Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin “*Hizmetiçi eğitimi verenler, konusuna hâkimdir*” İfadesine Katılma Yüzdeleri

Bu boyutta yer alan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin “*hizmetiçi eğitimi verenler, konusuna hâkimdir*” ifadesine öğretmenlerin %36.1’i “*katılıyorum*” ve “*kesinlikle katılıyorum*” şeklinde yanıt verirken, %36.7’si “*kararsızım*”, %27.2’si “*katılmıyorum*” ve “*kesinlikle katılmıyorum*” şeklinde yanıtlamışlardır. Buradan hareketle, Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin yaklaşık üçte birinin bu konuda hizmetiçi eğitimi veren eğitimcilerin konusuna hakim olduğu diğer üçte biri hakim olmadığı, kalan üçte birinin ise bu konuda kararsız olduğu sonucu ortaya çıkmaktadır.

Bu veriler diğer araştırmalarla karşılaştırıldığında farklı sonuçlara ulaşılmıştır: Baskan (2001:79) çalışmasında hizmetiçi eğitim veren kişilerin %18.6’sının konusunda yetersiz olmadıklarını yani diğer bir deyişle çoğunluğun yetersiz olduğunu düşündüğünü, Uçar’ın (2005:105) çalışmasında da “*hizmetiçi*

eğitim faaliyetlerinde görevlendirilecek öğretmenler, alanında uzman kişiler arasından seçilmemektedir” ifadesine yönetici ve öğretmenler 3,28 ortalama ile “Biraz” düzeyinde katılmışlardır. Başkan ile aynı bulgulara ulaşılmış olan Güneş’in (2006: 46-47) çalışmasında ise 2.33 ortalama ile bu soruya “Az” düzeyde katılmışlardır. Öğretmenlerin *“eğitmcilerin, bazıları hazırlıklıdır”* ifadesine %61.3 oranında katılım gösterdiği bulgusuna ulaşan Ulus (2009: 53), hizmetiçi eğitim faaliyetinde eğitimci olarak katılacak kişilerin programlara hazırlıklı gelmeleri konusunda daha hassas olunması gerektiğini belirtmiştir.

Bu çalışmanın bulgularına göre ise Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin üç farklı görüşe sahip olmasının sebebi olarak öğretmenlerin katıldıkları hizmetiçi eğitim programlarındaki eğitimcilerin ya konularındaki yeterliliğine önem vermediğini ya da çok fazla hizmetiçi eğitime katılmadıklarından dolayı bu konu hakkında bir görüş belirtmemiş olmasından kaynaklandığını söyleyebiliriz. Hizmetiçi eğitimi veren eğitimcilerin konularına hakim olmalarının, hizmetiçi eğitime olan katılımı ve güveni artırdığı gibi, hizmetiçi eğitimin yararına olan inancı da arttıracığı kuşkusuzdur.

Grafik 4. 9 : Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin *“Hizmetiçi eğitim programı, ulaşım sorunu düşünülerek merkezi bir yerde yapılmaktadır”* İfadesine Katılma Yüzdeleri

Bu boyutta yer alan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin *“hizmetiçi eğitim programı, ulaşım sorunu düşünülerek merkezi bir yerde yapılmaktadır”* İfadesine öğretmenlerin %52.8’i *“Katılıyorum”* ve *“Kesinlikle Katılıyorum”* şeklinde yanıtlarken, %22.8’i *“kararsızım”* şeklinde yanıt vermişlerdir. Bu ise bize, Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin çoğunluğunun, hizmetiçi eğitim programlarının

ulařım sorunu dūřūnūlerek merkezi bir yerde yapıldıđı gōrūřūnde olduđunu gōstermektedir.

Baskan'ın (2001:75) alışmasında hizmetiçi eğitim programlarının uygulandığı yer hakkında %53'ū *“bazen uygun”* derken %30'u *“uygun”* olduğu yōnūnde gōrūř bildirmiştir. Gūneř'in (2006: 41) alışmasında ise ōđretmenlere hizmetiçi eğitim programlarına katılmama nedenleri arasında *“uygun yer sorunu”* maddesine %48.1 ile *“Oldukça”* ve *“ok”* oranında katılım gōstermiřlerdir. Yani ōđretmenlerin neredeyse yarısı hizmetiçi eğitime katılmayı istememelerinin nedeni olarak programın uygun yerde yapılmamasından kaynaklandığını belirtmişlerdir. Ulus'un (2009: 51) alışmasında ise ankete katılanların yaklaşık %60' ı hizmetiçi eğitim programlarına katılmak için ulaşım problemi yaşadığını belirtmiştir. Ulus, eğitim programlarının yapılacağı yerin seçiminde ulaşım problemlerinin yaşanıp yaşanmadığına dikkat edilmesi gerektiğini belirtmiştir. Bōylece Ulus ve Gūneř'in çalışması sonucu ortaya çıkan bulgular bizim bulgularımızla paralellik gōstermemektedir. Diđer yandan Baskan'ın çalışması sonucunda ortaya çıkan bulgular bizim bulgularımızı destekler niteliktedir.

Ayrıca bulgularımız sonucundaki % 22.8 oranındaki *“kararsızım”* ifadesi de dikkat çekicidir. Őđretmenlerin kararsız olmasının sebebi olarak, hizmetiçi eğitim programlarına ya gōrev yaptıkları şehir merkezinde katıldıklarından yada şehir dışında herhangi bir hizmetiçi eğitime katılmamış olduklarından bu yanıtı verdikleri sōylenebilir.

Hizmetiçi eđitim programlarının yeterliliđi alt boyutunda yer alan ifadelere ōđretmenlerin verdikleri yanıtın tūmūne bakıldıđında, ađırlıklı olarak *“kararsızım”* cevabı verilmiřtir. Bu bađlamda, *“hizmetiçi eđitimi verenler, konusuna hākimdir”* ve *“hizmetiçi eđitim programı, ulařım sorunu dūřūnūlerek merkezi bir yerde yapılmaktadır”* maddelerinin ōn plana çıktıđını gōrebiliriz. Őđretmenlerin çođunluđu bu konularda birbirine yakın medyan deđerlerine sahiptir. Bu durumda hizmetiçi eđitim programları konusunda ōđretmenlerin çođunluđunun istekli olduđunu sōyleyebiliriz.

Hizmetiçi eğitim programlarının yapılacağı yer, şehir merkezinde ise birden fazla merkez seçilerek katılımcıların kolay ulaşabileceği yerlerde, şehir dışında ise yabancı olduğu bir yere gittiği için yine merkezi ve ulaşımı kolay olan yerler seçilirse hem katılım sayısı artar hem de katılımcı istekli olarak hizmetiçi eğitim programına gideceğinden beklenen verimin alınması mümkündür.

4.1.5. Hizmetiçi Eğitim Programlarından Beklentiler Alt Boyutuna İlişkin Betimsel Bulgular ve Yorumlar

Hizmetiçi eğitim programlarından beklentiler alt boyutuna ilişkin aritmetik ortalama, medyan, standart sapma değerleri ile önemli görülen ifadelerle ait yüzde değerleri aşağıda verilmiştir.

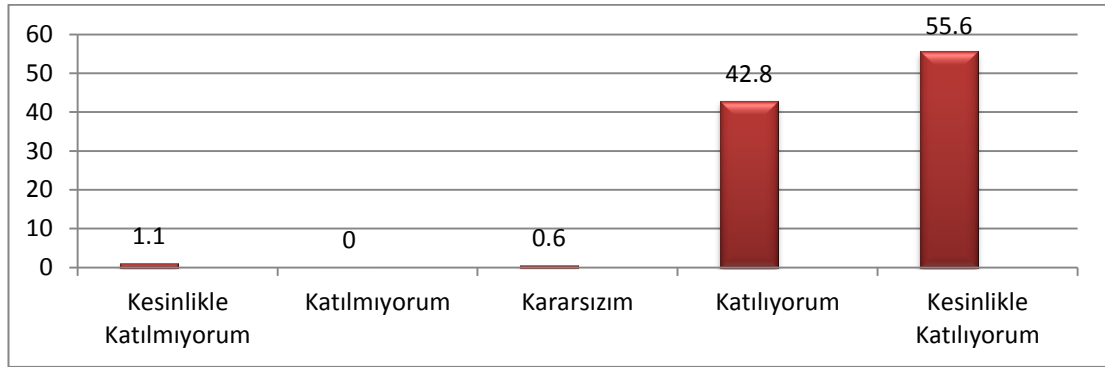
Çizelge 4. 6: Hizmetiçi Eğitim Programlarından Beklentiler Alt Boyutuna İlişkin Bulgular

Madde	n	\bar{x}	Medyan	ss
25.Hizmetiçi eğitim programları, ihtiyaç duyduğum konularda olmalıdır.	180	4.52	5.00	.63
26.Hizmetiçi eğitimi veren eğitici kadro, alanında uzman olmalıdır.	180	4.66	5.00	.61
27.Hizmetiçi eğitim programları, uygun zamanlarda yapılmalıdır.	180	4.63	5.00	.63
28.Hizmetiçi eğitim programları sonunda kazandığım bilgi ve becerileri uygulama fırsatı bulmalıyım.	180	4.54	5.00	.68
29.Hizmetiçi eğitim programına katıldığım için ödüllendirilmeliyim.	180	3.74	4.00	1.19
30.Hizmetiçi eğitim programları, değişen ve gelişen eğitim sistemine uyumumu sağlamalıdır.	180	4.52	5.00	.68
HİEBE	180	4.43	4.58	.57

Çizelge 4.6 'daki medyan değerlerine göre, araştırmaya katılan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin hizmetiçi eğitim programlarından beklentileri alt boyutundaki ifadelerin çoğunun düzeylerinin birbirlerine yakın olduğu görülmüştür. Araştırmaya katılan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin, hizmetiçi eğitim

programlarından beklentileri alt boyutundaki çoğu maddeye ise “kesinlikle katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Araştırmacı tarafından Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin hizmetiçi eğitim programlarından beklentileri alt boyutunda dikkat çekici olarak görülen 25. , 27. ve 30. maddelere ilişkin bilgiler, aşağıda ayrıntılı şekilde gösterilmiştir (Grafik 4.10, Grafik 4.11, Grafik 4.12).

Grafik 4. 10 : Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin “Hizmetiçi eğitim programları, ihtiyaç duyduğum konularda olmalıdır” İfadesine Katılma Yüzdeleri

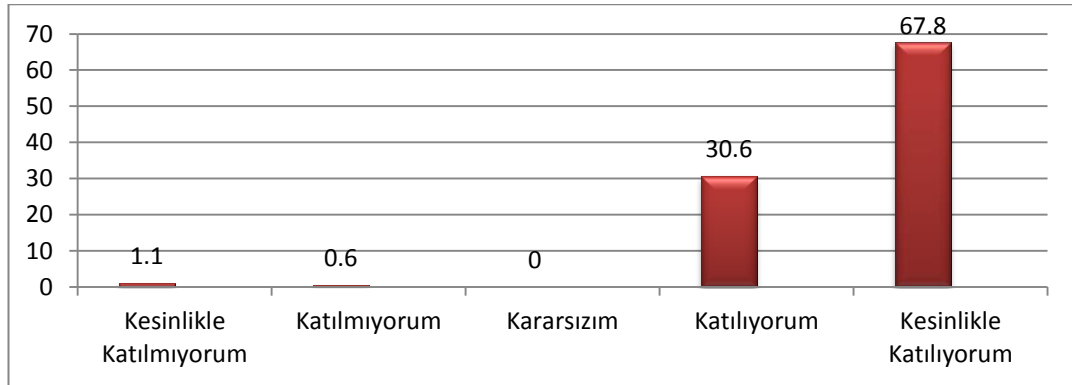
Bu boyutta yer alan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin “*hizmetiçi eğitim programları, ihtiyaç duyduğum konularda olmalıdır*” ifadesine öğretmenlerin %98.4’ü “*katılıyorum*” ve “*kesinlikle katılıyorum*” şeklinde yanıt verirken, %1.1’ i “*kesinlikle katılmıyorum*” şeklinde yanıtlamışlardır. Buna göre, Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin hemen hemen hepsinin, hizmetiçi eğitim programlarının ihtiyaç duyulan konularda düzenlenmesi gerektiği görüşünde oldukları anlaşılmaktadır

Hizmetiçi eğitim programları, katılan personelin psikolojik ve sosyolojik gereksinmelerine, beklentilerine uygun biçimde düzenlenmelidir (Taymaz, 1992: 6). Taymaz’ın bu ifadesinden anlaşıldığı gibi hizmetiçi eğitimin etkinliğini sağlamak için, hizmetiçi eğitimi planlamadan önce yapılacak gerçekçi bir ihtiyaç analizi önem taşımaktadır.

Baskan’ın (2001: 45) çalışmasında yer alan programlar hazırlanırken öğretmenlerin eğitim ihtiyaçları ve gereksinimlerinin dikkate alınması ile ilgili

sorusuna öğretmenler 1.91 ortalama ile “çok az” düzeyinde katılım göstererek, programların kendilerinin ihtiyaç ve beklentilerini karşılamadığını belirtmişlerdir. Başkan ile benzer bulgulara ulaşan Uçar'ın (2005:103) çalışmasında ise hizmetiçi eğitim faaliyetlerinin katılımcıların ihtiyaç duyduğu kapsamda olması ile ilgili ifadesine yönetici ve öğretmenler 2.35 ortalama ile “çok az” düzeyde katılım gösterirken, Karaca'nın (2010: 92) çalışmasında da bu ifadeye öğretmenler, 2.75 ortalama ile “biraz” düzeyinde katılım göstermişlerdir.

Yukarıdaki araştırma bulguları ile bizim elde ettiğimiz bulgular birbirleriyle örtüşmektedir. hizmetiçi eğitim programları hazırlarken belirlenen hedeflere ulaşabilmek için düzenlemeler yapılır. Eğer hedefler ile ihtiyaçlar birbirini desteklemezse yapılacak olan hizmetiçi eğitim çalışmaları hedefine ulaşmaz. Aynı zamanda katılımcılar için de çekilmez bir duruma gelebilir. Katılımcılardan istenilen verimin alınabilmesi için seçilen konuların belli bir ihtiyaçtan doğması gerekir. Dolayısıyla ihtiyaç ve isteklere göre bir ön araştırma yapıldıktan sonra programlar düzenlendiğinde, hem katılımcılar hem de öğretmenler açısından hizmetiçi eğitim programlarının daha başarılı ve katılımı yüksek hale geleceği açıktır.

Grafik 4.11 : Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin “*Hizmetiçi eğitim programları, uygun zamanlarda yapılmalıdır*” İfadesine Katılma Yüzdeleri

Bu boyutta yer alan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin “*hizmetiçi eğitim programları, uygun zamanlarda yapılmalıdır*” ifadesine öğretmenlerin %98.4'ü “*katılıyorum*” ve “*kesinlikle katılıyorum*” şeklinde yanıt verirken, öğretmenlerin %1.7'si “*katılmıyorum*” ve “*kesinlikle katılmıyorum*” şeklinde yanıtlamışlardır.

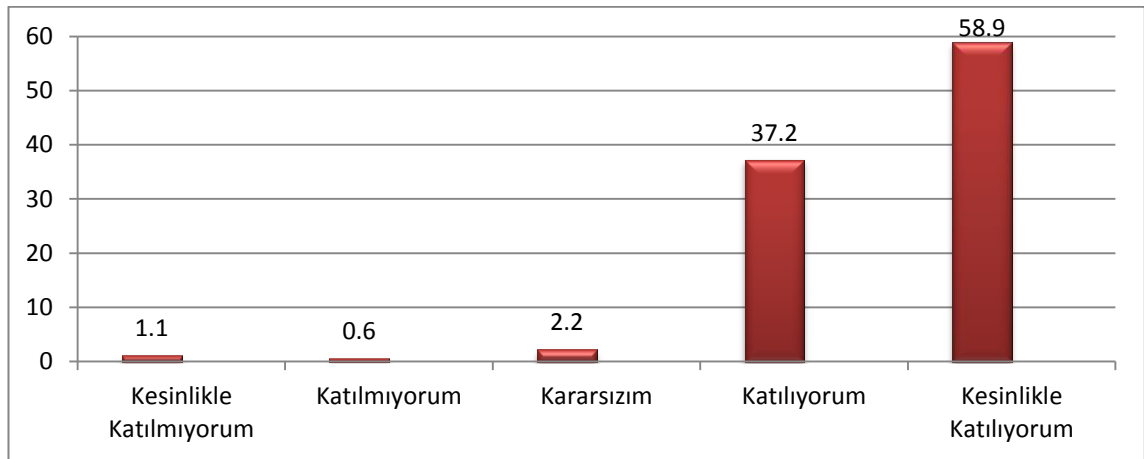
Diğer bir ifadeyle, Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin hemen hemen hepsinin hizmetiçi eğitim programlarının uygun zamanlarda yapılması gerektiği görüşünde olduklarını söyleyebiliriz.

Yapılan ankette hizmetiçi eğitim programlarının düzenlenme zamanı açısından en uygun zaman sorulduğunda öğretmenlerin %70.6'sı "Haziran ve Eylül seminer döneminde" almak istediklerini belirtmişlerdir. Baskan'ın (2001: 40-41) çalışmasında ise öğretmenlerin %40.3'ü yaz tatili yani Temmuz ve Ağustos aylarını tercih etmişlerdir. Yine bu çalışmada öğretmenlerin %40.2'si bu alanı boş bırakmışlardır. Baskan, bu yüzdelerle ilgili öğretmenlerin "*hizmetiçi eğitim programlarının olmasa da olur*" şeklinde düşündüklerini belirtmiştir. Oysa bize göre yüzdelerle oranının yüksek olması nedeniyle hizmetiçi eğitim programlarının "herhangi bir dönemde olabilir" anlamı da çıkabilir.

Baskan ile aynı bulgulara ulaşan Güneş'in (2006: 39) çalışmasında öğretmenler "*hizmetiçi eğitim programının uygulanma zamanının uygun olması*" maddesine 3.21 ortalama ile "Orta" derecede katılım göstermişlerdir. Bu da bize öğretmenler için hizmetiçi eğitim programlarının zamanı uygun olursa katılımın artacağını gösterir.

Karaca'nın (2010: 92) çalışmasında ise "*hizmetiçi eğitim faaliyetleri katılımcılar açısından uygun zamanlarda yapılmaktadır*" maddesine 2.56 ortalama ile "çok az" düzeyinde katıldıkları görülmüştür. Bu oranın düşük olmasının sebepleri olarak; özellikle yerel hizmetiçi eğitim uygulamalarının öğretmenlere dinlenme fırsatı tanımadan hafta içi okul bitiminden sonraki saatlere sıkıştırılması, bunun yanında yalnızca merkezi hizmetiçi eğitimlerin değil, öğretmenlerin kendilerini geliştirebileceği başka eğitim programlarının da ağırlıklı olarak yaz mevsiminde yapılması ve mevsim gereği sıcaklığın da etkisiyle öğretmenlerden hizmetiçi eğitim faaliyetlerinde istenilen düzeyde beklentinin gerçekleşmemesi gibi bir takım olumsuzlukların olduğu belirtilmiştir. Bu çalışmanın bulgularına bakarak öğretmenlerin hafta içi okul bitiminde ve yaz tatilinde hizmetiçi eğitim programlarına katılmak istemediklerini söyleyebiliriz.

Hizmetiçi eğitim programları düzenlenirken zaman konusunda katılımcılara alternatif sunabilmelidir. Çünkü; her ne kadar hizmetiçi programlarının düzenlenmesi için öğretmenlerimizin çoğunluğu Haziran- Eylül seminer dönemini istemişse de bunun farklı zamanlarda yapılmasının azınlığın isteklerine hitap etmesi noktasında etkili olacağı açıktır.

Grafik 4. 12: Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin “*Hizmetiçi eğitim programları, değişen ve gelişen eğitim sistemine uyumunu sağlamalıdır*” İfade sine Katılma Yüzdeleri

Bu boyutta yer alan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin “*hizmetiçi eğitim programları, değişen ve gelişen eğitim sistemine uyumunu sağlamalıdır*” ifadesine öğretmenlerin %96.1’ü “*katılıyorum*” ve “*kesinlikle katılıyorum*” şeklinde yanıt verirken, öğretmenlerin %1.7’si “*katılmıyorum*” ve “*kesinlikle katılmıyorum*” şeklinde yanıtlamışlardır. Bu ise, Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin hemen hemen hepsinin hizmetiçi eğitim programlarının değişen ve gelişen eğitim sistemine uyumu sağlaması gerektirdiği görüşünde olduklarını göstermektedir.

Hizmetiçi eğitimin temel amaçlarından biri de, eğitim alanındaki yenilik ve gelişmelerin gerektirdiği bilgi, beceri ve davranışları kazandırmaktır. (MEB, 1995: 4) Öğretmenlerimiz de bu doğrultuda görüş bildirmişlerdir.

Baskan'ın (2001: 54-56) çalışmasında hizmetiçi eğitim programlarının yararlı olduğuna inanan öğretmenler *“programlar sayesinde eğitim alanındaki yenilikleri takip edebiliyor musunuz?”* sorusuna 2.62 ortalama ile *“kısmen”* düzeyinde yanıt bildirmişlerdir. Oysa öğretmenlerin bu konudaki beklentilerinin yüksek olduğu gözönünde bulundurulursa hizmetiçi eğitim etkinliklerinde bu özelliğin göz ardı edildiği, gereken önemin verilmediği bu durumun da öğretmenlerin hizmetiçi eğitim programlarına olan ilgi ve güvenlerini azalttığı sonucuna ulaşılmıştır.

Güneş'in (2006: 50) çalışmasında ise öğretmenlerin hizmetiçi eğitim programlarından sağladıkları en önemli yararın 3.44 ortalama ile *“mesleklerin deki gelişmeleri öğrenmeleri”* olduğunu belirtmişlerdir. Değişen ve gelişen şartlara göre kişiye hizmet öncesi kazandırılan bilgi ve tecrübe yetersiz kalabileceğinden hizmetiçinde sürekli eğitilmeleri şarttır (Büyükdüvenci, 1986: 32–33). Bu bilgi ışığında Güneş'in çalışma yaptığı öğretmenler de aynı fikirdedir.

Hizmetiçi eğitim programlarından beklentiler alt boyutunda yer alan ifadelere öğretmenlerin verdikleri yanıtların tümüne bakıldığında, ağırlıklı olarak *“kesinlikle katılıyorum”* cevabı verildiği görülmektedir. Bu bağlamda, *“hizmetiçi eğitim programları, ihtiyaç duyduğum konularda olmalıdır”*, *“hizmetiçi eğitim programları, uygun zamanlarda yapılmalıdır”* ve *“hizmetiçi eğitim programları, değişen ve gelişen eğitim sistemine uyumunu sağlamalıdır”* maddeleri ön plana çıkmaktadır. Buradan yola çıkarak öğretmenlerimizin çoğunluğunun hizmetiçi eğitim programları konusunda yüksek beklentilere sahip olduğunu söyleyebiliriz.

Sosyal Bilgiler öğretmenleri, bunun bilincinde olarak %96.1'i yani büyük çoğunluğu bu konuda ortak bir görüşe sahiptirler. Hizmet öncesinde çok iyi bir eğitim alınıp, gerekli donanıma sahip olursa bile küreselleşen dünyanın hızına erişebilmek için kendimizi sürekli yenilememiz şarttır. Bu da doğru zamanda, doğru yerde, doğru hedefler doğrultusunda verilen hizmetiçi eğitim programları sayesinde gerçekleşebilir.

4.1.6. Hizmetiçi Eğitim Programlarının Sorunları Alt Boyutuna İlişkin Betimsel Bulgular ve Yorumlar

Hizmetiçi eğitim programlarının sorunları alt boyutuna ilişkin aritmetik ortalama, standart sapma değerleri ile Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin hizmetiçi eğitim programlarının sorunlarına ilişkin görüşleri ile ilgili elde edilen bulgular aşağıda verilmiştir.

Çizelge 4.7: Hizmetiçi Eğitim Programlarının Sorunları Alt Boyutuna İlişkin Bulgular

SORUNLAR	\bar{x}	ss	algı derecesi
39.Hizmetiçi eğitim programlarının, gereksiz olduğunu düşünüyorum.	3.94	.96	katılıyorum
32.Hizmetiçi eğitim programı, meslek hayatıma bir katkı sağlamadı.	3.33	.99	kararsızım
38.Hizmetiçi eğitim programının yürütüldüğü yerde, konaklama imkânları yeterli değildi.	3.16	1.12	kararsızım
31.Hizmetiçi eğitim programı, ihtiyaçlarımı karşılamadı.	3.05	.96	kararsızım
33.Hizmetiçi eğitimi veren eğitici kadro, alanına hakim değildi.	3.04	.95	kararsızım
35.Hizmetiçi eğitim programı, uygun yerlerde yapılmadığı için çok istememe rağmen katılamadım	2.89	1.19	kararsızım
36.Hizmetiçi eğitim programına zorunlu katıldığım için verimli olmadı	2.89	1.25	kararsızım
37.Hizmetiçi eğitim programının yapıldığı fiziki ortam (sınıf, bina, ısıtma, soğutma vb.) yeterli değildi.	2.87	1.10	kararsızım
34.Hizmetiçi eğitim programları, uygun zamanlarda yapılmadığı için çok istememe rağmen katılamadım.	2.69	1.19	kararsızım
HİESO	3.10	.66	kararsızım

Çizelge 4.7'den anlaşılacağı gibi, hizmetiçi eğitim programlarının sorunları alt boyutuna öğretmenlerin verdiği cevaplara baktığımızda genel olarak 3.10 ortalama ile “kararsız” oldukları görülmektedir.

hizmetiçi eğitim sorunları alt boyutunda yer alan “*hizmetiçi eğitim programlarının, gereksiz olduğunu düşünüyorum*” ifadesi Sosyal Bilgiler öğretmenleri tarafından en yüksek ortalama ile ($X=3.94$) ifade edilmiştir. “*Hizmetiçi eğitim programı, meslek hayatıma bir katkı sağlamadı*” görüşü, ikinci en yüksek ortalama ile ($X=3.33$) kararsızım katılım düzeyinde ifade edilen

sorundur. Üçüncü sıradaki sorun 3.16 ortalama ile *“hizmetiçi eğitim programının yürütüldüğü yerde, konaklama imkânları yeterli değildi”* İfadesidir. 3.05 ortalama ile *“hizmetiçi eğitim programı, ihtiyaçlarımı karşılamadı”* ifadesi dördüncü sıradaki sorundur. *“Hizmetiçi eğitimi veren eğitici kadro, alanına hakim değildi”* ifadesi ise 3.04 ortalama ile beşinci sırada gelen sorundur. Sosyal Bilgiler öğretmenleri *“Hizmetiçi eğitim programı, uygun yerlerde yapılmadığı için çok istememe rağmen katılamadım”* ve *“hizmetiçi eğitim programına zorunlu katıldığım için verimli olmadı”* ifadelerine 2.89 ortalama ile ortak bir görüşle kararsız olduklarını belirtmişlerdir. 2.87 ortalama ile kararsız oldukları diğer sorun ise *“hizmetiçi eğitim programının yapıldığı fiziki ortam (sınıf, bina, ısınma, soğutma vb.) yeterli değildi”* ifadesidir. Hizmetiçi eğitim programlarının sorunlarına en düşük katılımı 2.69 ortalama ile kararsız düzeyde yanıtladıkları *“hizmetiçi eğitim programları, uygun zamanlarda yapılmadığı için çok istememe rağmen katılamadım”* ifadesidir.

Bu konuda Uçar (2005: 68-72) ve Gökbulut’un (2006: 17-19) çalışmalarında da ortak sorunlara rastlanmıştır. Bu da öğretmenlerin sadece bizim çalışmamızda değil daha önceki çalışmalarda da benzer sorunlarla karşılaş tıklarını gösterir. Özellikle öğretmenlere hizmetiçi eğitim programlarını bir angarya olmaktan çıkarmak, katılımı artırmak ve verim alabilmek için öncelikle bu sorunların çözülmesi gerekir.

Hizmetiçi eğitim programlarının sorunları alt boyutunda öğretmenlerin, *“hizmetiçi eğitim programlarının, gereksiz olduğunu düşünüyorum”* ifadesine en yüksek katılımı göstermeleri dikkat çekicidir. Hizmetiçi eğitim programlarının başarılı olması katılımcıların istekli olmasına bağlıdır. Bu bağlamda Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin isteksiz olduklarını söyleyebiliriz. Bunun sebebi olarak, hizmetiçi eğitim programlarından öğretmenlik mesleğine bir katkısını görememiş olmaları ve bu yüzden gereksiz olduğuna inanmalarını gösterebiliriz. Daha sonra öğretmenlerin sorunlarını ortalama göre yüksekten düşüğe doğru sıralarsak; konaklama sorunları, hizmetiçi eğitim veren eğitimcilerden umduklarını bulamamaları, uygun yer sorunu, zorunlu katılım, hizmetiçi eğitim programının

yapıldığı fiziki ortamın (sınıf, bina, ısınma, soğutma vb.) yeterli olmaması ve en son olarak uygun zaman sorunu gibi nedenlerden kaynaklandığını söyleyebiliriz.

4.2. İKİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR VE YORUM

Araştırmanın ikinci alt problemi “*Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin hizmet içi eğitim programlarına ait görüşlerinin; cinsiyet, medeni durum, yaş, eğitim düzeyi, hizmet süresi, katıldıkları hizmetiçi eğitim programlarının sayısı değişkenlerine göre hizmetiçi eğitim programlarının alt boyutlarında anlamlı bir farklılık var mıdır?*” şeklinde belirlenmiştir. Bu alt problemin çözümüne ilişkin ilk beş alt boyut normal dağılım göstermediği için Mann-Whitney U testi ve Kruskal Wallis H testi uygulanırken, testler sonucunda üç ve üçten fazla gruplar arasında farklılık gözlemlendiğinde bu farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacı ile de Mann-Whitney U testi uygulanmıştır.

HİESO boyutu normal dağılım gösterdiği için Mann-Whitney U testi yerine ikili değişkenler için, parametrik analiz tekniklerinden biri olan İlişkisiz Örneklemeler İçin t- testi (Independent Samples t-Testi) kullanılırken, çok gruplu değişkenler için Tek Faktörlü Varyans Analizi (One-Way Anova= F testi) kullanılmıştır. Varyans Analizinde anlamlı çıkan farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için Scheffe testi yapılmıştır. Anlamlılık düzeyi 0,05 olarak alınmıştır. Analizlerin sonuçları aşağıda verilmektedir.

4.2.1. Öğretmenin Cinsiyeti

Cinsiyet değişkeni bakımından, Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin hizmetiçi eğitim programlarına dair görüşlerinin düzeylerini karşılaştırmak amacıyla, Mann-Whitney U testi yapılmıştır (Çizelge 4.8).

HİESO alt boyutu normal dağılım gösterdiğinden bu bölümde t testi uygulanmıştır (Çizelge 4.9). Bulgular aşağıda verilmiştir.

Çizelge 4.8: Öğretmenlerin Cinsiyet Değişkenine Göre, Hizmetiçi Eğitim Programlarına İlişkin Görüşlerinin Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Boyutlar	Cinsiyet	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	z	Mann-Whitney U	p
HİEGE	Kadın	80	83.35	6668.00	-1.67	3.42	.094*
	Erkek	100	96.22	9622.00			
HİEET	Kadın	80	93.41	7473.00	-.67	3.76	.502*
	Erkek	100	88.17	8817.00			
HİEİS	Kadın	80	96.17	7693.50	-1.31	3.54	.190*
	Erkek	100	85.96	8596.50			
HİEYE	Kadın	80	88.39	7071.00	-.49	3.83	.625*
	Erkek	100	92.19	9219.00			
HİEBE	Kadın	80	90.62	7250.00	-.03	3.99	.977*
	Erkek	100	90.40	9040.00			

*p> .05

Çizelge 4.8' de verilen Mann-Whitney U testi sonuçları incelendiğinde, öğretmenlerin kadın ya da erkek olmaları, hizmetiçi eğitimin; gerekliliği, etkinliği, istekliliği, yeterliliği ve beklentileri alt boyutlarında görüş farklılığı yaratmamaktadır ($p>0.05$). Diğer bir ifadeyle; hem kadın, hem de erkek öğretmenlerin hizmetiçi eğitimin; gerekliliği, etkinliği, istekliliği, yeterliliği ve beklentileri boyutlarındaki düzeylerinin benzer olduğu yani bu konularda birbirine yakın görüşlere sahip olduğu söylenebilir.

Araştırmanın bu bulgusunda istatistiksel olarak sıra ortalamalarına bakıldığında kadın öğretmenlerin; hizmetiçi eğitimin etkinliği, istekliliği ve beklentileri alt boyutunda, erkek öğretmenlerin ise gerekliliği ve yeterliliği alt boyutlarında daha duyarlı olduğunu ve önemsediklerini söyleyebiliriz. Bu konuda Baskan'ın (2001) yaptığı çalışma ve Aydınalp'in (2008) çalışmasında bulunan tüm alt problemlerdeki cinsiyet değişkeni ile ilgili bulgular, bu çalışmanın bulguları ile benzerlik gösterirken, Baştürk'ün (2012:104)

çalışmasında ise erkek öğretmenler, kadın öğretmenlere göre katıldıkları hizmetiçi eğitimlerini daha olumlu algıladıkları bulgusuna ulaşılmıştır.

Çizelge 4.9: Öğretmenlerin Cinsiyet Değişkenine Göre, Hizmetiçi Eğitimin Sorunları Boyutuna İlişkin Görüşlerinin t- Testi Sonuçları

Boyutlar	Cinsiyet	n	\bar{x}	Ss	t	p
HİESO	Kadın	80	3.09	.68	.019	.985*
	Erkek	100	3.09	.65		

*p> .05

Çizelge 4.9' da verilen iki bağımsız örneklemlili t-testi sonuçları incelendiğinde, öğretmenlerin kadın ya da erkek olmaları, hizmetiçi eğitimin sorunları alt boyutunda görüş farklılığı yaratmamaktadır ($p>0.05$). Diğer bir ifadeyle, kadın ve erkek öğretmenlerin ortalamasının aynı olması, hizmetiçi eğitimin sorunları konusunda her iki tarafın farklı düşünmediklerini gösterir.

4.2.2. Öğretmenin Medeni Durumu

Medeni durum değişkeni bakımından Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin hizmetiçi eğitim programlarına dair görüşlerinin düzeylerini karşılaştırmak amacıyla, Kruskal Wallis H testi ve bu analiz sonucunda gruplar arası farklılık gözlemlendiğinde bu farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Mann- Whitney U testi uygulanmış ve elde edilen bulgular Çizelge 4.10' da verilmiştir.

Hizmetiçi eğitimin sorunları alt boyutu normal dağılım gösterdiğinden, bu bölümde ANOVA testi ve bu analiz sonucunda gruplar arası farklılık gözlemlendiğinde bu farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Scheffe Testi uygulanmıştır. Elde edilen bulgular Çizelge 4.11 ve Çizelge 4.12' de verilmiştir .

Çizelge 4.10: Öğretmenlerin Medeni Durum Değişkenine Göre, Hizmetiçi Eğitim Programlarına İlişkin Görüşlerinin Kruskal Wallis H Testi Sonuçları

Boyutlar	Medeni Durum	n	Sıra Ortalaması	χ^2	df	p	Fark
HİEGE	Evli	158	92.25	4.21	2	.122*	-
	Bekâr	16	88.94				
	Boşanmış	6	48.58				
HİEET	Evli	158	89.10	1.82	2	.401*	-
	Bekâr	16	106.97				
	Boşanmış	6	83.50				
HİEİS	Evli	158	90.79	1.29	2	.523*	-
	Bekâr	16	96.03				
	Boşanmış	6	68.17				
HİEYE	Evli	158	88.25	2.85	2	.240*	-
	Bekâr	16	102.25				
	Boşanmış	6	118.42				
HİEBE	Evli	158	92.66	2.35	2	.307*	-
	Bekâr	16	7.06				
	Boşanmış	6	69.50				

*p> .05

Çizelge 4.10'da verilen Kruskal Wallis H testi sonuçları incelendiğinde, öğretmenlerin evli, bekâr veya boşanmış olmaları, hizmetiçi eğitimin gerekliliği, etkinliği, istekliliği, yeterliliği ve beklentileri alt boyutlarında görüş farklılığı yaratmamaktadır (p>0.05). Ancak, tüm alt boyutların istatistiksel olarak ortalamalarına bakıldığında, evli öğretmenlerin gerekliliği ve beklentileri boyutunda, bekâr öğretmenlerin etkinliği ve istekliliği boyutunda, boşanmış öğretmenlerin ise yeterliliği boyutunda duyarlılıklarının daha yüksek olduğu gözlenmiştir.

Çizelge 4.11: Öğretmenlerin Medeni Durum Değişkenine Göre, Hizmetiçi Eğitimin Sorunları Boyutuna İlişkin Görüşlerinin Puan Ortalaması

Boyut	Medeni Durum	n	\bar{x}	Ss
HİESO	Evli	158	3.10	.66
	Bekâr	16	3.04	.69
	Boşanmış	6	3.14	.66
Toplam		180	3.09	.66

Çizelge 4.12: Öğretmenlerin Medeni Durum Değişkenine Göre, Hizmetiçi Eğitimin Sorunları Boyutuna İlişkin Görüşlerinin ANOVA Sonuçları

Değişkenlik Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	Sd	F	p
Gruplar Arası	.055	.028	2	.06	.94*
Gruplar İçi	79.59	.45	177		
Toplam	79.645	.478	179		

*p> .05

Çizelge 4.11 ve Çizelge 4.12' de görüldüğü gibi öğretmenlerin hizmetiçi eğitim programlarının sorunlarına ilişkin görüşlerinde medeni durum değişkenine göre anlamlı bir fark yoktur. Öğretmenlerin oluşturduğu medeni durum gruplarının verdikleri cevaplar arasındaki fark p>.05 düzeyinde anlamsızdır. Diğer bir ifadeyle öğretmenlerin HİESO hakkındaki görüşlerinin medeni durum bakımından benzer olduğunu söyleyebiliriz. Ancak istatistiksel olarak en fazla ortalamanın boşanmış öğretmenlere ait olması, bu konuda en çok onların sorun yaşadığını gösterir.

4.2.3. Öğretmenin Yaş Durumu

Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin, yaş değişkeni bakımından hizmetiçi eğitim programlarına ilişkin görüşlerinin düzeylerini karşılaştırmak amacıyla, Kruskal Wallis H testi ve bu analiz sonucunda gruplar arası farklılık gözlemlendiğinde bu farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Mann-Whitney U testi uygulanmış ve elde edilen bulgular Çizelge 4.13'de verilmiştir

HİESO alt boyutu normal dağılım gösterdiğinden bu bölümde tek yönlü ANOVA testi ve bu analiz sonucunda gruplar arası farklılık gözlemlendiğinde bu farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Scheffe Testi uygulanmıştır (Çizelge 4.14 ve Çizelge 4.15). Bulgular aşağıda verilmiştir.

Çizelge 4.13: Öğretmenlerin Yaş Değişkenine Göre, Hizmetiçi Programlarına İlişkin Görüşlerinin Kruskal Wallis H-Testi Sonuçları

Boyutlar	Yaş	n	Sıra Ortalaması	χ^2	df	p	Fark
HİEGE	35 yaş ve altı	53	84.00	4.654	2	0.098*	-
	36-44 Yaş	89	87.70				
	45 Yaş ve üstü	38	106.13				
HİEET	35 yaş ve altı	53	86.11	2.110	2	0.348*	-
	36-44 Yaş	89	88.54				
	45 Yaş ve üstü	38	101.20				
HİEİS	35 yaş ve altı	53	86.66	0.437	2	0.804*	-
	36-44 Yaş	89	91.62				
	45 Yaş ve üstü	38	93.24				
HİEYE	35 yaş ve altı	53	84.96	1.739	2	0.419*	-
	36-44 Yaş	89	89.98				
	45 Yaş ve üstü	38	99.43				
HİEBE	35 yaş ve altı	53	102.08	3.986	2	0.136*	-
	36-44 Yaş	89	86.98				
	45 Yaş ve üstü	38	82.58				

*p> .05

Çizelge 4.13'de verilen Kruskal Wallis H testi sonuçları incelendiğinde, yaş değişkenine göre öğretmenler arasında hizmetiçi eğitimin; gerekliliği, etkinliği, istekliliği, yeterliliği ve beklentileri alt boyutlarında görüş farklılığı yoktur ($p>0.05$). Diğer bir ifadeyle Sosyal Bilgiler öğretmenleri, yaş gruplarına göre benzer görüşlere sahiplerdir.

Tüm alt boyutların istatistiksel olarak sıra ortalaması dikkate alındığında hizmetiçi eğitimin gerekliliği, etkinliği, istekliliği ve yeterliliği boyutlarında ön plana çıkan grup, 45 yaş ve üstü olan grup iken, beklentiler boyutunda yaş arttıkça beklentilerinin azaldığı dikkat çekmiştir.

Çizelge 4.14: Öğretmenlerin Yaş Değişkenine Göre, Hizmetiçi Eğitimin Sorunları Boyutuna İlişkin Görüşlerinin Puan Ortalaması

Boyut	Yaş Grupları	n	\bar{x}	Ss
HİESO	35 yaş ve altı	53	3.04	0.69
	36-44 Yaş	89	3.07	0.68
	45 Yaş ve üstü	38	3.21	0.56
Toplam		180	3.09	0.66

Çizelge 4.15: Öğretmenlerin Yaş Değişkenine Göre, Hizmetiçi Eğitimin Sorunları Boyutuna İlişkin Görüşlerinin ANOVA Sonuçları

Değişkenlik Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	Sd	F	P
Gruplar Arası	0.676	.338	2	0.757	.471*
Gruplar İçi	78.970	.446	177		
Toplam	79,646		179		

*p> .05

Çizelge 4.14 ve Çizelge 4.15' de görüldüğü gibi hizmetiçi eğitim programlarının sorunlarına ilişkin öğretmenlerin görüşlerinde yaş değişkenine göre anlamlı bir fark yoktur. Öğretmenlerin oluşturduğu yaş gruplarının verdikleri cevaplar arasındaki fark $p>0.05$ düzeyinde anlamsızdır. Diğer bir ifadeyle öğretmenlerin HİESO hakkındaki görüşleri yaş durumları bakımından benzer özellik taşıdığı görülmüştür.

4.2.4. Öğretmenin Eğitim Düzeyi

Eğitim düzeyi değişkeni bakımından Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin hizmetiçi eğitim programlarına dair görüşlerinin düzeylerini karşılaştırmak amacıyla, Kruskal Wallis H testi ve bu analiz sonucunda gruplar arası farklılık gözlemlendiğinde bu farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Mann-Whitney U testi uygulanmıştır (Çizelge 4.16).

HİESO alt boyutu normal dağılım gösterdiğinden bu bölümde ANOVA testi ve bu analiz sonucunda gruplar arası farklılık gözlemlendiğinde, bu farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Scheffe testi uygulanmıştır (Çizelge 4.17 ve Çizelge 4.18). Bulgular aşağıda verilmiştir.

Çizelge 4.16: Öğretmenlerin Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre, Hizmetçi Eğitim Programlarına İlişkin Görüşlerinin Kruskal Wallis H Testi Sonuçları

Boyutlar	Eğitim Düzeyi	n	Sıra Ortalaması	χ^2	df	p	Fark
HİEGE	2 Yıllık	8	106.94	.87	2	.646*	-
	4 Yıllık	164	89.64				
	Yüksek Lisans	8	91.69				
HİEET	2 Yıllık	8	105.56	1.59	2	.452*	-
	4 Yıllık	164	90.62				
	Yüksek Lisans	8	72.88				
HİEİS	2 Yıllık	8	88.31	.660	2	.719*	-
	4 Yıllık	164	89.90				
	Yüksek Lisans	8	105.00				
HİEYE	2 Yıllık	8	129.56	5.469	2	.065*	-
	4 Yıllık	164	89.43				
	Yüksek Lisans	8	73.44				
HİEBE	2 Yıllık	8	51.62	4.868	2	.088*	-
	4 Yıllık	164	92.02				
	Yüksek Lisans	8	98.19				

*p> .05

Çizelge 4.16'da verilen Kruskal Wallis H testi sonuçları incelendiğinde, öğretmenlerin eğitim düzeylerine göre hizmetçi eğitimin; gerekliliği, etkinliği, istekliliği, yeterliliği ve beklentileri alt boyutlarında görüş farklılığı yoktur (p>0.05). Diğer bir ifadeyle, öğretmenlerin eğitim düzeyleri ile gerekliliği,

etkinliği, istekliliği, yeterliliği ve beklentileri boyutlarındaki görüşlerinin düzeyleri benzerdir.

Tüm alt boyutlarda, istatistiksel olarak eğitim düzeyi değişkenine göre en yüksek sıra ortalaması; gerekliliği, etkinliği, yeterliliği boyutlarında 2 Yıllık Eğitim Enstitüsü/ Yüksekokul/ Önlisans olanlar (R:106.94, R:105.56 ve R:129.56) ve istekliliği ve beklentileri boyutlarında ise yüksek lisans mezunu olanlardır (R:105.00 ve R:98.19). Eğitim düzeyi 4 yıllık bir üniversiteden veya fakülteden mezun olanlar ise toplamda sayılarının çok olmasına rağmen tüm alt boyutlarda ortada bir sıra ortalamasına sahiptirler. Bunun sebebi olarak da, diğer eğitim düzeyi gruplarına dahil olan öğretmen sayılarının çok düşük olması bu durumun yüzdelik oranlarını etkilemiş olabileceğini akla getirmektedir.

Çizelge 4.17: Öğretmenlerin Eğitim Düzeylerine Göre, Hizmetiçi Eğitimin Sorunları Alt Boyutuna İlişkin Görüşlerinin Puan Ortalaması

Boyut	Eğitim Düzeyi	n	\bar{x}	Ss
HİESO	2 Yıllık	8	3.27	.54
	4 Yıllık	164	3.09	.68
	Yük. Lisans	8	3.02	.30
Toplam		180	3.09	.66

Çizelge 4.18: Öğretmenlerin Eğitim Düzeylerine Göre, Hizmetiçi eğitim Programlarının Sorunları Boyutuna İlişkin Görüşlerinin ANOVA Sonuçları

Değişkenlik Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	Sd	F	p
Gruplar Arası	0.304	0.152	2	.339	.713*
Gruplar İçi	79.342	0.448	177		
Toplam	79.646		179		

*p> .05

Çizelge 4.17 ve Çizelge 4.18' de görüldüğü gibi hizmetiçi eğitim programlarının sorunlarına ilişkin öğretmenlerin görüşlerinde eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı bir fark yoktur. Öğretmenlerin eğitim düzeylerine göre oluşturulan grupların verdikleri cevaplar arasındaki fark p> 0.05 düzeyinde

anlamsızdır. Diğer bir ifadeyle, öğretmenlerin HİESO hakkındaki görüşlerinin eğitim düzeyleri bakımından benzer özellik taşıdığını göstermektedir. Ancak, HİESO alt boyutunda en fazla katılımın, 3.27 ortalama ile 2 Yıllık Eğitim Enstitüsü/Yüksekokul/Önlisans mezunu olan öğretmenlere ait olduğu söylenebilir.

4.2.5. Öğretmenin Hizmet Süresi

Öğretmenlerin hizmetiçi eğitim programlarına dair görüşlerinin düzeylerini “*hizmet süresi*” değişkeni bakımından karşılaştırılması amacıyla, Kruskal Wallis H testi ve bu analiz sonucunda gruplar arası farklılık gözlemlendiğinde bu farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacı ile Mann-Whitney U testi uygulanmıştır (Çizelge 4.19).

HİESO alt boyutu normal dağılım gösterdiğinden bu bölümde ANOVA testi ve bu analiz sonucunda gruplar arası farklılık gözlemlendiğinde bu farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Scheffe Testi uygulanmıştır. (Çizelge 4.20 ve Çizelge 4.21). Bulgular aşağıda verilmiştir.

Çizelge 4.19: Öğretmenlerin Hizmet Süresi Değişkenine Göre, Hizmetiçi Eğitim Programlarına İlişkin Görüşlerinin Kruskal Wallis H Testi Sonuçları

Boyutlar	Hizmet Süresi	n	Sıra Ortalaması	χ^2	df	p	Fark
HİEGE	1-5 Yıl	11	92.00	9.18	5	.102*	-
	6-10 Yıl	32	79.20				
	11-15 Yıl	65	85.84				
	16-20 Yıl	27	102.30				
	21-25 Yıl	24	82.27				
	26 ve üzeri	21	115.60				
HİEET	1-5 Yıl	11	100.23	8.07	5	.152*	-
	6-10 Yıl	32	87.88				
	11-15 Yıl	65	80.87				
	16-20 Yıl	27	106.24				
	21-25 Yıl	24	82.65				
	26 ve üzeri	21	107.95				
HİEİS	1-5 Yıl	11	105.95	2.64	5	.755*	-
	6-10 Yıl	32	81.92				
	11-15 Yıl	65	88.29				
	16-20 Yıl	27	97.44				
	21-25 Yıl	24	94.75				
	26 ve üzeri	21	88.52				

HİEYE	1-5 Yıl	11	100.14	6.057	5	.301*	-
	6-10 Yıl	32	82.80				
	11-15 Yıl	65	85.20				
	16-20 Yıl	27	103.37				
	21-25 Yıl	24	82.17				
	26 ve üzeri	21	106.57				
HİEBE	1-5 Yıl	11	118.73	12.389	5	.030**	1-4, 1-6, 2-4, 4-5, 5-6
	6-10 Yıl	32	97.12				
	11-15 Yıl	65	91.55				
	16-20 Yıl	27	72.74				
	21-25 Yıl	24	104.48				
	26 ve üzeri	21	69.24				

*p> .05

**p< .05

Çizelge 4.19' da verilen Kruskal Wallis H testi sonuçları incelendiğinde, öğretmenlerin eğitim düzeylerine göre hizmetiçi eğitimin; gerekliliği, etkinliği, istekliliği ve yeterliliği alt boyutlarında görüş farklılığı bulunmamaktadır ($p>0.05$). Buna karşılık beklentiler boyutunda öğretmenlerin görüşlerinde anlamlı bir farklılık vardır ($p<0.05$). İstatistiksel olarak bu anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla değişik sayıda ikili Mann-Whitney U testi karşılaştırmaları yapılmıştır. Bu karşılaştırmalara göre; hizmet süresi 1-5 yıl olan ($R=118.73$) öğretmenler ile hizmet süresi 16- 20 yıl ($R=72.74$) ve 26 yıl ve üzeri ($R=69.24$) olan öğretmenler arasında; hizmet süresi 6-10 yıl ($R=97.12$) olan öğretmenler ile 16-20 yıl ($R=72.74$) olan öğretmenler arasında; hizmet süresi 16-20 yıl ($R=72.74$) olan öğretmenler ile 21-25 yıl ($R=104.48$) olan öğretmenler arasında ve hizmet süresi 21-25 yıl ($R=104.48$) olan öğretmenler ile 26 yıl ve üzeri olan ($R=69.24$) öğretmenler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark gözlenmiştir. Diğer bir ifade ile hizmet süresi beş yıla yakın olan öğretmenlerin on beş yıl ve üzeri olan öğretmenlere kıyasla beklentilerinin yüksek olduğunu söyleyebiliriz. Hizmetiçi eğitim programlarından beklentiler mesleğin ilk yıllarında öğretmenlerin hevesli olması nedeniyle oldukça yüksek iken hizmet süresinin artmasıyla ya ilk heveslerinin azalması yada tükenmişlik sendromu gibi nedenlerle bu oranın neredeyse yarıya indiği gözlenmektedir.

Yalnız çalışmamızda dikkat çekici olan bulgulardan biri de sıra ortalamalarına bakıldığında beklentisi en yüksek olan bir grubun da 21-25 yıl arası hizmet yılına sahip olan öğretmenler olduğu görülmektedir. Bu durumun sebebi olarak bu hizmet yılına kadar kendisini yeterli görmesi, göreve başlama

sından sonra çok yıllar geçmesi, her yeni gelen öğrencinin gelişen teknoloji ve bilim sayesinde daha donanımlı olması, eğitim sistemindeki değişiklikler ve yenilikler karşısında kendini yenileme, değişen ve gelişen bu yeni ortama uyum ihtiyacı olabilir. Başaran(1960: 13-14) bu konuda; hizmetiçi eğitimin toplumun devamlı değişen kültürel, ekonomik ve sosyal yapısına ayak uydurmak ve bilim ve teknolojinin her geçen gün öğretmenlik mesleğine yeni yeni bilgiler, teknikler getirmesi dolayısıyla bu gelişmeleri takip etmeyen öğretmenlerin var olan bilgi ve tecrübelerinin gerilemesi ve geçerli olmayan bilgi ve teknoloji ile hizmet ettiği mesleğe ve topluma faydalı olamayacağını belirtmiştir. Nitekim Küçükahmet (1992: 4) de hizmet içi eğitimi, “*meslekte eskimişliği gidermek için düzenlenen programlardır*” şeklinde tanımlamıştır. Çalışmamızdaki bu bulgular, hem Başaran’ı hem de Küçükahmet’i destekler niteliktedir.

Çizelge 4.20: Öğretmenlerin Hizmet Süresine Göre, Hizmetiçi Eğitimin Sorunları Boyutuna İlişkin Görüşlerinin Puan Ortalaması

Boyut	Hizmet Süresi	n	\bar{x}	Ss
HİESO	1-5 Yıl	11	3.01	.95
	6-10 Yıl	32	3.03	.72
	11-15 Yıl	65	3.13	.60
	16-20 Yıl	27	3.18	.64
	21-25 Yıl	24	2.83	.69
	26 ve üzeri	21	3.30	.56
Toplam		180	3.09	.66

Çizelge 4.21: Öğretmenlerin Hizmet Süresine Göre, Hizmetiçi Eğitimin Sorunları Boyutuna İlişkin Görüşlerinin ANOVA Sonuçları

Değişkenlik Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	Sd	F	p
Gruplar Arası	3.047	0.609	5	1.384	.232*
Gruplar İçi	76.599	0.440	174		
Toplam	79.646		179		

*p> .05

Çizelge 4.20 ve Çizelge 4.21’ de görüldüğü gibi öğretmenlerin hizmetiçi eğitim programlarının sorunlarına ilişkin görüşlerinde hizmet süresi değişkenine göre anlamlı bir fark yoktur. Öğretmenlerin hizmet sürelerine göre oluşturdukları

grupların verdikleri cevaplar arasındaki fark $p > 0.05$ düzeyinde anlamsızdır. Diğer bir ifadeyle, öğretmenlerin hizmetiçi eğitim programlarının sorunları hakkındaki görüşleri hizmet süreleri bakımından benzer özellik taşımaktadır.

4.2.6. Öğretmenin Katıldıkları Hizmetiçi Eğitim Programlarının Sayısı

Katıldıkları hizmetiçi eğitim programlarının sayısı değişkeni bakımından Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin hizmetiçi eğitim programlarına dair görüşlerini karşılaştırmak amacıyla, Kruskal Wallis H testi ve bu analiz sonucunda gruplar arası farklılık gözlemlendiğinde bu farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Mann-Whitney U testi uygulanmıştır (Çizelge 4.22).

HİESO alt boyutu normal dağılım gösterdiğinden bu bölümde ANOVA testi ve bu analiz sonucunda gruplar arası farklılık gözlemlendiğinde bu farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Scheffe Testi uygulanmıştır (Çizelge 4.23 ve Çizelge 4.24). Bulgular aşağıda verilmiştir.

Çizelge 4.22: Öğretmenlerin Katıldıkları Hizmetiçi Eğitim Programlarının Sayısı Değişkenine Göre, Hizmetiçi Eğitim Programlarına İlişkin Görüşlerinin Kruskal Wallis H Testi Sonuçları

Boyut	Kat.HiE Eğitim sayısı	n	Sıra Ortalaması	χ^2	df	p	Fark
HİEGE	Hiç	15	82.77	4.00	3	.262*	-
	1-5 kez	67	91.31				
	6-10 kez	65	84.11				
	11 ve üstü	33	104.97				
HİEET	Hiç	15	90.20	0.980	3	.823*	-
	1-5 kez	67	94.14				
	6-10 kez	65	85.80				
	11 ve üstü	33	92.50				
HİEİS	Hiç	15	74.03	3.937	3	.268*	-
	1-5 kez	67	93.84				
	6-10 kez	65	85.26				
	11 ve üstü	33	101.53				
HİEYE	Hiç	15	114.33	4.220	3	.239*	-
	1-5 kez	67	90.68				
	6-10 kez	65	83.99				
	11 ve üstü	33	92.12				

	Hiç	15	75.87				
	1-5 kez	67	89.07				
HİEBE	6-10 kez	65	91.95	1.865	3	.601*	-
	11 ve üstü	33	97.18				

*p> .05

Çizelge 4.22’de verilen Kruskal Wallis H testi sonuçları incelendiğinde, öğretmenlerin katıldıkları hizmetiçi eğitim programlarının sayısına göre hizmetiçi eğitimin; gerekliliği, etkinliği, istekliliği, yeterliliği ve beklentileri alt boyutlarında istatistiksel açıdan görüş farklılığı yoktur ($p>0.05$). Diğer bir ifadeyle, öğretmenlerin katıldıkları hizmetiçi eğitim programlarının sayısı ile hizmetiçi eğitimin; gerekliliği, etkinliği, istekliliği, yeterliliği ve beklentileri boyutlarındaki görüşleri benzerdir.

Yukarıdaki bulgulara göre istatistiksel olarak en yüksek ortalama; HİEGE boyutunda 11 kez ve üstü ($R=104.97$) katılanlar, HİEET boyutunda 1-5 kez katılanlar ($R=94.14$) katılanlar, HİEİS boyutunda 11 kez ve üstü ($R=101.53$) katılanlar, HİEYE boyutunda Hiç katılmayanlar ($R=114.33$) ve HİEBE boyutunda 11 kez ve üstü ($R=97.18$) katılan öğretmenlere sahip olduğu görülmüştür. Bu sıra ortalamalarına bakıldığında, öğretmenlerin katıldığı hizmetiçi eğitim programlarının sayısı arttıkça gerekliliği, istekliliği ve beklentileri konusu hakkındaki görüşlerinin de doğru orantılı olarak arttığını görebiliriz.

Hizmetiçi eğitim programına “Hiç” katılmayan öğretmenlerin HİEYE boyutu hariç hemen hemen hepsinde en düşük ortalama sahip olmasının sebebi ise, bu konu hakkında yeterli tecrübeye ve bilgiye sahip olmadığından kaynaklanabilir. Bu bulgu bizi bu öğretmenlerin hizmetiçi eğitim programlarını yeterli bulmadıklarından hiçbir hizmetiçi eğitim programına katılmadıkları gibi bir sonuca götürebilir. Ne varki böyle düşünen öğretmenlerin sayısının toplam sayıya göre azınlıkta olması yüzünden bu durum bize pek manidar gelmemiş aksine bir bahane gibi görülmesine sebep olmuştur.

Çizelge 4.23: Öğretmenlerin Katıldıkları Hizmetiçi Eğitim Programlarının Sayısına Göre, Sorunları Boyutuna İlişkin Görüşlerinin Puan Ortalaması

Boyut	Kat.HiE sayısı	n	\bar{x}	Ss
HİESO	Hiç	15	2.88	0.66
	1-5 kez	67	2.99	0.69
	6-10 kez	65	3.14	0.65
	11 ve üstü	33	3.30	0.59
Toplam		180	3.09	0.66

Çizelge 4.24: Öğretmenlerin Katıldıkları Hizmetiçi Eğitim Programlarının Sayısına Göre, Hizmetiçi Eğitim Programlarının Sorunları Boyutuna İlişkin Görüşlerinin ANOVA Sonuçları

Değişkenlik Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	Sd	F	p
Gruplar Arası	2.901	0.967	5	2.218	.088*
Gruplar İçi	76.745	0.436	174		
Toplam	79.646		179		

p> .05

Çizelge 4.23 ve Çizelge 4.24' te görüldüğü gibi hizmetiçi eğitim programlarının sorunlarına ilişkin öğretmenlerin görüşlerinde katıldıkları hizmetiçi eğitim programlarının sayısı değişkenine göre anlamlı bir farklılık yoktur. Bu değişkene göre öğretmenlerin oluşturduğu grupların verdikleri cevaplar arasındaki fark p> 0.05 düzeyinde anlamsızdır. Diğer bir ifadeyle öğretmenlerin HİESO hakkındaki görüşleri, katıldıkları hizmetiçi eğitim programı sayısı bakımından benzer özellik taşımaktadır.

Bu bulgulara göre, hizmetiçi eğitim programlarının sorunları konusunda en yüksek ortalama "11 kez ve üstü" katılım gösteren öğretmenlere aittir. Bu demek oluyor ki katılım sayısının çokluğu programları etüd etmek için ve ön yargılardan kaçınmak için gereklidir. En düşük ortalama ise doğal olarak "hiç" katılmayan öğretmenlere aittir. Sonrasında ise 2.99 ortalama ile hizmetiçi eğitim programına "1-5 kez" katılan 67 kişi gelmektedir.

4.3. TARTIŞMA

“*Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin hizmetiçi eğitim programlarına ilişkin görüşleri*” adlı bu çalışmada ulaşılan tüm bulgulara bakıldığında 2012-2013 eğitim- öğretim yılında Denizli ili merkezindeki ilköğretim okullarında görev yapan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin, HİEBE boyutundaki “*hizmet süresi*” değişkeni dışında hiçbir boyutta istatistiki olarak bir farklılık bulunmamıştır. Bununla birlikte çalışmada ; cinsiyet, medeni durum, yaş, eğitim düzeyi ve hizmetiçi programlarına katılım sayısı olarak beş tane daha değişken kullanıldığından dolayı bu değişkenlere ait bulguların bazı önemli noktalarına dikkat çekmek mümkündür.

Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin görüşleri, cinsiyet değişkenine ilişkin olarak yapılan araştırmalar incelendiğinde; Baskan’ın (2001), Güneş’in (2006), Bekiroğlu (2007), Büyükcan’ın (2008), Baz’ın (2010) ve Karaca’nın (2010) çalışmalarında olduğu gibi bu çalışmanın da tüm boyutlarında herhangi bir farklılık göstermezken, Uçar’ın (2006) çalışmasında öğretmenlerin hizmetiçi eğitim programlarının gerekliliği ve sorunları boyutuna ilişkin belirttikleri tüm görüşler arasında cinsiyet değişkeni bakımından; bayan öğretmenlerin erkek öğretmenlere göre bu boyuttaki görüşlere daha çok katıldıkları belirtilmiştir. Öte yandan Güneş (2006) ise hizmetiçi eğitim programlarının etkinliği konusunda bayan öğretmenlerin daha az yarar sağladığı bulgusuna ulaşmıştır. Böylece; hizmetiçi eğitim programlarının gerekliliği, etkinliği ve sorunları boyutuna verilen cevaplar incelendiğinde cinsiyet değişkeni bakımından ortaya çıkan bulgunun, Güneş’in (2006) ve Uçar’ın (2006) bulgularından farklı olduğu görülmüştür.

Medeni durum değişkenine göre ortalamalar dikkate alındığında bekâr öğretmenlerin hizmetiçi eğitimin etkinliği ve istekliliği boyutunda, boşanmış öğretmenlerin ise hizmetiçi eğitim programlarının sorunları boyutunda ön plana çıktığı görülmektedir. Bu bulgulara bakarak hizmetiçi eğitim programlarının bir takım sorunlarının olduğu ve bu sorunlardan da en çok boşanmış öğretmenlerin etkilendiğini söylemek mümkündür.

Anlamlı bir farklılığın gözlemlenmediği yaş değişkeninin bulgularına bakarak hizmetiçi eğitimin gerekliliği, etkinliği, istekliliği ve yeterliliği konusunda, öğretmenlerin yaşları arttıkça görüşlerinde de bir artış olurken, beklentileri ise yaş ilerledikçe azalmaktadır. Bu doğrultuda çalışması olan Baz'ın (2010) bulguları incelendiğinde ise 51 yaş ve üzeri öğretmenlerin hizmetiçi eğitim programlarına dair görüşlerinde yüksek bir orana sahip olduğu bilgisine ulaşılmıştır.

Bu çalışmadaki, Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin çoğunluğu 4 yıllık bir üniversiteden veya fakülteden mezun olanlardır. Cinsiyet, medeni durum ve yaş değişkenlerinde olduğu gibi eğitim düzeyi değişkeni açısından da öğretmenlerin görüşlerinde bir farklılık yoktur. Ancak öğretmenlerin eğitim düzeyinin artması na paralel olarak hizmetiçi eğitim programlarına olan istekliliğin ve beklentilerin arttığı; etkinlik, yeterlilik ve sorunları boyutunda ise eğitim düzeyine göre azaldığı dikkat çekmiştir. Bizim bulgularımızdan farklı olarak Uçar'ın (2006) yaptığı çalışmada hizmetiçi eğitimin istekliliği ve etkinliği boyutunda anlamlı bir fark bulunmuş ve eğitim düzeyi açısından eğitim enstitüsü- eğitim yüksekokulundan mezun olanların ön plana çıktığı belirtilmiştir.

Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin hizmet süresi değişkenine göre görüşlerinde, hizmetiçi eğitim programlarından beklentileri boyutunda anlamlı bir farklılık gösterirken, diğer boyutlarda bu farklılık bulunmamaktadır. Öğretmenlerin beklentileri hizmetin ilk yıllarında yüksek iken, hizmet süresinin artmasıyla beklentilerinde bir azalma olduğu dikkat çekmektedir. Bu bulgu; mesleğe yeni başlayanların beklentilerinin, uzun süre mesleğin içinde olanlara oranla daha fazla olduğu bulgusuna ulaşan Baskan'ın (2001) çalışmasını destekler niteliktedir. 0-5 yıl kıdemi olan öğretmenlerin diğer kıdemdeki öğretmenlere göre hizmetiçi eğitim programlarından daha az yarar sağladığı görüşünde olan Güneş (2006) ile 16 yıl ve üzeri hizmet süresine sahip olan öğretmenlerin hizmetiçi eğitim programlarından daha çok yarar sağladığını belirten Büyükcan'ın (2008) çalışması, ve yine Büyükcan ve Güneş ile aynı fikirde olan Uçar (2006) da hizmet süresinin yükseldikçe hizmetiçi eğitimin gerekliliği, istekliliği ve etkinliği konusundaki görüşlere katılımın arttığını belirtmişlerdir. Diğer yandan bu çalışmada 1-5 yıl arası hizmet süresine sahip

olan öğretmenlerin hizmetiçi eğitim programlarına katılımında daha istekli olduğu görülmüştür. Daha mesleğe yeni başlamış olan bu öğretmenlerin biraz merak biraz da yenilikleri yakından takip etme isteği gibi sebeplerle ön plana çıktıkları söylenebilir. Oysa bu durum, hizmet yılı düşünülmezsizin tüm öğretmenler için de geçerli olmalıdır. Çünkü; hizmetiçi eğitim, bireyin kendini hem mesleki hem de kişisel olarak geliştirebileceği yollardan biridir.

Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin; katıldıkları hizmetiçi eğitim programlarının sayısı değişkeni bakımından anlamlı bir farklılık görülmemekle birlikte tıpkı Uçar'ın (2006) bulgularında olduğu gibi öğretmenlerin katıldıkları hizmetiçi eğitim sayısı arttıkça, öğretmenlerin hizmetiçi eğitim programlarına ilişkin görüşlerinde, gerekliliği, istekliliği, beklentileri ve sorunları boyutlarında doğru orantılı bir şekilde arttığı tespit edilmiştir. Uçar (2006)'ın ve bu çalışmanın bulgusu ile Karaca'nın (2010) bulgusu arasında bir farklılık söz konusudur. Araştırmanın sonucuna göre hizmetiçi eğitime az sayıda katılan öğretmenlerin hizmetiçi eğitim programlarına daha istekli katıldıkları sonucuna ulaşılmıştır. Diğer yandan araştırmamıza katılan 180 Sosyal Bilgiler öğretmeninden 15'i hiç bir hizmetiçi eğitim programına katılmamıştır. Dolayısıyla, bu öğretmenler hizmetiçi eğitim programlarının yeterliliği boyutu haricinde tüm boyutlarda en düşük ortalamaya sahiptirler.

BEŞİNCİ BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırma bulgularına ve yorumlarına dayanarak varılan sonuçlar ve bu sonuçlara yönelik getirilen öneriler yer almaktadır.

5.1. SONUÇLAR

Sosyal Bilgiler öğretmenleri; hizmetiçi eğitim programlarını, meslek hayatında kendilerine yararlı olacağını düşündükleri için gerekli bulmaktadır ve bu programlara katılım konusunda da oldukça isteklidirler. Beklentilerinin ise meslek hayatındaki tecrübeleri ile ilgili olmadığı aksine hizmet süresi arttıkça, beklentilerinin de arttığı görülmektedir. Diğer yandan öğretmenler, hizmetiçi eğitim programlarının etkinliği ve yeterliliği konusunda kararsız bir tavır sergilemişlerdir. Bunun nedenleri olarak; bu programların hazırlanmasında görüşlerinin alınmaması, hizmetiçi eğitimi veren eğitimcileri yeterli görmemeleri, hizmetiçi eğitim programlarının öğretmenlik mesleğine dair bir katkısını görememiş olmaları dikkat çekmektedir. Oysa, hizmetiçi eğitimin gerekli olduğunu düşünen bu öğretmenler; ihtiyaç duydukları konularda görüşlerinin alındığı, katılım zorunluluğunun olmadığı, meslekte ilerleme ve maaş farkı gibi ödüllendirmelerle, uygun zamanlama ile programların etkinliğinin artacağını düşünmektedirler. Böylece, kendi alanlarındaki gelişmeleri daha rahat takip edebilecek, hizmet öncesi dönemdeki eksikliklerini tamamladıkları gibi daha verimli ve daha donanımlı olacaklarına inanmaktadır. Buradan anlaşılacağı üzere, Sosyal Bilgiler öğretmenleri, sistem tarafından önemsenmeyi ve içinde buldukları hizmetiçi eğitimlerin, program sonunda hem maddi hem de manevi açıdan bir katkı sağlamasını beklemektedirler.

Sosyal Bilgiler öğretmenleri, M.E.B. ve Hizmetiçi eğitim Genel Müdürlüğü'nün aracılığı ile düzenlenen bu programların gerekli şartları taşıdığı

müddetçe, gerek meslek hayatına gerekse de günlük hayatlarına katkısını farketmişlerdir. Bu yüzden ilgili kurum ve kuruluşlara büyük görevler düşmektedir. Böylece kendisini eksik olduğu konuda yada alanda tamamlayan, geliştiren öğretmen; sınıf içinde teknolojinin ve yeni bilgilerin esas alındığı, daha bilinçli, öğrenci merkezli bir ders işleyebilir. Bu durum o öğretmenin öğrencilerine bir takım artılar getireceğinden dolayı eğitimin kalitesi yükselecek ve bu öğrenciler sayesinde toplumun daha ileriye taşınması mümkün olacaktır.

Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin, hizmetiçi eğitim programlarına ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla yapılan bu çalışma hizmetiçi eğitimin gerekliliği, etkinliği, istekliliği, yeterliliği, beklentileri ve sorunları olarak alt boyutlara ayrılmıştır. Bu alt boyutlara ilişkin elde edilen bulgulara göre varılan sonuçlara da aşağıda ayrıntılı olarak yer verilmiştir.

5.1.1.Öğretmenlerin Kişisel Bilgilerine İlişkin Sonuçları

- Ankete katılan 180 adet Sosyal Bilgiler öğretmenlerinden; 80' i Kadın , 100' ü Erkektir.
- Ankete katılan 180 adet Sosyal Bilgiler öğretmenlerinden 35 yaş ve altı, 53 kişi, 36-44 yaş arası 89 kişi ve 45 yaş ve üstü ise 38 kişidir. Diğer bir ifadeyle ankete katılan öğretmenlerin çoğunluğu 36-44 yaş arası öğretmenlerdir.
- Ankete katılan 180 adet Sosyal Bilgiler öğretmenlerinden 158' si evli, 16' sı bekâr ve 6' sı boşanmıştır.
- Ankete katılan 180 adet Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin; 164' ü 4 yıllık Yüksekokul/ Üniversite/ Fakülte mezunu, 8' i 2 yıllık Eğitim Enstitüsü/ Yüksekokul/ Önlisans mezunu olduğu, 8' inin ise Yüksek Lisans mezunu olup öğretmenlerin hiçbirinin eğitim düzeyi Doktora seviyesinde olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

- Ankete katılan 180 adet Sosyal Bilgiler öğretmeninin hizmet süresine bakıldığında; 65'i 11-15 yıl, 32'si 6-10 yıl, 27'si 16-20 yıl, 24'ü 21-25 yıl, 2'si 26 yıl ve üzeri ve 11'i de 1-5 yıl arası hizmet süresine sahip olduğu görülmüştür. Diğer bir ifadeyle öğretmenlerimizin çoğunluğu hizmetiçi eğitim programları hakkında görüş bildirecek yaşantıya ve yeterli kıdeme sahip olduklarını söyleyebiliriz.
- Ankete katılan 180 adet Sosyal Bilgiler öğretmenlerinden 155'i öğretmen, 25 i yöneticidir.
- Ankete katılan 180 adet Sosyal Bilgiler öğretmenlerinden 67'si 1-5 kez, 65'i 6-10 kez, 33 kişisi 11 yaş ve üstü ve 15'i hiç, hizmetiçi eğitim programına katılmıştır. Başka bir deyişle, öğretmenlerimizin çoğunluğu meslek hayatlarında en az bir kez hizmetiçi eğitim programına katılmıştır.
- Hizmetiçi eğitim programlarına katılma yolu olarak, 180 adet Sosyal Bilgiler öğretmenlerinden, 68'i seminer, 53'ü kurs, 44'ü internet ve 15'i de konferans yolunu kullanmayı tercih etmiştir.
- Ankete katılan 180 adet Sosyal Bilgiler öğretmeninin, 127'si "Haziran-Eylül Seminer döneminde", 25'i "Ders Dönemi Hafta İçinde", 12'si "Ders Dönemi Hafta Sonunda", 12'si "Yaz Tatilinde ve 4'ü "Sömestr Tatilinde" hizmetiçi eğitim programlarına katılmayı istemektedir. Bu ise öğretmenlerin çoğunluğunun ders döneminde hizmetiçi eğitim programlarına katılmak istemediklerini göstermektedir.

5.1.2. Hizmetiçi Eğitimin Gerekliliği Alt Boyutuna İlişkin Sonuçlar

- Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin bu alt boyut ile ilgili sorulara verdikleri cevapların bulgularına bakarak hizmetiçi eğitim programlarının gerekli olduğu konusunda yüksek katılım gösterdikleri görülmüştür.

- Sosyal Bilgiler öğretmenleri hizmetiçi eğitimin, öğretmenlerin meslek hayatında yeteneklerini tanımasını, geliştirmesini ve değerlendirmesini sağlayacağını düşünmektedir.
- Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin hizmetiçi eğitimin gerekliliği alt boyutundaki görüşleri ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir fark yoktur. Bununla birlikte, erkek öğretmenler bu alt boyutta kadın öğretmenlerden daha duyarlıdır.
- Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin hizmetiçi eğitimin gerekliliği alt boyutun daki görüşleri ile medeni durum değişkeni arasında anlamlı bir fark yoktur. Bununla birlik te, evli öğretmenlerin bu boyutta daha duyarlı olduğu görülmüştür.
- Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin hizmetiçi eğitimin gerekliliği alt boyutun daki görüşleri ile yaş değişkeni arasında anlamlı bir fark yoktur. Bununla birlikte, 45 yaş ve üstünde olan öğretmenler, diğer yaş gruplarındaki öğretmenlere göre bu alt boyutta daha duyarlı oldukları sonucuna ulaşılmıştır.
- Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin hizmetiçi eğitimin gerekliliği alt boyutun daki görüşleri ile eğitim düzeyi değişkeni arasında anlamlı bir fark yoktur. Bununla birlikte, 2 yıllık Eğitim Enstitüsü/Yüksekokul/Önlisans mezunu olan öğretmenler, diğer gruptaki öğretmenlere kıyasla hizmetiçi eğitimin gerekli olduğunu daha yüksek oranda düşünmektedir.
- Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin hizmetiçi eğitimin gerekliliği alt boyutun daki görüşleri ile hizmet süresi değişkeni arasında anlamlı bir fark yoktur. Bununla birlikte 26 yıl ve üzeri kıdeme sahip olan öğretmenler, hizmetiçi eğitimin gerekliliğine daha çok inanmaktadırlar.
- Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin hizmetiçi eğitimin gerekliliği alt boyutun daki görüşleri ile katıldıkları hizmetiçi eğitim programlarının sayısı arasında anlamlı bir farklılık yoktur. Ancak 11 kez ve daha çok sayıda

hizmetiçi eğitim programına katılan öğretmenler diğerlerine göre hizmet içi eğitimin gerekli olduğunu daha fazla düşünmektedir.

5.1.3. Hizmetiçi Eğitimin Etkinliği Alt Boyutuna İlişkin Sonuçlar

- Hizmetiçi eğitimin etkinliği boyutu ile ilgili bulgulara bakarak Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin kararsız bir tavır sergilediklerini dolayısıyla görüşlerinin netlik kazanmadığı görülmektedir.
- Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin hizmetiçi eğitim programlarının etkinliği konusunda katılımı artırmanın yollarından biri olarak, bu programlar sonunda katılımcıların ödüllendirilmesi (meslekte ilerleme, maaş farkı gibi) gerektiğine dair görüşe katıldıkları görülmektedir.
- Öğretmenlerin çoğunluğu, hizmetiçi eğitim programının daha etkin olabilmesi için katılımcıların görüşlerinin alınmadığını belirtmektedirler.
- Öğretmenlerin çoğunluğu, katıldıkları hizmetiçi eğitim programının Sosyal Bilgiler eğitimi alanındaki gelişmeleri takip etmeye teşvik ettiğini belirtmişlerdir.
- Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin hizmetiçi eğitimin etkinliği alt boyutundaki görüşleri ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir fark yoktur. Bununla birlikte, kadın öğretmenler bu alt boyutta erkek öğretmenlerden daha duyarlıdır.
- Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin hizmetiçi eğitimin etkinliği alt boyutundaki görüşleri ile medeni durum değişkeni arasında anlamlı bir fark yoktur. Bununla birlikte, bekâr öğretmenler bu alt boyutta daha duyarlıdır.
- Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin hizmetiçi eğitimin etkinliği alt boyutundaki görüşleri ile yaş değişkeni arasında anlamlı bir fark yoktur. Bununla birlikte, 45 yaş ve üstündeki öğretmenlerin, bu alt boyutta diğer yaş ulaşmışlardır.

- Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin hizmetiçi eğitimin etkinliği alt boyutundaki görüşleri ile eğitim düzeyi değişkeni arasında anlamlı bir fark yoktur. Ancak, 2 yıllık Eğitim Enstitüsü/Yüksek Okul/Önlisans mezunu olan öğretmenler, diğer gruptaki öğretmenlere kıyasla hizmetiçi eğitim programlarının eğitim ve öğretimde daha etkin olduğunu düşündükleri görülmüştür.
- Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin hizmetiçi eğitimin etkinliği alt boyutundaki görüşleri ile hizmet süresi değişkeni arasında anlamlı bir fark yoktur. Bununla birlikte, 26 yıl ve üzeri kıdeme sahip olan öğretmenler, hizmetiçi eğitim programlarının eğitimde etkin olduğuna daha çok inanmaktadırlar.
- Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin hizmetiçi eğitimin etkinliği alt boyutundaki görüşleri ile katıldıkları hizmetiçi eğitim programlarının sayısı arasında anlamlı bir farklılık yoktur. Ancak 1-5 kez sayıda hizmetiçi eğitim programına katılan öğretmenler diğerlerine göre hizmetiçi eğitim programlarının meslek hayatlarında daha etkin rol oynadığını düşünmektedir.

5.1.4. Hizmetiçi Eğitimin İstekliliği Alt Boyutuna İlişkin Sonuçlar

- Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin bu alt boyut ile ilgili sorulara verdikleri cevapların bulgularına bakarak çoğunluğunun hizmetiçi eğitim programlarına katılımda istekli olduğu görülmektedir.
- Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin çoğunluğu hizmetiçi eğitim programlarına hizmet öncesi dönemdeki eksikliklerini tamamlayıp kendilerini yenileyeceklerine inandıkları için katıldıkları görülmektedir.
- Öğretmenlerin çoğunluğu hizmetiçi eğitim programları sonunda kendilerine verilen sertifikaların maddi katkısının olmadığını ve ayrıca hizmetiçi eğitim programlarının bir üst göreve atanırken de etkili olmadığını düşünmektedirler.

- Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin hizmetiçi eğitim istekliliği alt boyutundaki görüşleri ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Bununla birlikte kadın öğretmenler bu alt boyutta erkek öğretmenlerden daha duyarlıdır.
- Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin hizmetiçi eğitim istekliliği alt boyutundaki görüşleri ile medeni durum değişkeni arasında anlamlı bir fark yoktur. Bununla birlikte, be kâr öğretmenler bu alt boyutta daha duyarlıdır.
- Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin hizmetiçi eğitim istekliliği alt boyutundaki görüşleri ile yaş değişkeni arasında anlamlı bir fark yoktur. Bununla birlikte, 45 yaş ve üstü olan öğretmenlerin, diğer yaş gruplarına göre bu alt boyutta daha duyarlı oldukları sonucuna ulaşılmıştır.
- Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin hizmetiçi eğitim istekliliği alt boyutundaki görüşleri ile eğitim düzeyi değişkeni arasında anlamlı bir fark yoktur. Bununla birlikte, Yüksek lisans mezunu olan öğretmenlerin, diğer gruptaki öğretmenlere göre daha istekli oldukları görülmüştür.
- Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin hizmetiçi eğitim istekliliği alt boyutundaki görüşleri ile hizmet süresi değişkeni arasında anlamlı bir fark yoktur. Bununla birlikte, 1-5 yıl arası kıdeme sahip olan öğretmenlerin diğerlerine göre hizmetiçi eğitim programlarına katılmadaki istekliliği daha fazladır.
- Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin hizmetiçi eğitim istekliliği alt boyutundaki görüşleri ile katıldıkları hizmetiçi eğitim programlarının sayısı arasında anlamlı bir farklılık yoktur. Ancak 11 kez ve daha fazla hizmetiçi eğitim programına katılan öğretmenlerin diğerlerine göre hizmetiçi eğitim programlarına katılmada daha istekli oldukları görülmüştür.

5.1.5. Hizmetiçi Eğitim Yeterliliği Alt Boyutuna İlişkin Sonuçlar

- Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin bu alt boyuta verdikleri cevapların bulgularına bakılarak hizmetiçi eğitim programlarının yeterliliği konusunda kararsız oldukları görülmektedir.
- Sosyal Bilgiler öğretmenleri hizmetiçi eğitimi veren eğitimcilerin konusuna hakim olması konusunda üç görüşe ayrılmıştır:
Katılımcıların üçte biri bu konuda kararsız olduğunu,
diğer üçte biri hizmetiçi eğitimi veren eğitimcilerin konusuna hakim olduğunu,
diğer üçte biri ise eğitimcilerin konusuna hakim olmadığını belirtmişlerdir.
- Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin çoğunluğu hizmetiçi eğitim programlarının ulaşım sorunu düşünülerek merkezi bir yerde yapılmasını istedikleri görülmektedir.
- Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin hizmetiçi eğitim yeterliliği alt boyutundaki görüşleri ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Bununla birlikte; erkek öğretmenler kadın öğretmenlere göre hizmetiçi eğitim programlarının yeterli olduğunu düşünmektedir.
- Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin hizmetiçi eğitim yeterliliği alt boyutundaki görüşleri ile medeni durum değişkeni arasında anlamlı bir fark yoktur. Bununla birlikte, boşanmış olan öğretmenler, diğerlerine göre hizmetiçi eğitim programlarını yeterli bulmaktadır.
- Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin hizmetiçi eğitim yeterliliği alt boyutundaki görüşleri ile yaş değişkeni arasında anlamlı bir fark yoktur. Bununla birlikte, 45 yaş ve üstü öğretmenlerin, diğer yaş gruplarına göre bu alt boyutta daha duyarlı oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

- Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin hizmetiçi eğitim yeterliliği alt boyutundaki görüşleri ile eğitim düzeyi değişkeni arasında anlamlı bir fark yoktur. Bununla birlikte, 2 yıllık Eğitim Enstitüsü/Yükseköğretim/Önlisans mezunu olan öğretmenler, diğer gruplardaki öğretmenlere göre daha duyarlı oldukları görülmüştür.
- Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin hizmetiçi eğitim yeterliliği alt boyutundaki görüşleri ile hizmet süresi değişkeni arasında anlamlı bir fark yoktur. Bununla birlikte, 26 yıl ve üzeri kıdeme sahip olan öğretmenler, hizmetiçi eğitim programlarının yeterli olduğuna daha çok inanmaktadırlar.
- Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin hizmetiçi eğitimin yeterliliği alt boyutundaki görüşleri ile katıldıkları hizmetiçi eğitim programlarının sayısı arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

5.1.6. Hizmetiçi Eğitimden Beklentileri Alt Boyutuna İlişkin Sonuçlar

- Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin, hizmetiçi eğitimden beklentileri boyutuna verdikleri cevapların bulgularına baktığımızda öğretmenlerin çoğunluğunun beklentisi oldukça yüksektir.
- Hizmetiçi eğitim programlarının ihtiyaç duydukları alanlarda yapılması konusunda öğretmenlerin neredeyse tamamı hemfikirdir.
- Öğretmenlerin neredeyse tamamı, hizmetiçi eğitim programlarının değişen ve gelişen eğitim sistemine uyumlarını sağladıklarını belirtmişlerdir.
- Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin hizmetiçi eğitimden beklentileri alt boyutundaki görüşleri ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır. Bununla birlikte kadın öğretmenler bu alt boyutta erkek öğretmenlerden daha duyarlıdır.

- Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin hizmetiçi eğitimden beklentileri alt boyutundaki görüşleri ile medeni durum değişkeni arasında anlamlı bir fark yoktur. Bununla birlikte, evli olan öğretmenler bu alt boyutta daha duyarlıdır.
- Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin hizmetiçi eğitimden beklentileri alt boyutundaki görüşleri ile yaş değişkeni arasında anlamlı bir fark yoktur. Bununla birlikte, 35 yaş ve altında olan öğretmenlerin, diğer yaş gruplarına göre bu alt boyutta daha duyarlı oldukları görülmüştür.
- Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin hizmetiçi eğitimden beklentileri alt boyutundaki görüşleri ile eğitim düzeyi değişkeni arasında anlamlı bir fark yoktur. Bununla birlikte, Yüksek lisans mezunu olan öğretmenlerin, diğer gruplardaki öğretmenlere göre hizmetiçi eğitim programlarından beklentilerinin daha yüksek olduğu görülmüştür.
- Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin hizmetiçi eğitimden beklentileri alt boyutundaki görüşleri ile öğretmenlerin hizmet süreleri arasında anlamlı bir farklılık vardır. Bu farklılık; hizmet yılı 1-5 yıl olan öğretmenler ile 16-20 yıl olan öğretmenler, hizmet yılı 16-20 yıl olan öğretmenler ile 26 yıl ve üzeri olan öğretmenler, hizmet yılı 6-10 yıl olanlar ile 16-20 yıl olan öğretmenler, hizmet yılı 16-20 yıl olanlar ile 21-25 yıl olan öğretmenler ve hizmet yılı 21-25 yıl olan öğretmenler ile 26 yıl ve üzeri olan öğretmenler arasında olduğu görülmüştür. Bu duruma göre öğretmenlerin hizmet süresi arttıkça ters orantılı bir şekilde hizmetiçi eğitim programlarından beklentileri de azalmaktadır. Diğer bir deyişle hizmet süresinin, hizmetiçi eğitim programlarından olan beklentiye belirleyen değişkenlerden biri olduğu görülmektedir.
- Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin hizmetiçi eğitimden beklentileri alt boyutundaki görüşleri ile katıldıkları hizmetiçi eğitim programlarının sayısı arasında anlamlı bir farklılık yoktur. Ancak 11 kez ve daha fazla hizmetiçi eğitim programına katılan öğretmenlerin diğerlerine göre

hizmetiçi eğitim programlarından beklentilerinin daha fazla olduğu görülmektedir

5.1.7. Hizmetiçi Eğitimin Sorunları Alt Boyutuna İlişkin Sonuçlar

- Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin çoğunluğu, hizmetiçi eğitimin sorunları konusunda kararsız olduklarını belirtmişlerdir.
- Öğretmenler için hizmetiçi eğitimin sorunlarının en başında; hizmetiçi eğitim programlarını gereksiz buldukları yer almıştır. Bu sorundan sonra ortalama sırasına göre; hizmetiçi eğitim programlarının öğretmenlik mesleğine dair bir katkısını görememiş olmaları, uygun yer, zaman ve konaklama sorunu yaşamaları, hizmetiçi eğitim veren eğitimcilerden umduklarını bulamamaları, zorunlu katılım ve hizmetiçi eğitim programının yapıldığı fiziki ortamın (sınıf, bina, ısınma, soğutma vb.) yeterli olmaması gibi sorunların yer aldığı görülmektedir.
- Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin, hizmetiçi eğitimin sorunları alt boyutundaki görüşleri ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir fark yoktur. Ayrıca bu alt boyutta kadın ve erkek öğretmenlerimiz eşit ortalamaya sahip oldukları görülmüştür. Bu durum bize cinsiyet farkı olmaksızın her iki grubun da benzer sorunlarla karşılaştığını göstermektedir.
- Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin, hizmetiçi eğitimin sorunları alt boyutundaki görüşleri ile medeni durum değişkeni arasında anlamlı bir fark yoktur. Bununla birlikte, boşanmış olan öğretmenlerin bu konuda daha fazla sorun yaşamış oldukları görülmüştür.
- Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin hizmetiçi eğitimin sorunları alt boyutundaki görüşleri ile yaş değişkeni arasında anlamlı bir fark yoktur. Bununla birlikte, 45 yaş ve daha fazla olan öğretmenlerin, diğer yaş gruplarına göre bu alt boyutta daha duyarlı oldukları görülmektedir.

- Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin hizmetiçi eğitimin sorunları alt boyutundaki görüşleri ile eğitim düzeyi değişkeni arasında anlamlı bir fark yoktur. Bununla birlikte , 2 yıllık Eğitim Enstitüsü/YüksekOkul/Önlisans mezunu olan öğretmenler, diğer gruptaki öğretmenlere göre daha duyarlı oldukları görülmüştür.
- Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin hizmetiçi eğitimin sorunları alt boyutundaki görüşleri ile hizmet süresi değişkeni arasında anlamlı bir fark yoktur. Bununla birlikte, hizmetiçi eğitim programlarının sorunlarına en fazla duyarlılığı yine 26 yıl ve üzeri kıdeme sahip olan öğretmenlerin gösterdiği görülmüştür.
- Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin hizmetiçi eğitimin sorunları alt boyutundaki görüşleri ile katıldıkları hizmetiçi eğitim programlarının sayısı arasında anlamlı bir farklılık yoktur. Bununla birlikte, 11 kez ve daha çok sayıda hizmetiçi eğitim programına katılan öğretmenlerin diğerlerine göre hizmetiçi eğitim programlarının sorunları hakkında daha bilinçli oldukları görülmüştür.

5.2. ÖNERİLER

Araştırma bulgularına ve yorumlarına dayanarak varılan sonuçlar ışığında getirilen öneriler aşağıda verilmektedir.

5.2.1 Uygulayıcılar İçin Öneriler

- Hizmetiçi eğitimlerin başarılı olması için öncelikle ihtiyaç analizi yapılmalıdır. MEB 'nin bu konuda on-line çalışmalar yaptığı görülürken, bu çalışmanın sonuçları dikkate alındığında yapılan ihtiyaç analizinin yeterli olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu amaçla katılımcıların görüşlerinin alınması için hizmetiçi eğitim analizi yapılırken yetkililerin daha etkin yollar araması gerekebilir. Örneğin, hazırlanan hizmetiçi eğitim kurslarının ihtiyaç belirleme anketi okulun açık olduğu dönemde,

her okula gönderilerek, imza karşılığında öğretmenlere duyurulabilir. Katılmak isteyenler okul idaresine anketi teslim ederek başvurularını yapmış olurlar. Okul idaresi de bağlı olduğu Milli Eğitim Müdürlüğüne bu başvuruları iletebilir.

- MEB, öğretmenlerin katıldığı hizmetiçi eğitim programları sonunda kendilerine sertifika verilmesi ve bu sertifikaların maddi getirisinin olması ve ayrıca öğretmenlerin aldığı bu sertifikalar sayesinde, meslek hayatlarında bir üst göreve atanmada ve görev değişikliği gibi durumlarda tercih edilme sebebi olabilmesi için gerekli önlemleri alabilir.
- Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin, katıldıkları hizmetiçi eğitim programlarının sayısı arttıkça, bu konudaki olumlu düşüncelerin arttığı görüldüğünden her öğretmeni kendi okulunda hizmetiçi eğitim programlarına katılma imkanı verilmelidir. Bunun mümkün olmadığı durumlarda ise; hizmetiçi eğitim programları, şehir içinde yapılacaksa öğretmenlerin rahat ulaşabilecekleri merkezi bir yerde olmalı, şehir dışında yapılacaksa da gerekli konaklama imkanları ve alternatifleri sunabilmeli, katılımcılar; ihtiyaçlarını kolay karşılayabilmelidir.
- Öğretmenlere hizmetiçi eğitim programları planlanmadan önce uygulanan ihtiyaç belirleme anketinde, hangi zamanın onlar için uygun olduğu sorulmalı çoğunluğa göre olduğu kadar azınlığa göre de zaman sorunu çözülmelidir. Bu çalışmada, Sosyal Bilgiler öğretmenleri, kendileri için en etkin tarihin Haziran-Eylül ayı seminer dönemi olduğunu belirtmişlerdir. Bu tarih, Denizli İl ve İlçe Milli Eğitim Müdürlükleri tarafından dikkate alınmalıdır.
- Hizmetiçi eğitim programlarında, görevlendirilen eğitimciler seçilirken konularında uzman olmalarına ve hitap yeteneklerine önem verilmesine hatta mevcut üniversitelerle işbirliği yapılarak konularında uzman öğretim görevlileri aracılığı ile eğitimlerin verilmesi sağlanabilmelidir.

- Hizmetiçi eğitim programlarının yapılacağı fiziki ortam, çok iyi etüd edilmiş olmalıdır. Gerekli şartların katılımcıya sunulması, katılımcıyı memnun ettiği kadar hizmetiçi eğitim programlarını da daha etkin ve yeterli hale getirecektir.
- Hizmetiçi eğitim programlarının düzenlenmesinde daha çok öğretmene ulaşabilmek için, konferans görüşme gibi çeşitli teknolojiler işe koşulabilir.
- Üniversitelerde, lisans ve yüksek lisans programlarına hizmetiçi eğitimi ile ilgili dersler veya ilgili üniteler konabilir.
- MEB ile farklı kurum ve kuruluşlar, hizmetiçi eğitim programları ile ilgili projeler yapmalı, bu projeleri desteklemelidir.
- Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin branşlarına uygun olarak, hizmetiçi eğitimin yapılacağı yerlerin; tarihi, coğrafyası, bölgede yaşayan insanları, sanat eserleri, mimari yapısı dikkate alınarak seçilirse bu programların, etkinliğini artırması dolayısıyla katılımı artırması mümkün olacaktır.

5.2.2. Araştırmacılar İçin Öneriler

- Bu çalışma, Denizli'nin büyükşehir olmasından önce gerçekleştirildiğinden, daha sonraki çalışmalar Merkezefendi ve Pamukkale merkez ilçelerinde ayrı ayrı ele alınabilir.
- Denizli ilinin merkez ilçeleri olan Pamukkale ve Merkezefendi ilçelerinde aynı çalışma yapılarak, sonuçları karşılaştırılabilir.
- Denizli ilinin diğer ilçelerinde de bu çalışma ayrı ayrı yapılarak buradaki öğretmenlerin hizmetiçi eğitim programlarına olan görüşleri değerlendirilebilir.

- Hizmetiçi eğitim programlarının gerekliliği, etkinliği, istekliliği, yeterliliği, beklentileri ve sorunlarının bir bütün olarak alındığı bu çalışmanın aksine, bu boyutların ayrı ayrı değerlendirildiği çalışmalar yapılabilir.
- Denizli merkezindeki özel okullarda görev yapan Sosyal Bilgiler ğretmenleri ile resmi ortaokullarda görev yapan Sosyal Bilgiler ğretmenlerinin hizmetiçi eğitim programları hakkındaki görüşlerinin karşılaştırıldığı çalışmalar yapılabilir.
- Hizmetiçi eğitim programlarının, öğretme süreci açısından önemi ile ilgili bir çalışma yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Açıkalın, S.(1991). *Hizmetiçi Eğitimin Engelleri ve Üst Kademe Yöneticilerinin Hizmetiçi Eğitime İlişkin Tutumları*, Yayınlanmamış Doktora tezi, Ankara Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Açıkgözün, K.(2003). *Aktif Öğrenme*, İzmir, Eğitim Dünyası Yayınları.
- Akmehmet, D. Uğur, A.S.Kurt, P. "Stratejik İnsan Kaynakları Yönetiminde Eğitim ve Geliştirme", www.insankaynaklari.gokceada.com. Erişim Tarihi 30 Haziran 2012.
- Aksoy, S.(1984). Verimlilik ve Hizmetiçi Eğitim. *Amme İdaresi Dergisi*, TODAİE Yayınları, Ankara,
- Akyüz, Y(1994). *Türk Eğitim Tarihi* (5.Baskı). Kültür Koleji Yayınları, İstanbul.
- Alicigüzel, İ. (2001). *Çağdaş Okulda Eğitim ve Öğretim* (3.Baskı). İstanbul.
- Altunışık ve Diğerleri. (2002). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*. Sakarya Kitabevi. Sakarya.
- Armutçuoğlu, G. (1992). "Hizmetiçi Eğitimde Görev Alan Öğretmenlerde Bulunması Gereken Nitelikler". *Eğitim Dergisi*, 1 (2) 86-117.
- Aslangil, Halit C. (1996). *Grupla Çalışma Teknikleri, Hizmetiçi Eğitim ve Teknikleri*.MEB Eğitim Birimi Müdürlüğü Yayınları, Ankara.
- Avşar,P. (2006). *Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Kendilerine Yönelik Hizmet İçi Eğitim Programlarını Değerlendirmesi*. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
- Aydın, İ. (2011). *Kamu ve Özel Sektörde Hizmet İçi Eğitim El Kitabı*. Pegem Akademi Yayıncılık, Ankara.
- Aydınalp, B.(2008). *Orta Öğretim Öğretmenlerinin Hizmet İçi Eğitim Hakkındaki Görüşleri*. Yeditepe Üniversitesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul.
- Aytaç, T. (2000). " Hizmetiçi Eğitim Kavramı ve Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar" , *Milli Eğitim Dergisi*, (147),Temmuz- Ağustos- Eylül, 66- 69.
- Başaran, İ.E. (1960). "8952 İlk ve Orta Dereceli Okul Öğretmenlerinin Katıldığı Hizmet İçi Eğitim Araştırması", MEB, Ankara.

- Baskan, H. (2001). İlköğretim Okullarında Görevli Öğretmenlerin Hizmetiçi Eğitim Programlarının Etkililiğine İlişkin Algı ve Beklentileri (Denizli İli Örneği)". Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Denizli.
- Başaran, İ. E. (1984). *Eğitime Giriş*. Sevinç Matbaası. Ankara.
- Başaran, İ. E. (1960). *Hizmetiçi Eğitim Araştırması*. Eğitim Birimi Müdürlüğü Yayınları. Ankara.
- Baştürk, R. (2011). *Bütün Yönleriyle SPSS Örnekli Nonparametrik İstatistiksel Yöntemler*. 2.Baskı. Anı Yayıncılık. Ankara.
- Baştürk, R. (2012). İlköğretim Öğretmenlerinin Hizmetiçi Eğitime Yönelik Algı ve Beklentilerinin İncelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı 42, s.96-107.
- Baz, M. (2010). " *M.E.B Hizmet İçi Eğitimlerinin İlköğretim Okullarına Katkısının İlköğretim Öğretmen ve Yöneticileri Tarafından Değerlendirilmesi*". İstanbul Yedi Tepe Üniversitesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Bekiroğlu, F.O. (2007). " *Bridging The Gap: Needs Assessment Of Science Teacher In-Service Education in Turkey and the Effects of Teacher and School Demographics*." Journal of Education for Teaching, Volume:33, No:4,441-456.
- Büyükcan, Y. (2008). " *İlköğretim Okullarındaki Hizmet İçi Eğitim Seminerlerinin Öğretmenlere Yararlılığı*". Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Bilen, M.(1999). *Plandan Uygulamaya Öğretim*, Anı Yayıncılık, Ankara.
- Bilhan, S. (1992). Eğitimde Verimlilik. *Verimlilik Dergisi*, Milli Produktivite Merkezi Yayınları. Ankara,
- Budak, Y. (1997). Öğretmen Yetiştirmede Almanya, Fransa ve Türkiye örneği, *Çağdaş Eğitim Dergisi*.
- Budak, Y. (1998). "Eğitimde Toplam Kalite Yönetimi Açısından Öğretmenlere Yönelik Hizmet İçi Eğitim İhtiyaçları ve Programlarına Bir Yaklaşım". *Milli Eğitim*, 140, Ankara.
- Bulut, K. (2011). *Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Hizmet İçi Eğitim İhtiyaçlarının Tespiti Kars İli Örneği*. Kafkas Üniversitesi Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Büyükdüvenci, İ. (1986). *Hayat Boyu Eğitim*. Ankara Üniversitesi Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara.
- Büyükoztürk, Ş. (2012). Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı.17. Baskı.

Pegem Akademi Yayınları. Ankara.

Can, H., Akgun, A. ve Kavuncubası, S. (1998). *Kamu ve Özel Kesimde Personel Yönetimi*. 3. baskı, Siyasal Kitabevi, Ankara.

Can H., Akgün A., Kavuncubaşı Ş. (2001). *Kamu ve Özel Kesimde İnsan Kaynakları Yönetimi*. Siyasal Kitabevi. Ankara

Canman, D. (1979). *Türk Kamu Kesiminde Hizmet İçi Eğitim Ölçme ve Değerlendirme*. Doğan Basımevi, Ankara.

Canman, D. (1995). *Çağdaş Personel Yönetimi*. TODAİE Yayınları, Ankara,

Canman, D.(2000). *İnsan Kaynakları Yönetimi*. Yargı Yayınları.,Ankara,

Çalık, T. (1988). *Türk Kamu Kesiminde Hizmet İçi Eğitimi Etkinliği*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.

Çevikbaş, R. (2002). *Hizmet İçi Eğitim ve Türk Merkezi Yönetimindeki Uygulaması*. Nobel Yayınları, Ankara.

Delil, Y. (2005). *Yönetici Asistanlarını ve Büro Çalışanlarının Hizmet İçi Eğitimleri İçin Web Tabanlı Uzaktan Eğitim Programı Önerisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.

Deliveli, O. (2002). *Kamu Yönetimi Sözlüğü*, Adalet Yayınevi, 2002.Ankara.

Demirel, O. (1999). *Planlamadan Değerlendirmeye Öğretme Sanatı*. Pegem-A Yayıncılık, Ankara.

Demirel, O. (2000). *Kuramdan Uygulamaya Eğitimde Program Geliştirme*. Pegem-A Yayıncılık, Ankara.

Demirel, O. (2001). *Eğitim Sözlüğü*. Pegem-A Yayıncılık.Ankara.

Demirtaş, T. Z. (2008). *İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Hizmet İçi Eğitim İhtiyaçları ile Kurum İçi İletişim Algıları Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi*. Yedi Tepe Üniversitesi Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul.

Ekşi,İ.(2001). *Okul Müdürlerinin Hizmet İçi Eğitim İhtiyacı*. Kocaeli Üniversitesi Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.Kocaeli.

Erden, M. (1998). *Sosyal Bilgiler Öğretimi*. Alkım Yayınevi. İstanbul.

Eryılmaz, B. (1998).*Kamu Yönetimi*. İstanbul.

Eryılmaz B. (2002). *Kamu yönetimi*. Der yayınları. İstanbul.

Erişen, Y. (1998), “ Öğretmenlere Yönelik Hizmet İçi Eğitim Programları Geliştir

- mede Eğitim İhtiyacı Belirleme Süreci”, Milli Eğitim, Sayı 140, Ankara.
- Fındıkcı, İ.(2001). *İnsan Kaynakları Yönetimi*. Alfa Yayınları,İstanbul.
- Fidan, N. ve Erden, M. (1998). *Eğitime Giriş*. Alkım Yayınları, Ankara.
- Gülen, İ. ve Özdönmez, M. (1996). *Personel Yönetimi*. İstanbul Üniversitesi Yayınları, İstanbul
- Gültekin M.,Çubukçu Z., (2008). İlköğretim Öğretmenlerinin Hizmetiçi Eğitime İlişkin Görüşleri, *Sosyal Bilimler Dergisi*, (19) 185-2001.
- Güneş, M. (2006). *İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Hizmet İçi Eğitim Programlarına Katılmayı İsteme ve İstememe Nedenleri*. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara.
- Gürsoy, G. (1997). *Hizmetiçi Eğitimin İşlevselliği Verimlilik Olmalıdır*. Milli Eğitim Dergisi. Sayı: 133.s. 36- 37. Ankara.
- Gökbulut, B. (2006). *Web Tabanlı Hizmet İçi Eğitim Planlaması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- İlgar, L.(2005). *Eğitim Yönetimi Sınıf Yönetimi Okul Yönetimi*. Beta Basım, İstanbul.
- İpek, C. ve Uçar, R. (2006). *İlköğretim Okullarında Görev Yapan Yönetici ve Öğretmenlerin MEB Hizmetini Eğitim Uygulamalarına İlişkin Görüşleri*. Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 3(1), 34-53.Van.
- İshakoğlu,T. (2007). *Selçuk Üniversitesi Yabancı Diller Yüksek Okulu'nda Görev Yapmakta Olan Yabancı Dil Okutmanlarının Hizmet İçi Eğitim İhtiyacının Belirlenmesi*. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Konya.
- Kalaycı, Ş. (2006).*SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri*. Asil Yayın Dağıtım. Ankara
- Kalkandelen, H.(1966). *Eğitim Politikası, Hizmetiçi Eğitim ve Teknikleri*. MEB Eğitim Birimi Md. Yayınları, Ankara.
- Kalkandelen, H.(1979).*Hizmetiçi Eğitim El Kitabı*. Türk Gazetecilik Matbaacılık, Ankara.
- Karaca, M. (2007). *İnternete Dayalı Uzaktan Eğitim ve Uzaktan Hizmet İçi Eğitimi Eğitim Yöntemiyle Bilgisayar Eğitimi Hakkında Öğretmen Görüşleri (Tuzla Örneği)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Yedi Tepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Yönetimi ve Denetimi Yüksek Lisans Programı. İstanbul.

- Karaca, A. (2010). İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Hizmet İçi Eğitim Proramları na İlişkin Görüşleri (Mudurnu Örneği).Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi Abant İzzet Baysal Üniversitesi Yüksek Lisans Programı. Bolu.
- Karagöz, D.(2000). *İşletmelerde İşgücü Verimliliğinin Arttırılmasında Eğitimin Rolü*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Karasar, N. (1994).*Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, Araştırma Eğitim Danışmanlık Ltd. ,Ankara: 3A.
- Kaynak T.ve Diğerleri.(2000).*İnsan Kaynakları Yönetimi(2.baskı)*.İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Araştırma ve Yardım Vakfı, İstanbul.
- Kılıçoğlu, O. (2007). *Hizmet İçi Eğitimde Kullanımı Artan Web Tabanlı Eğitim Yönetimi ve Bir Uygulama*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı, İnsan Kaynakları Yönetimi Bilim Dalı, İstanbul.
- King, K. P.andLawyer P. A. (2003). “Trends and Issues in The Professional Development of Teachers of Adults” New Direction For Adult and Continuing Education, 98, Summer: 5-13.
- Kiper, A. (2008). *İlköğretim Öğretmenlerinin Bilgi Teknolojilerini Derslerde Kullanım Durumları ve Bilgi Teknolojileri ile İlgili Almış Oldukları Hizmetiçi Eğitimler Hakkındaki Görüşleri (Sakarya İli Örneği)*.Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalı. Ankara.
- Kurt, İ.(2001). *Yetişkin Eğitimi*. Nobel Yayınları, Ankara.
- Küçükahmet, L. (1992). *Hizmet İçi Eğitim Teori ve Uygulama*. Nobel Yayıncılık, Ankara.
- Küçükahmet, L.(1993). *Öğretmen Yetiştirme Programları ve Uygulamaları*, Ankara
- Küçükahmet, L.(2001). *Öğretim İlke ve Yöntemleri*. Nobel Yayınları, Ankara.
- Madden, T. (2003). “Okul Yöneticileri ve Öğretmenler İçin Düzenlenen Hizmet İçi Eğitim Etkinliklerinin Değerlendirilmesi”. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Eskişehir.
- M.E.B. (1988). *Hizmet İçi Eğitim, Kuruluş, Gelişme, Faaliyetler 1960-1987*. Ankara.
- M.E.B. (1994). *Hizmet İçi Eğitim Yönetmeliği*.
- M.E.B. (1995). *Hizmet İçi Eğitim Merkezleri Yönetmeliği*. Milli Eğitim Basımevi. Ankara.

- Metin, Y. (2010). *İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Yapılandırmacı Program ile İlgili Hizmetiçi Eğitim İhtiyaçlarının Belirlenmesi*. Ankara Üniversitesi Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara.
- Moffit, J.C.(1967). *In Service Education for Teachers*. New York: Geçtiği Yer; Uçar (2005). "İlköğretim Okullarında Görev Yapan Yönetici ve Öğretmenlerin MEB Hizmet İçi Eğitim Uygulamalarına İlişkin Görüşleri (Van ili Örneği)", Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Van.
- OECD (1998). *Staying a head: Inservice Training and Teacher Professional Development*. OECD Publications: France.
- Oğuzkan, F. (1974). *Eğitim Terimleri Sözlüğü*. Türk Dil Kurumu, Ankara.
- Özdamar, N. (1960). "Hizmetiçi Eğitim", *Hizmet İçi Eğitim ve Teknikleri*, MEB, Ankara.
- Özdemir, O.(1967). *Hizmetiçi Eğitimde Temel İlkeler ve Teknikler*. DPT Yayınları/16, Ankara.
- Özdemir, S.(1997). Her Organizasyon Hizmet İçi Eğitim Yapmak Zorundadır, *Milli Eğitim Dergisi*. (133)17-19.
- Özgen, H. Öztürk, A.; Yalçın A.(2002). *İnsan Kaynakları Yönetimi*. Nobel Kitabevi, Adana.
- Özkan, M. (2010). *Hizmet İçi Eğitim Programlarının Oluşturulmasına İlişkin Öğretmen Görüşleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Konya.
- Pehlivan, İ. (1995). Türk Kamu Kesiminde 1985-1993 Yılları Arasında Hizmetiçi Eğitime İlişkin Sayısal Gelişmeler. *Amme İdaresi Dergisi*. Ankara: TODAİE
- Pehlivan, İ. (1996). Türk Kamu Kesiminde Hizmet İçi Eğitim Sorunları Araştırması. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi, Ankara.
- Pehlivan, İ. (1997). Türk Kamu Kesiminde Hizmetiçi Eğitim Sorunları Araştırması, *Verimlilik Dergisi*, Milli Produktivite Merkezi, Ankara.
- Peker, O. (1991). *Kamu Kuruluşlarında Hizmetiçi eğitimin Yapısı ve İşleyişi*. TODAİE Yayınları, Ankara.
- Rosenholtz. S. J. (1985). "Political myth about education reform: Lessons from research on teaching", *PhiDeltaKappan*, 66-5.s. 349-355; Akt: Seferoğlu (2012). *Sınıf Öğretmenlerinin Kendi Meslekî Gelişimleriyle İlgili Görüşleri, Beklentileri ve Önerileri* Erişim [[http:// yayim.meb.gov.tr/ yayinlar/149/ seferoglu. htm](http://yayim.meb.gov.tr/yayinlar/149/seferoglu.htm)], Erişim Tarihi: 30 Haziran 2012) .
- Saban, A.(2000). *Öğrenme Öğretme Süreci (Yeni Teori ve Yaklaşımlar)*. Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.

Sabuncuoğlu, Z.(2000). *İnsan Kaynakları Yönetimi*. Ezgi Kitapevi Yayınları, Bursa

Seferoğlu, Süleyman Sadi, “ Sınıf Öğretmenlerinin Kendi Mesleki Gelişimleriyle ilgili Görüşleri, Beklentileri ve Önerileri”,Erişim[[http:// yayim.meb.gov.tr/ yaayinlar/ 149/seferoğlu. htm](http://yayim.meb.gov.tr/yaayinlar/149/seferoğlu.htm)], Erişim Tarihi: 30 Haziran 2012) .

Smith,C.A.(1984).“DevelopingEffectiveIn-Service Training Programs.” *Rehabilitation Service Administration, U.S Department of Education,Washington, D.C.* (ERIC Document Reproduction Service No: ED 277845); Geçtiği Yer: Karaca, A. (2010). *İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Hizmet İçi Eğitim Programlarına İlişkin Görüşleri (Mudurnu Örneği)*. Abant İzzet Baysal Üniversitesi , Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bolu

Sönmez, V.(1994). *Program Geliştirmede Öğretmen El Kitabı* (6.Baskı). Pegem Yayıncılık, Ankara.

Şişman, M.(1999). *Öğretmenliğe Giriş (1.Baskı)*. Pegem Yayıncılık, Ankara.

Tanrıöğen, Abdurrahman (1995). “*İzmir İl Merkezinde Çalışan İlkokul Öğretmenlerinin Hizmet İçi Eğitim Programlarına İlişkin Algı ve Beklentileri Üzerine Bir Araştırma*”. İzmir

Tanyel, Asiye (1999). “*İlköğretim Okullarında Görevli Sınıf Öğretmenlerinin Hizmet İçi Eğitim İhtiyacı*” . Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Tanyeli, H. (1970).*Personel Yönetimi İlkeler, Metotlar,Teknikler*. Ankara.

Taş(Akbulut), M. (2004). *Eğitimde Toplam Kalite Yönetimi Anlayışına Göre Hizmet İçi Eğitime Katılan Öğretmen ve Yöneticilerin İş Motivasyonuna İlişkin Durum ve Görüşlerinin Araştırılması*. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Adana.

Taymaz, H. (1981). *Hizmetiçi Eğitim: Kavramlar, İlkeler, Yöntemler*. Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları No: 94, Ankara.

Taymaz, H.(1992). *Hizmet İçi Eğitim*. Personel Eğitimi Geliştirme Merkezi Yayın No: 3, PEGEM Yayınları, Ankara.

Taymaz ,H.(1997). *Hizmetiçi Eğitim*. Sevinç Matbaası, Ankara.

Taymaz, H. (1997). *Hizmet İçi Eğitim Kavramları İlkeler, Yöntemler*, Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları, Ankara.

Tebliğler Dergisi, Sayı 2552, MEB 2003.

Tekışık, H. H. (1991). “*Hizmet İçi Eğitimi*.” Çağdas Eğitim Dergisi, Sayı:168 1-2.

Tekin, O. (2007). *Uzaktan Eğitim Yöntemi ile Verilen Hizmet- İçi Eğitim Progra-*

- minin Öğretmenlerin Öz- Yeterlilik Algıları ve Tutumlarına Etkisi- Muğla İli Örneğinde.* Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Muğla.
- Telimen, O. (1978). *Personel Yönetimi ve Beşeri İlişkiler.* İstanbul: İ.İ.T.İ.A. Nihad Sayar Yayın ve Yardım Vakfı Yayınları, İstanbul.
- Tezcan, M. (1992). *Eğitim Sosyolojisi.* Zirve Ofset, Ankara.
- Tortop, N. ve İsbir E.(1986). *Yönetim Bilimi.* Bilim Yayınları, Ankara.
- Tortop, N.(1982). *Personel Yönetimi.* DİE Matbaası, Ankara.
- Tutum,C.(1974). “*Devlet Memurları Kanunu’nun Genel Bir Eleştirisi*”, Amme İdaresi Dergisi,VII,s.66-67
- Tutum, C.(1979). *Personel Yönetimi*, TODAİE Yayınları, No:179. Ankara.
- Türk Dil Kurumu (1974).
- Uçar, R. (2005). *İlköğretim Okullarında Görev Yapan Yönetici ve Öğretmenlerin Milli Eğitim Bakanlığı Hizmetiçi eğitim Uygulamalarına İlişkin Görüşleri (Van İli Örneği).* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Yüzüncü Yıl Üniversitesi. Van.
- Ulus,O. (2009). Hizmet İçi Eğitim Faaliyetlerinin Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi (Konya İli Örneği). Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi. Ankara.
- Varış, F. (1998). *Eğitim Bilimine Giriş.* Alkım Yayınları, Ankara.
- Varış, F.(1976). *Eğitimde Program Geliştirme Teori ve Teknikler*, Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları, Ankara.
- Veenman, M.,Tulder, M. And Voeten, M. (1994). “TheImpact of In Service Training on Behaviour.” *Teaching and Teacher Education*, 103, 303-317.
- Willis, EM., Montes, L.S. (2002). “*Does Requiring a Technology Course In Preservice Teacher Education*”, *Journal of Education Technology Systems* (18) ,pp:76-80.
- Yalın, H. İ. (2005). “Hizmet İçi Eğitim Programlarının Değerlendirilmesi”. [<http://yayim.meb.gov.tr/yayinlar/150/yalin.htm>], Erişim Tarihi: 30 Nisan 2013
- Yalın, H.İ. (1997). “Hizmet İçi Eğitim Var Olan ya da İleride Çözülmesi Gerecek Bir Problemi Çözmek İçin Yapılır”. *Milli Eğitim*, 133, Ankara.
- Yalın, H.İ.(2001). *Hizmetiçi Eğitim Programlarının Değerlendirilmesi.* Ankara, Milli Eğitim Dergisi, 150.

- Yıldırım, F. (2007). *Öğretmenlerin Hizmet İçi Eğitimine Yönelik Uzaktan Eğitim Platformu Tasarımı*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Elektronik Bilgisayar Eğitimi Anabilim Dalı, Sakarya.
- Yıldız, C. (2006). *Endüstri Meslek Liselerinde Görevli Atölye ve Laboratuvar Öğretmenlerinin Hizmetiçi Eğitim İhtiyacının Saptanması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Yedi Tepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Yönetimi ve Denetimi Yüksek Lisans Programı, İstanbul.
- Yüksel, O.(2000). *İnsan Kaynakları Yönetimi*. Gazi Kitabevi, Ankara.

EKLER

EK-1

T.C.
DENİZLİ VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 16605029 -044.01.00.00 5981
Konu : Anket Onayı.

26 Subat 2013

VALİLİK MAKAMINA

İlgi : Pamukkale Üniversitesi Rektörlüğünün 05/02/2013 tarih ve 563 sayılı yazıları.

Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalı tezli yüksek lisans programı öğrencisi Hülya OTURAK EYECİSOY “Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin, Hizmetçi Eğitim Programlarına İlişkin Görüşleri ve Beklentileri (Denizli İli Örneği)” konulu anket çalışmalarını ilgi yazı gereği Müdürlüğümüze bağlı Merkez İlkokul ve Ortaokullarda görev yapan Sosyal Bilgiler Öğretmenlerine uygulamak istemektedir.

Yukarıda adı geçen müracaatlar ile ilgili Lisans, Yüksek Lisans, Doktora öğrencileri ve Öğretim Görevlilerinin ilgi yazıları ekinde belirtmiş oldukları okullarda, (İlköğretim/Ortaöğretim/Okulöncesi) konuları ile ilgili anket çalışmalarının “Araştırma, Yarışma ve Sosyal Etkinlik İzinleri” Genelgesinde belirtilen esaslar gereğince; Okul ve kurumların eğitim-öğretim faaliyetlerini aksatmayacak şekilde 2012/2013 eğitim-öğretim yılı içerisinde uygulamaları Müdürlüğümüzce uygun görülmüş olup;

Olurlarınıza arz ederim.

Sebahattin AKÇUL
Millî Eğitim Müdürü

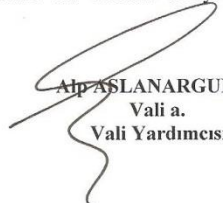
OLUR
25/02/2013
Alp ASLANARGUN
Vali a.
Vali Yardımcısı

T.C.
DENİZLİ VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 16605029 -044.01.00.00
Konu : Anket Onayı.

PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE

Kurumunuzca Müdürlüğümüzden talep edilen araştırma isteklerine ait Makam Onayı ve Müdürlüğümüzce Onay verilen anket formları ekte gönderilmiştir.

Alp ASLANARGUN
Vali a.
Vali Yardımcısı

Ek:
1-Anket Formları

EK 2.**ANKET FORMU**

Değerli meslektaşım,

Bu anket “ Denizli Merkezinde Görev Yapan Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Hizmet İçi Eğitim Programları Hakkındaki Görüşlerini” belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Araştırma, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Yüksek Lisans Program çalışması olarak yürütülmektedir. Vereceğiniz cevaplar bilimsel amaçlarla ve gruplandırılarak değerlendirileceğinden isminizi yazmanıza gerek yoktur. Soruların tümünü cevaplamanızı bekler, ilgi ve yardımlarınız için teşekkür eder,saygılar sunarım.

Hülya OTURAK EYECİSOY

Pamukkale Üniversitesi

Eğitim Bilimleri Enstitüsü

İlköğretim Ana Bilim Dalı

Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalı Yüksek Lisans

Öğrencisi

BÖLÜM -1

Bu bölümde kişisel durumunuza ilişkin sorular bulunmaktadır. Her soruda durumunuza uyan seçeneği lütfen işaretleyiniz

1.Cinsiyetiniz : () Kadın () Erkek

2.Medeni Durumunuz: () Evli () Bekar () Boşanmış

3.Yaşınız :.....

4.Eğitim düzeyiniz

() 2 Yıllık Eğitim Enstitüsü, Yüksekokul veya Önlisans

() 4 Yıllık Yüksekokul veya Fakülte

() Yüksek Lisans

() Doktora

5.Öğretmenlik mesleğinde geçen hizmet süreniz:.....

6.Göreviniz: () Öğretmen () Yönetici

7.Öğretmenlik yaptığınız sürede kaç Hizmet İçi Eğitim Programına katıldınız?.....

8-İhtiyaç duyduğunuz hizmet içi eğitim programını hangi yolla almak istersiniz?

() Kurs () Seminer () Konferans () İnternet

9-Hizmet içi eğitim programlarının düzenlenme zamanı açısından en uygun dönem sizce hangisidir?

() Ders Dönemi Hafta İçi Günleri

() Ders Dönemi Hafta Sonu Günleri

() Haziran ve Eylül Seminer Dönemi

() Yaz Tatili

() Sömestri Tatili

BÖLÜM 2

Bu bölümde ileri sürülen görüşlere katılma derecenizi belirtmeniz istenmektedir. Bunun için belirtilen derecelerden size en uygun gelen seçeneği (x) şeklinde işaretleyiniz.

	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
Hizmet içi Eğitim Programlarının Gerekliliği;					
1.Hizmet içi eğitim,öğretmenlerin mesleki yeterliliğinin gelişimini sağlar.					
2.Hizmet içi eğitim, öğretmenlerin hızla gelişen bilimsel ve teknolojik değişime uyumunu sağlar.					
3.Hizmet içi eğitim, öğretmenlere değişen ve gelişen eğitim anlayışı hakkında bilgi verir.					
4.Hizmet içi eğitim, öğretmenlerin meslek hayatında yeteneklerini tanımasını, geliştirmesini ve değerlendirmesini yapar.					
5.Hizmet içi eğitim, hizmet öncesi aldığı eğitimi geliştirir,eksiklikleri giderir.					
Hizmet İçi Eğitim Programlarının Etkinliği					
1.Hizmet içi eğitim programlarında konular öğretmenlerin ihtiyaçlarına ve beklentilerine uygun olarak belirlenmektedir.					
2.Hizmet içi eğitim programları sonrasında öğretmenler yeni bilgileri ve becerilerini kullanma imkânı bulabilmektedir.					
3.Hizmet içi eğitim programlarında sadece teorik bilgilere değil, aynı zamanda uygulamalara da yer verilmektedir.					
4. Hizmet içi eğitim programlarına katılan öğretmenlerin ödüllendirilmesi (meslekte ilerleme, maaş farkı gibi) katılımı artırır.					
5.Hizmet içi eğitim programının daha etkili olabilmesi için katılımcıların görüşleri alınmaktadır.					
6.Hizmet içi eğitim programları sayesinde, öğretmenler öğrendikleri yeni bilgi, beceri, tutum ve davranışları kullanabilme imkânı bulabilmektedir.					
7. Hizmet içi eğitim programlarına katılan öğretmenler, katılmayanlara göre eğitim ve öğretimde fark yaratmaktadır.					
8.Hizmet içi eğitim programı, sosyal bilgiler eğitimi alanındaki gelişmeleri takip etmeye teşvik etmektedir.					
Hizmet içi Eğitime Katılan Öğretmenlerin İstekliliği					
1.Hizmet içi eğitim programlarına, gerek mesleki gerekse kişisel bilgimi geliştirebileceği için katılıyorum.					
2.Hizmet içi eğitim programlarına katılan öğretmenlerin istekliliği, programın amacına ulaşmasını sağladığını düşünüyorum.					
3.Hizmet içi eğitim programlarına, hizmet öncesi dönemdeki eksikliklerimi tamamlayıp kendimi yenileyebileceğime inandığım için katılıyorum.					
4. Hizmet içi eğitim programlarına, beni diğer öğretmen arkadaşlarımdan daha donanımlı kılacağı için katılıyorum.					
5.Hizmet içi eğitim programları sonunda aldığım sertifikaların, maddi katkısının olacağını düşündüğüm için katılıyorum.					
6.Hizmet içi eğitim programlarına, bir üst göreve atanmamda etkili olacağını düşündüğüm için katılıyorum.					

Hizmet içi Eğitimin Yeterliliği					
1.Hizmet içi eğitimi verenler, konusuna hâkimdir.					
2.Hizmet içi eğitimin konusuna uygun araç ve gereçler kullanılmaktadır.					
3.Hizmet içi eğitimi veren görevliler, modern öğretim yöntem ve tekniklerini kullanmaktadır.					
4.Hizmet içi eğitim uygun ortamlarda yapılmaktadır.					
5.Hizmet içi eğitim programı, ulaşım sorunu düşünülerek merkezi bir yerde yapılmaktadır.					
Hizmet içi eğitim programından beklentiler					
1.Hizmet içi eğitim programları ihtiyaç duyduğum konularda olmalıdır.					
2.Hizmet içi eğitimi veren eğitici kadro, alanında uzman olmalıdır.					
3.Hizmet içi eğitim programları uygun zamanlarda yapılmalıdır.					
4.Hizmet içi eğitim programları sonunda kazandığım bilgi ve becerileri uygulama fırsatı bulmalıyım.					
5.Hizmet içi eğitim programlarına katıldığım için ödüllendirilmeyim.					
6.Hizmet içi eğitim programları, değişen ve gelişen eğitim sistemine uyumumu sağlamalıdır.					
Hizmet içi, eğitim programlarının sorunları					
1.Hizmet içi eğitim programı, ihtiyaçlarımı karşılamadı.					
2.Hizmet içi eğitim programı, meslek hayatıma bir katkı sağlamadı.					
3.Hizmet içi eğitimi veren eğitici kadro, alanına hakim değildi.					
4.Hizmet içi eğitim programları, uygun zamanlarda yapılmadığı için çok istememe rağmen katılamadım.					
5. Hizmet içi eğitim programı, uygun yerlerde yapılmadığı için çok istememe rağmen katılamadım					
6.Hizmet içi eğitim programına zorunlu katıldığım için verimli olmadı.					
7.Hizmet içi eğitim programının yapıldığı fiziki ortam (sınıf,bina,ısınma,soğutma vb.) yeterli değildi.					
8.Hizmet içi eğitim programının yürütüldüğü yerde, konaklama imkânları yeterli değildi.					
9.Hizmet içi eğitim programlarının, gereksiz olduğunu düşünüyorum.					

EK- 3

Anket Uygulamasının Yapıldığı Okullar ve Öğretmen Sayıları

İL	İLÇE	KURUM	BRANŞ	CİNSİ YET	KATILAN ÖĞRETMEN SAYISI	KATILMAYAN ÖĞRETMEN SAYISI
DENİZLİ	Merkez	Merkez 80.Yıl Öğretmenevi İktisadi İşletmesi ve ASO	Sosyal Bilgiler	E	1	
DENİZLİ	Merkez	Denizli İmam Hatip Ortaokulu	Sosyal Bilgiler	E	1	
DENİZLİ	Merkez	Ayşe-Mürüvvet Başer İmam Hatip Ortaokulu	Sosyal Bilgiler	E	1	(Dönmedi)
DENİZLİ	Merkez	Merkez İmam Hatip Ortaokulu	Sosyal Bilgiler	E	1	
DENİZLİ	Merkez	Servegazi İmam Hatip Ortaokulu	Sosyal Bilgiler	E	1	
DENİZLİ	Merkez	Ahmet Yesevi İmam Hatip Ortaokulu	Sosyal Bilgiler	E	1	
DENİZLİ	Merkez	İl Milli Eğitim Müdürlüğü	Sosyal Bilgiler	K	1	(Yurt dışında)
DENİZLİ	Merkez	Uzunpınar 70.Yıl Lisesi	Sosyal Bilgiler	E	1	(ulaşamadı)
DENİZLİ	Merkez	Denizli Görme Engelliler Ortaokulu	Sosyal Bilgiler	E	2	(1'i görevlendirme)
DENİZLİ	Merkez	Yeşilköy İşitme Engelliler Ortaokulu	Sosyal Bilgiler	E	2	
DENİZLİ	Merkez	Adil Demireren Mustafa Musoğlu İlkokulu	Sosyal Bilgiler	E,K	1,1	
DENİZLİ	Merkez	Ahmet Nuri Erikoğlu İlkokulu	Sosyal Bilgiler	E, K	1,1	
DENİZLİ	Merkez	Ahmet Gökşin İlkokulu	Sosyal Bilgiler	E	1	
DENİZLİ	Merkez	Ali Baysal İlkokulu	Sosyal Bilgiler	E	1	
DENİZLİ	Merkez	Sadettin Kıbrıslıoğlu İlkokulu	Sosyal Bilgiler	K	1	

Devamı arkada

İL	İLÇE	KURUM	BRANŞ	CİNSİ YET	KATILAN ÖĞRETMEN SAYISI	KATILMAYAN ÖĞRETMEN SAYISI
DENİZLİ	Merkez	Denizli Ticaret Odası Ahi Sinan İlkokulu	Sosyal Bilgiler	K	1	
DENİZLİ	Merkez	Doğan Demircioğlu Emsan İlkokulu	Sosyal Bilgiler	E	2	1(Dönmedi)
DENİZLİ	Merkez	Doğan Demircioğlu Emsan İlkokulu	Sosyal Bilgiler	K	3	3(Dönmedi)
DENİZLİ	Merkez	Fatih İlkokulu	Sosyal Bilgiler	E,K	2	
DENİZLİ	Merkez	Gazi İlkokulu	Sosyal Bilgiler	K	1	
DENİZLİ	Merkez	Reşat Vural İlkokulu	Sosyal Bilgiler	K	1	1(Dönmedi)
DENİZLİ	Merkez	Hacı İbrahim Demireren Cumhuriyet İlkokulu	Sosyal Bilgiler	E,K	2	
DENİZLİ	Merkez	Hacı Lemana Oto İlkokulu	Sosyal Bilgiler	K	1	1(Dönmedi)
DENİZLİ	Merkez	Fitnat - Ahmet Engin İlkokulu	Sosyal Bilgiler	E,K	2	
DENİZLİ	Merkez	Katip Çelebi İlkokulu	Sosyal Bilgiler	E	3	
DENİZLİ	Merkez	Mehmet Atmaca İlkokulu	Sosyal Bilgiler	K	1	1(Ulaşılamadı)
DENİZLİ	Merkez	Merkez Efendi İlkokulu	Sosyal Bilgiler	K	3	
DENİZLİ	Merkez	Merkez Efendi İlkokulu	Sosyal Bilgiler	E	1	
DENİZLİ	Merkez	Milli Eğitim Koruma Derneği İlkokulu	Sosyal Bilgiler	K	1	
DENİZLİ	Merkez	Müftü Ahmet Hulusi İlkokulu	Sosyal Bilgiler	E	2	1(İsteksiz)
DENİZLİ	Merkez	Müftü Ahmet Hulusi İlkokulu	Sosyal Bilgiler	K	1	
DENİZLİ	Merkez	Okul Yap. ve Yaşat. Derneği İlkokulu	Sosyal Bilgiler	K	2	
DENİZLİ	Merkez	Pakize ve Suzan Özkardeş İlkokulu	Sosyal Bilgiler	E	2	2(Ulaşmadı)

Devamı arkada

İL	İLÇE	KURUM	BRANŞ	CİNSİ YET	KATILAN ÖĞRETMEN SAYISI	KATILMAYAN ÖĞRETMEN SAYISI
DENİZLİ	Merkez	Pınarkent İlkokulu	Sosyal Bilgiler	E	1	1(Dönmedi)
DENİZLİ	Merkez	Raşit Özkardeş İlkokulu	Sosyal Bilgiler	E	2	
DENİZLİ	Merkez	Raşit Özkardeş İlkokulu	Sosyal Bilgiler	K	1	
DENİZLİ	Merkez	Sevil Kaynak İlkokulu	Sosyal Bilgiler	E	1	
DENİZLİ	Merkez	Sevil Kaynak İlkokulu	Sosyal Bilgiler	K	2	1(Rp.)
DENİZLİ	Merkez	Saadet Erikoğlu İlkokulu	Sosyal Bilgiler	E	1	
DENİZLİ	Merkez	Vakıfbank İlkokulu	Sosyal Bilgiler	E	2	1(İsteksiz)
DENİZLİ	Merkez	Vakıfbank İlkokulu	Sosyal Bilgiler	K	1	
DENİZLİ	Merkez	Vali Recep Yazıcıoğlu İlkokulu	Sosyal Bilgiler	E	2	
DENİZLİ	Merkez	Vali Recep Yazıcıoğlu İ.	Sosyal Bilgiler	K	1	
DENİZLİ	Merkez	Yardım Sevenler Derneği İlkokulu	Sosyal Bilgiler	E	1	
DENİZLİ	Merkez	Yardım Sevenler Derneği İlkokulu	Sosyal Bilgiler	K	1	
DENİZLİ	Merkez	Zaferiye Abaloğlu İlkokulu	Sosyal Bilgiler	E	2	
DENİZLİ	Merkez	Zaferiye Abaloğlu İlkokulu	Sosyal Bilgiler	K	1	
DENİZLİ	Merkez	19 Mayıs İlkokulu	Sosyal Bilgiler	E	2	
DENİZLİ	Merkez	Abaloğlu Yem Sanayi Ortaokulu	Sosyal Bilgiler	E	5	1(İ.siz)/1(Rp.)
DENİZLİ	Merkez	Abaloğlu Yem San.O.O	Sosyal Bilgiler	K	2	
DENİZLİ	Merkez	Akhan Ortaokulu	Sosyal Bilgiler	E	1	
DENİZLİ	Merkez	Akhan Ortaokulu	Sosyal Bilgiler	K	1	
DENİZLİ	Merkez	Arif Yalınkaya Ortaokulu	Sosyal Bilgiler	E	3	
DENİZLİ	Merkez	Arif Yalınkaya Ortaokulu	Sosyal Bilgiler	K	1	
DENİZLİ	Merkez	Bahçelievler Ortaokulu	Sosyal Bilgiler	K	1	

Devamı arkada

İL	İLÇE	KURUM	BRANŞ	CİNSİ YET	KATILAN ÖĞRETMEN SAYISI	KATILMAYAN ÖĞRETMEN SAYISI
DENİZLİ	Merkez	Cafer Sadık Abaloğlu Ortaokulu	Sosyal Bilgiler	E	2	
DENİZLİ	Merkez	Cafer Sadık Abaloğlu Ortaokulu	Sosyal Bilgiler	K	1	
DENİZLİ	Merkez	Dr.Necdet Durmuş Ortaokulu	Sosyal Bilgiler	K	2	
DENİZLİ	Merkez	Hacı Halil Bektaş Ortaokulu	Sosyal Bilgiler	E	2	
DENİZLİ	Merkez	Hacı Halil Bektaş Ortaokulu	Sosyal Bilgiler	K	1	
DENİZLİ	Merkez	Hacı Hasan Ali Kömür cüoğlu Ortaokulu	Sosyal Bilgiler	E	1	
DENİZLİ	Merkez	Hacı Hasan Ali Kömür cü oğlu Orta okulu	Sosyal Bilgiler	K	3	
DENİZLİ	Merkez	Hacı İbrahim Cin Ortaokulu	Sosyal Bilgiler	E	2	1(İsteksiz)
DENİZLİ	Merkez	Hacı İbrahim Cin Ortaokulu	Sosyal Bilgiler	K	1	
DENİZLİ	Merkez	Hacı Serpil Kabaklıoğlu Ortaokulu	Sosyal Bilgiler	E	5	1(Dönmedi)
DENİZLİ	Merkez	Hacı Şakir-Meliha-Nilüfer Öz Ortaokulu	Sosyal Bilgiler	K	1	
DENİZLİ	Merkez	Hulusi Kulaklı Ortaokulu	Sosyal Bilgiler	E	2	
DENİZLİ	Merkez	Hulusi Kulaklı Ortaokulu	Sosyal Bilgiler	K	1	
DENİZLİ	Merkez	Hürriyet Ortaokulu	Sosyal Bilgiler	E	3	
DENİZLİ	Merkez	Hürriyet Ortaokulu	Sosyal Bilgiler	K	4	1(Doğum izni)
DENİZLİ	Merkez	Zehra-Nihat Moraloğlu Ortaokulu	Sosyal Bilgiler	E	2	
DENİZLİ	Merkez	Zehra-Nihat Moraloğlu Ortaokulu	Sosyal Bilgiler	K	2	
DENİZLİ	Merkez	Denizli Bas ma Sanayii Ortaokulu	Sosyal Bilgiler	E	4	1(Rp.)
DENİZLİ	Merkez	Denizli Bas ma Sanayii Ortaokulu	Sosyal Bilgiler	K	1	
DENİZLİ	Merkez	Lütfi Ege Ortaokulu	Sosyal Bilgiler	K	3	

Devamı arkada

İL	İLÇE	KURUM	BRANŞ	CİNSİ YET	KATILAN ÖĞRETMEN SAYISI	KATILMAYAN ÖĞRETMEN SAYISI
DENİZLİ	Merkez	Merkez Ortaokulu	Sosyal Bilgiler	E	3	
DENİZLİ	Merkez	Merkez Ortaokulu	Sosyal Bilgiler	K	3	
DENİZLİ	Merkez	Namık Kemal Ortaokulu	Sosyal Bilgiler	E	1	
DENİZLİ	Merkez	Namık Kemal Ortaokulu	Sosyal Bilgiler	K	3	1(Doğum izni)
DENİZLİ	Merkez	Nermin-Osman Akça Ortaokulu	Sosyal Bilgiler	E	3	
DENİZLİ	Merkez	Nermin-Osman Akça Ortaokulu	Sosyal Bilgiler	K	1	
DENİZLİ	Merkez	Pınarkent Koyunaliler Ortaokulu	Sosyal Bilgiler	E	1	1(İsteksiz)
DENİZLİ	Merkez	Pınarkent Koyunaliler Ortaokulu	Sosyal Bilgiler	K	1	
DENİZLİ	Merkez	Sevindik Ortaokulu	Sosyal Bilgiler	E	2	
DENİZLİ	Merkez	Şehitler Ortaokulu	Sosyal Bilgiler	K	1	
DENİZLİ	Merkez	Mimar Sinan Ortaokulu	Sosyal Bilgiler	E	1	
DENİZLİ	Merkez	Mimar Sinan Ortaokulu	Sosyal Bilgiler	K	2	
DENİZLİ	Merkez	100.Yıl Mehmetçik Ortaokulu	Sosyal Bilgiler	E	1	
DENİZLİ	Merkez	Aşağışamlı Ortaokulu	Sosyal Bilgiler	K	1	1(Ulaşılmadı)
DENİZLİ	Merkez	Atatürk Ortaokulu	Sosyal Bilgiler	E	4	1(Dönmedi)
DENİZLİ	Merkez	Atatürk Ortaokulu	Sosyal Bilgiler	K	1	
DENİZLİ	Merkez	Cankurtaran Ortaokulu	Sosyal Bilgiler	E	1	
DENİZLİ	Merkez	Tekkeköy Ortaokulu	Sosyal Bilgiler	K	1	
DENİZLİ	Merkez	Başkarcı Mustafa Kulaklı Ortaokulu	Sosyal Bilgiler	E	1	
DENİZLİ	Merkez	Ekrem Başer Ortaokulu	Sosyal Bilgiler	K	1	
DENİZLİ	Merkez	Hacı Ahmet Paralı Ortaokulu	Sosyal Bilgiler	E	1	
DENİZLİ	Merkez	Hacı Ahmet Paralı Ortaokulu	Sosyal Bilgiler	K	3	
DENİZLİ	Merkez	Pamukkale Ortaokulu	Sosyal Bilgiler	E	1	
DENİZLİ	Merkez	Ressam İbrahim Çallı	Sosyal Bilgiler	E	1	

Devamı arkada

İL	İLÇE	KURUM	BRANŞ	CİNSİ YET	KATILAN ÖĞRETMEN SAYISI	KATILMAYAN ÖĞRETMEN SAYISI
DENİZLİ	Merkez	Ressam İbrahim Çallı Ortaokulu	Sosyal Bilgiler	K	1	
DENİZLİ	Merkez	Ahmet Nuri Özsoy Ortaokulu	Sosyal Bilgiler	E	1	
DENİZLİ	Merkez	Ahmet Nuri Özsoy Ortaokulu	Sosyal Bilgiler	K	2	
DENİZLİ	Merkez	Ahmet Sami Uslu Ortaokulu	Sosyal Bilgiler	E	2	
DENİZLİ	Merkez	Akdere Hüseyin Ali Bayram Ortaokulu	Sosyal Bilgiler	E	1	
DENİZLİ	Merkez	Hüsamettin Kulaklı Ortaokulu	Sosyal Bilgiler	E	1	
DENİZLİ	Merkez	Denizli Ticaret Borsası Ortaokulu	Sosyal Bilgiler	E	4	
DENİZLİ	Merkez	Develi Ortaokulu	Sosyal Bilgiler	E	1	(ulaşmadı)
DENİZLİ	Merkez	Gözler Ortaokulu	Sosyal Bilgiler	E	1	
DENİZLİ	Merkez	Güzelköy Mehmet Tunç Ortaokulu	Sosyal Bilgiler	E	1	
DENİZLİ	Merkez	Güzelpınar Yavuzlar Balıkçılık A.Ş.Hacı Ömer Yavuz Ortaokulu	Sosyal Bilgiler	E	1	
DENİZLİ	Merkez	İrdoğanlı Şehit Piyade Onbaşı Bayram Güzel Ortaokulu	Sosyal Bilgiler	E	1	
DENİZLİ	Merkez	İsmail Uslu Ortaokulu	Sosyal Bilgiler	E	1	1(Rp.)
DENİZLİ	Merkez	Karahayit Ortaokulu	Sosyal Bilgiler	E	1	
DENİZLİ	Merkez	Karakurt Ortaokulu	Sosyal Bilgiler	E	1	
DENİZLİ	Merkez	Kocadere Vali Mehmet Özgün Ortaokulu	Sosyal Bilgiler	E	1	(Ulaşmadı)
DENİZLİ	Merkez	Kocadere Vali Mehmet Özgün Ortaokulu	Sosyal Bilgiler	K	1	

Devamı arkada

İL	İLÇE	KURUM	BRANŞ	CİNSİ YET	KATILAN ÖĞRETMEN SAYISI	KATILMAYAN ÖĞRETMEN SAYISI
DENİZLİ	Merkez	Musa Kazım Manasır Ortaokulu	Sosyal Bilgiler	E	1	
DENİZLİ	Merkez	Musa Kazım Manasır Ortaokulu	Sosyal Bilgiler	K	1	
DENİZLİ	Merkez	Musa-Hatice Çelikkol Ortaokulu	Sosyal Bilgiler	E	1	(Dönmedi)
DENİZLİ	Merkez	Mükerrem-Mehmet Eke Ortaokulu	Sosyal Bilgiler	K	3	
DENİZLİ	Merkez	Necip Fazıl Kısakürek Ortaokulu	Sosyal Bilgiler	K	2	
DENİZLİ	Merkez	Şemikler Amiroğlu Ortaokulu	Sosyal Bilgiler	E	1	
DENİZLİ	Merkez	Şemikler Amiroğlu Ortaokulu	Sosyal Bilgiler	K	1	
DENİZLİ	Merkez	Tevfik Fikret Kaya Ort. O.	Sosyal Bilgiler	K	1	
DENİZLİ	Merkez	TOKİ Ortaokulu	Sosyal Bilgiler	E	1	1(Dönmedi)
DENİZLİ	Merkez	Uzunpınar Ortaokulu	Sosyal Bilgiler	K	1	
DENİZLİ	Merkez	Üçler Ortaokulu	Sosyal Bilgiler	E	1	(Görevlendirme)
DENİZLİ	Merkez	Üçler Ortaokulu	Sosyal Bilgiler	K	4	
DENİZLİ	Merkez	Yeniköy Ortaokulu	Sosyal Bilgiler	K	1	
DENİZLİ	Merkez	Osman Özgür Ort. O.	Sosyal Bilgiler	E	2	1(Dönmedi)
DENİZLİ	Merkez	Osman Özgür Ort. O.	Sosyal Bilgiler	K	1	
DENİZLİ	Merkez	Zehra Suna Manasır O.	Sosyal Bilgiler	E	1	1(Dönmedi)
DENİZLİ	Merkez	Zehra Suna Manasır O.	Sosyal Bilgiler	K	1	

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler	
Adı:	Hülya
Soyadı:	OTURAK EYECİSOY
Doğum Yeri ve Tarihi:	DENİZLİ-Çal 1979
Uyruğu:	TC
İletişim Adresi ve Telefonu:	İstiklal Mah.1170 sok.No:7 Kat 1 0505 264 36 24
Eğitim	
İlkokul	Levent İlkokulu(İzmir)
Ortaokul	Ziya Gökalp O.O.(İzmir) Anafartalar Lisesi-Ortaokul kısmı
Lise	Denizli Sağlık Meslek Lisesi
Yüksek Öğretim(Lisans)	Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Tarih Öğretmenliği
Yabancı Dil	
Yabancı Dilin Adı:	İngilizce
Sınavın Yapıldığı Ay ve Yılı:	2013- Sonbahar
Alınan Puan:	46
Mesleki Deneyim(Tarih Öğretmeni)	
2001-2006	Emirdağ Lisesi
2006-2010	Emirdağ Anadolu Öğretmen Lisesi
2010-	Denizli İMKB Kız Teknik ve Meslek Lisesi